

RISE ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ο ΕΠΙΠΟΛΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα έκδοση αποτελεί αποτέλεσμα πνευματικής εργασίας που αναπτύχθηκε από την Κοινοπραξία Οργανισμών RISE, στο πλαίσιο του Έργου **RISE Empowered Above Sexual Violence in Sports - Project** 101133924, το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η κοινοπραξία οργανισμών RISE αναγνωρίζει με εκτίμηση τη χρηματοδότηση που έλαβε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία συνέβαλε σημαντικά στη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων του Έργου RISE.

Ευχαριστίες στο προσωπικό, τα μέλη και τους επαγγελματίες που εκπροσωπούν τους εταίρους οργανισμούς, για όλη την εργασία που επιτελέστηκε κατά την προετοιμασία και την υλοποίηση της έρευνας RISE, καθώς και για την ανάλυση των δεδομένων και των πληροφοριών και την εξαγωγή συμπερασμάτων και ευρημάτων.

Ευχαριστίες και βαθιά εκτίμηση σε όλα τα συμμετέχοντα άτομα στις συζητήσεις των ομάδων εστίασης κατά την έρευνα RISE, για το χρόνο τους και την ανταλλαγή εμπειριών, απόψεων και σχολίων.

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΕΤΑΙΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ RISE

- Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης (Κύπρος) - Συντονιστής
- The American College of Greece Research Center (Ελλάδα) - Εταίρος
- Sports Club Altis (Ελλάδα) - Εταίρος
- Bulgarian Sports Development Association (Βουλγαρία) - Εταίρος
- Centro Universitario Sportivo - CUS Padova (Ιταλία) - Εταίρος
- Fundaci3n Red Deporte y Cooperaci3n (Ισπανία) - Εταίρος
- Zentrum für Innovative Bildung (Αυστρία) - Εταίρος

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Δρ Τατιάνα Χαλκίδου

ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Δρ Τατιάνα Χαλκίδου
Ιφιγένεια Κάτσιη
Παρασκευή Τουρή
Yoanna Dochevska
Pelin Öztürk

Δρ Ρίτσα Βεντουράτου
Δρ Δέσποινα Κόχλιου
Ναταλία Ρούτση
Δρ Ivaylo Zdravkov
Fethiye Aytaç

Δρ Χρυσάνθη Νέγα
Μαρία Καλογήρου
Marta Gravina
Melina Rupperecht

ΤΟ ΕΡΓΟ «RISE EMPOWERED ABOVE SEXUAL VIOLENCE»

Το Έργο "RISE Empowered Above Sexual Violence in Sports (RISE)" αποτελεί ένα πρωτοποριακό και καινοτόμο Έργο που αφορά την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Η σεξουαλική βία θεωρείται ένα από τα σοβαρότερα κοινωνικά φαινόμενα, που εκδηλώνεται εναντίον οποιουδήποτε ατόμου, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, φυλής, σε οποιοδήποτε μέρος, οποιαδήποτε στιγμή. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι όσο περισσότερο ευαισθητοποιούνται και συνειδητοποιούν οι άνθρωποι τις καταστροφικές συνέπειες που προκαλούνται στα θύματα από οποιαδήποτε μορφή σεξουαλικής βίας, ξεκινώντας από τραύματα, που οδηγούν ακόμη και στο θάνατο, και όσο περισσότερες δράσεις πρωτογενούς πρόληψης υιοθετούνται, τόσο αυξάνονται πολλαπλασιαστικά οι πιθανότητες καταπολέμησής της. Η διάρκεια του Έργου είναι 36 μήνες και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Καθ' όλη τη διάρκειά του, το Έργο προτείνει καινοτόμες και αποτελεσματικές δραστηριότητες που συμβάλλουν στην καταπολέμηση όλων των μορφών σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Οι διάφορες μορφές σεξουαλικής βίας περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη σεξουαλική παρενόχληση, τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, το βιασμό ή την απόπειρα βιασμού, τη διάδοση γυμνών φωτογραφιών/βίντεο χωρίς συγκατάθεση, το catcalling, το gaslighting, την ψηφιακή σεξουαλική βία, την άσεμνη έκθεση και άλλα. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των δραστηριοτήτων θα αντιμετωπιστούν και άλλες συναφείς μορφές βίας, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής, σωματικής και λεκτικής βίας, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις συνυπάρχουν με περιστατικά σεξουαλικής βίας.

Στόχοι του Έργου RISE

α) να αναπτύξει και να προωθήσει ένα ολοκληρωμένο σύνολο πολιτικών, κατευθυντήριων γραμμών και εργαλείων για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας, τα οποία θα υιοθετηθούν από διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς του Αθλητισμού, με βάση τις υφιστάμενες πρακτικές που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενων έργων της ΕΕ και τα αυθεντικά δεδομένα και τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια ερευνητικών μελετών που διεξήχθησαν στο πλαίσιο του παρόντος Έργου

β) να ευαισθητοποιήσει και να ενισχύσει την τεχνογνωσία και τις δεξιότητες ατόμων και φορέων στον τομέα του αθλητισμού, εστιάζοντας στις μεθόδους και τα εργαλεία πρόληψης της σεξουαλικής βίας, συμβάλλοντας έτσι στη διασφάλιση ενός ασφαλούς και απαλλαγμένου από τη σεξουαλική βία αθλητικού περιβάλλοντος για όλους και ταυτόχρονα παρεμβαίνοντας εγκαίρως για την πρόληψη πράξεων σεξουαλικής βίας,

γ) να ευαισθητοποιήσει τους/τις νέους/ες που ασχολούνται με τον αθλητισμό, ιδιαίτερα τους αθλητές, σχετικά με το φαινόμενο της σεξουαλικής βίας, τους δείκτες κινδύνου, τις τεχνικές πρόληψης, τις διαδικασίες αναφοράς και τις ενέργειες υποστήριξης σε περίπτωση θυματοποίησης.

RISE Δικαιούχοι/Ομάδες-στόχοι

Αθλητές, επαγγελματίες του αθλητισμού (προπονητές/ήτριες, αθλητικοί διευθυντές/ντρίες, καθηγητές/τριες φυσικής αγωγής), ακαδημαϊκοί με ενδιαφέροντα σχετικά με τον αθλητισμό,

γυμναστές/γυμνάστριες, παράγοντες του αθλητισμού (αθλητικές ομοσπονδίες, αθλητικές οργανώσεις, αθλητικοί σύλλογοι), υπεύθυνοι χάραξης αθλητικής πολιτικής και εμπειρογνώμονες σε θέματα πολιτικής, διαχειριστές σε ΜΚΟ και κυβερνητικές υπηρεσίες που ασχολούνται με την πρόληψη της σεξουαλικής βίας και τους τομείς του αθλητισμού.

Δραστηριότητες του Έργου RISE

- Μελέτες που διεξήχθησαν για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των αναγκών των βασικών φορέων του αθλητισμού όσον αφορά τις γνώσεις, τις δεξιότητες, την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση σχετικά με την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό και τη μέτρηση της επικράτησης (επιπολασμού) των διαφόρων μορφών σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.
- Ανάπτυξη πρωτοκόλλων, οδηγών, και εγχειριδίων.
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού προγράμματος για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, το οποίο θα δημοσιευθεί σε πλατφόρμα ηλεκτρονικής εκπαίδευσης.
- Εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις για την ενίσχυση των γνώσεων, των πρακτικών δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας, καθώς και για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την πρόληψη της σεξουαλικής βίας και την ανάπτυξη εκπαιδευτικών, οπτικοακουστικών εργαλείων και υλικού.
- Διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Αποτελέσματα του Έργου RISE

Τα αποτελέσματα του Έργου περιλαμβάνουν τη δημοσίευση ολοκληρωμένων ερευνητικών εκθέσεων, πρωτοκόλλων, πολιτικών, οδηγών, εθνικών και διακρατικών προγραμμάτων μάθησης και κατάρτισης, μιας πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης και κατάρτισης, εκστρατεία ευαισθητοποίησης και υλικό προώθησης, συμπεριλαμβανομένων βίντεο, διοργάνωση ενός ευρωπαϊκού φόρουμ και ημερίδων ενημέρωσης στις χώρες των εταίρων.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Δικτυακός τόπος: <https://rise-project.org/>

Facebook: <https://www.facebook.com/rise.empowered/>

Instagram: <https://www.instagram.com/rise.empowered/%20>

You Tube Channel: https://www.youtube.com/@RISE_Empowered

Επικοινωνία μέσω e-mail:

Κύπρο

- Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης (SPAO) - E-mail: info@socialpolicyaction.org

Ελλάδα

- Κέντρο Ερευνών του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος, (ACG-RC) - E-mail: irb@acg.edu
- Αθλητικός Σύλλογος ALTIS (A.S. ALTIS) - E-mail: a.s.altis@outlook.com

Βουλγαρία

- Bulgarian Sports Development Association (BSDA) - E-mail: info@bulsport.bg

Ιταλία

- Centro Universitario Sportivo di Padova (C.U.S. Padova A.S.D.) - E-mail: europa@cuspadova.it

Ισπανία

- Ίδρυμα Δικτύου Αθλητισμού και Συνεργασίας (Red Deporte) - E-mail: rdc@redeporte.org

Αυστρία

- Innovative Education Center (IEC Austria) - E-mail: info@zentrumib.org

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	8
Πλαίσιο αναφοράς.....	8
Στόχοι της μελέτης.....	10
Αντικείμενο της μελέτης.....	12
2. Μεθοδολογία.....	13
Βιβλιογραφική Έρευνα.....	13
Προσδιορισμός σχετικών πηγών.....	14
Συγκρίσεις μεταξύ χωρών.....	14
Αποτελέσματα και εφαρμογή.....	14
Πρωτογενής έρευνα.....	14
Σχεδιασμός, ανάπτυξη και υλοποίηση του ερωτηματολογίου.....	15
Δεοντολογικές εκτιμήσεις.....	16
Οργάνωση συζητήσεων ομάδων εστίασης εμπειρογνομώνων: Διαδικασία και Μεθοδολογία.....	16
3. Αποτελέσματα Βιβλιογραφικής Έρευνας.....	17
1. Νομικά πλαίσια.....	17
2. Πολιτικές και κατευθυντήριες γραμμές.....	21
3. Μηχανισμοί αναφοράς.....	24
4. Υπηρεσίες υποστήριξης.....	26
5. Κοινές προκλήσεις.....	26
Περίληψη δευτερογενών δεδομένων.....	27
4. Αποτελέσματα της συζήτησης στην ομάδα εστίασης.....	29
1. Επικράτηση και εξέλιξη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό: Μια συγκριτική προοπτική.....	30
Βασικά θέματα σε όλες τις χώρες.....	32
2. Συνήθεις μορφές σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό: Συγκριτική ανάλυση & Εύρεση κοινών παρονομαστών.....	33
Βασικά θέματα σε όλες τις χώρες.....	36
3. Παράγοντες κινδύνου και χαρακτηριστικά των αθλητικών περιβαλλόντων που συμβάλλουν στη σεξουαλική βία: Συγκριτική ανάλυση.....	36
Βασικοί παράγοντες κινδύνου σε όλες τις χώρες.....	39
4. Πολιτιστικές και κοινωνικές επιρροές στη σεξουαλική βία στον αθλητισμό: Συγκριτική ανάλυση.....	39
Βασικά θέματα σε όλες τις χώρες.....	42

5. Υποδήλωση σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό: Προκλήσεις και δημογραφικές ανισότητες	42
Βασικά θέματα σε όλες τις χώρες	45
6. Επίδραση του κινήματος #MeToo και των μέσων ενημέρωσης στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό: Στρατηγικές και παρεμβάσεις	46
Βασικές στρατηγικές και παρεμβάσεις	48
5. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου	49
Δείγμα	49
Αποτελέσματα	52
Επιπτώσεις των ευρημάτων	57
6. Συγκριτική ανάλυση	59
Σύνθεση των ευρημάτων	59
Διασυνοριακές συγκρίσεις	60
Επιπτώσεις των ευρημάτων	60
7. Συζήτηση	62
8. Συμπεράσματα και συστάσεις	64
9. Βιβλιογραφικές Πηγές	66

1. Εισαγωγή

Πλαίσιο αναφοράς

Η σεξουαλική βία στον αθλητισμό αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα που υπονομεύει βαθιά την ασφάλεια, την ευημερία και την εμπιστοσύνη των αθλητών/τριών. Παρόλο που ο αθλητισμός συχνά προβάλλεται ως ένα περιβάλλον που ενισχύει την ανάπτυξη, τη συνεργασία και την επιτυχία, μπορεί επίσης να δημιουργήσει συνθήκες όπου ανισορροπίες δύναμης και κακοποίηση ευδοκιμούν (Fasting, Chroni, and Knorre, 2014). Έρευνες πάνω σε αυτό το θέμα, οι οποίες έχουν διεξαχθεί σε διάφορες χώρες, αναδεικνύουν τη διεθνή διάσταση του προβλήματος. Ωστόσο, σημαντικές διαφορές στις μεθοδολογίες—όπως οι ορισμοί της σεξουαλικής βίας, οι πληθυσμοί-στόχοι, τα προφίλ δραστών ή οι παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτή—έχουν οδηγήσει σε πολύ διαφορετικά ποσοστά επικράτησης/επιπολεσμού. Επιπλέον, όσον αφορά τα μοτίβα διάπραξης της σεξουαλικής βίας, αυτά ποικίλλουν στον αθλητισμό. Ορισμένες μελέτες υποδεικνύουν ως δράστες τους συμπαίκτες ή άλλους αθλητές (Basile et al., 2020; Cheever & Eisenberg, 2020), ενώ άλλες μελέτες υποδεικνύουν ως δράστες τους/τις προπονητές/ήτριες, τους δασκάλους ή εκπαιδευτές (Brackenridge et al., 2008). Η έρευνα των Alexander et al. (2011) υπογραμμίζει διαφορές στους ρόλους των δραστών: σε χαμηλότερα επίπεδα ανταγωνισμού, οι δράστες είναι συχνά συνομήλικοι, ενώ σε υψηλότερα επίπεδα, πιο συχνά εντοπίζονται προπονητές/ήτριες. Επιπλέον, πρόσφατα ευρήματα υποδεικνύουν ότι οι συνομήλικοι αθλητές μπορεί να διαδραματίζουν μεγαλύτερο ρόλο στη δυναμική της κακοποίησης από ό,τι είχε αναγνωριστεί στο παρελθόν (Bjørnseth & Szabó, 2018).

Οι παράγοντες που συμβάλλουν στη σεξουαλική βία στον αθλητισμό διαφέρουν σημαντικά και επηρεάζονται από πολιτισμικά και συγκεκριμένα στοιχεία. Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, οι κοινωνικο-πολιτισμικές δυναμικές δημιουργούν ένα περιβάλλον που ευνοεί τέτοια βία. Οι ερευνητές Chroni και Kanoura (2022) υπογραμμίζουν πώς οι λεπτές εκδηλώσεις της πατριαρχίας και του συλλογισμού καλλιεργούν μια κουλτούρα σιωπής, η οποία αποθαρρύνει τα θύματα από το να μιλήσουν και διαιωνίζει τη χαμηλή αναφορά περιστατικών. Επιπλέον, η σεξουαλική βία κατά των παιδιών στον αθλητισμό είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, με τα κορίτσια να πλήττονται δυσανάλογα, τις μειονοτικές ομάδες να διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο και τους αθλητές οι αθλητές σε υψηλότερα επίπεδα ανταγωνισμού είναι πιο ευάλωτοι στην κακοποίηση (grooming) (Bjørnseth & Szabó, 2018). Άλλες μελέτες έχουν διαπιστώσει ότι οι φοιτήτριες που ασχολούνται με τον αθλητισμό βιώνουν υψηλά επίπεδα σεξουαλικής παρενόχλησης, με ελαφρώς υψηλότερα ποσοστά να καταγράφονται σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (38%) από ό,τι σε αθλητικά περιβάλλοντα (34%) (Fasting et al., 2014). Το εύρημα αυτό αμφισβητεί την υπόθεση ότι οι αθλητικοί χώροι είναι τα κύρια περιβάλλοντα για τέτοια περιστατικά, τονίζοντας την ανάγκη για ενισχυμένες στρατηγικές πρόληψης και σε εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η ίδια η φύση του αθλητισμού -συχνά ιεραρχική, με μεγάλη πίεση και στενά συνδεδεμένη- μπορεί να επιδεινώσει τα τρωτά σημεία. Τα αθλητικά περιβάλλοντα περιλαμβάνουν συχνά μοναδικούς παράγοντες κινδύνου, όπως στενές σχέσεις, έντονη σωματική επαφή και απομονωμένα περιβάλλοντα προπόνησης και αυτές οι συνθήκες μπορεί να καταστήσουν τους νεότερους αθλητές

ιδιαίτερα ευάλωτους. Για παράδειγμα, η σωματική επαφή μεταξύ προπονητών και παιδιών αθλητών/τριών, που αποτελεί μέρος ρουτίνας των επαγγελματικών υποχρεώσεων, μπορεί να θολώσει τα όρια μεταξύ κατάλληλης και καταχρηστικής συμπεριφοράς. Αυτή η γκρίζα ζώνη προτείνεται ότι είναι ιδιαίτερα προβληματική και μπορεί να συμβάλει στην ελλιπή καταγραφή και να οδηγήσει σε χαμηλότερες εκτιμήσεις του επιπολεσμού που κυμαίνονται από 2% έως 8% (Parent & Hlimi, 2012).

Η περιορισμένη μέχρι σήμερα διαθεσιμότητα ποσοτικών μελετών σχετικά με τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό, ιδίως μεταξύ των παιδιών, περιπλέκει περαιτέρω την κατανόηση του θέματος, εμποδίζοντας έτσι τη δυνατότητα διερεύνησης αυτού του θεματικού θέματος με πλήρη έλεγχο. Πολλές μελέτες βασίζονται σε μικρά δείγματα, συχνά από πλαίσια επίλεκτων αθλημάτων (McPherson et al., 2016). Ωστόσο, μια μεγάλης κλίμακας αναδρομική μελέτη των Alexander κ.ά. (2011), στην οποία συμμετείχαν πάνω από 6.000 προπτυχιακοί φοιτητές, αποκάλυψε ότι το 29% βίωσε σεξουαλική κακοποίηση κατά τη διάρκεια της θητείας του ως παιδί-αθλητής. Τα ευρήματα αυτά αναδεικνύουν την επείγουσα ανάγκη για ολοκληρωμένη έρευνα και στοχευμένες παρεμβάσεις σε διεθνή επίπεδο.

Οι έρευνες που εστιάζουν στον επιπολεσμό της σεξουαλικής βίας κατά τη διάρκεια της ζωής των αθλητών/τριών, ενσωματώνοντας εμπειρίες εντός και εκτός αθλητισμού, παραμένουν ελάχιστες. Αξιοσημείωτη εξαίρεση αποτελεί η μελέτη των Ohlert κ.ά. (2020), η οποία διεξήχθη σε συνεργασία με τη Γερμανική Ολυμπιακή και Παραολυμπιακή Επιτροπή. Η μελέτη αυτή εξέτασε 1.529 επίλεκτους αθλητές, αποκαλύπτοντας ότι το 54,2% είχε βιώσει σεξουαλική βία κατά τη διάρκεια της ζωής του, με το 20,6% να αναφέρει σοβαρά περιστατικά. Ενώ τα περιστατικά ήταν πιο συχνά εκτός αθλητισμού, το 48% των θυμάτων ανέφεραν ότι βίωσαν κακοποίηση και στα δύο πλαίσια, υπογραμμίζοντας τη σημαντική επικάλυψη και τη διάχυτη φύση του ζητήματος. Μια άλλη πρόσφατη ευρωπαϊκή μελέτη, στην οποία συμμετείχαν πάνω από 10.000 νέοι ενήλικες σε έξι ευρωπαϊκές χώρες, αποκάλυψε ανησυχητικά ευρήματα σχετικά με τη σεξουαλική βία στον οργανωμένο αθλητισμό. Στη Φλάνδρα (Βέλγιο), το 32% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι βίωσαν τουλάχιστον μία μορφή σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή, ενώ το 20% ανέφερε τουλάχιστον μία περίπτωση σεξουαλικής βίας με επαφή στο πλαίσιο του οργανωμένου αθλητισμού πριν από την ηλικία των 18 ετών (Hartill et al., 2021- Vertommen et al., 2021). Αξιοσημείωτο είναι ότι τα περιστατικά αυτά συχνά δεν ήταν μεμονωμένα γεγονότα αλλά επαναλαμβανόμενα περιστατικά που εκτεινόταν σε μεγάλες χρονικές περιόδους.

Τα ευρήματα αυτά υπογραμμίζουν την κρίσιμη ανάγκη για μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση, ισχυρές στρατηγικές πρόληψης και στοχευμένη έρευνα για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, ενώ οι αθλητικοί οργανισμοί διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση δύσκολων θεμάτων όπως η σεξουαλική βία στον αθλητισμό. Ως βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς, διαθέτουν την εξουσία, τους πόρους και την εμπέλεια που απαιτούνται για την προώθηση της ευαισθητοποίησης, την εφαρμογή προληπτικών μέτρων και την επιρροή της πολιτισμικής αλλαγής στο αθλητικό οικοσύστημα και η συμμετοχή τους στην έρευνα για ευαίσθητα θέματα όπως η σεξουαλική βία είναι κρίσιμη για διάφορους λόγους.

Πρώτον, οι αθλητικοί οργανισμοί μπορούν να διευκολύνουν την πρόσβαση σε αθλητές/αθλήτριες, προπονητές/ήτριες και άλλους βασικούς συμμετέχοντες, επιτρέποντας στους ερευνητές να συλλέγουν αξιόπιστα δεδομένα που αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια την πραγματικότητα της αθλητικής κοινότητας. Τα υπάρχοντα δίκτυά τους επιτρέπουν τη διεξαγωγή ολοκληρωμένων μελετών που καλύπτουν διάφορα επίπεδα ανταγωνισμού και ποικίλους πληθυσμούς, διασφαλίζοντας ότι τα ευρήματα είναι περιεκτικά, διαφανή και αντιπροσωπευτικά. Δεύτερον, η έγκρισή τους για τέτοιου είδους έρευνες προσδίδει αξιοπιστία και νομιμότητα στις προσπάθειες, ενθαρρύνοντας μεγαλύτερη συμμετοχή και ενισχύοντας την εμπιστοσύνη μεταξύ των ενδιαφερομένων. Όταν τα διοικητικά όργανα υποστηρίζουν αυτές τις μελέτες, σηματοδοτεί τη δέσμευση για διαφάνεια και λογοδοσία, οι οποίες είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση συστημικών ζητημάτων.

Η κατανόηση του βαθμού διάδοσης της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό είναι ζωτικής σημασίας. Χωρίς σαφή και αξιόπιστα δεδομένα, είναι αδύνατο να αντιληφθούμε την πλήρη κλίμακα του ζητήματος ή να γνωρίζουμε ποιος κινδυνεύει περισσότερο, πότε και πού: Η έρευνα της επικράτησης της βίας επιτρέπει στους οργανισμούς και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να δουν τη συνολική εικόνα, καθώς δείχνει τα μοτίβα, αναδεικνύει τις προβληματικές περιοχές και βοηθά στον εντοπισμό των αθλητών/τριών και των αθλητικών χώρων που χρειάζονται τη μεγαλύτερη προσοχή. Οπλισμένοι με αυτή τη γνώση, οι οργανισμοί μπορούν να αναπτύξουν μελετημένες πολιτικές και προγράμματα που αντιμετωπίζουν και προλαμβάνουν άμεσα αυτές τις προκλήσεις, προσφέροντας ουσιαστική υποστήριξη και πρακτικές λύσεις σε όσους επηρεάζονται. Πέρα από τις στατιστικές, η μελέτη της επικράτησης της σεξουαλικής βίας στέλνει ένα ισχυρό μήνυμα: αυτό το ζήτημα έχει σημασία και δεν θα αγνοηθεί.

Η αποκάλυψη της πραγματικότητας των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αθλητές, της σιωπής που συχνά περιβάλλει αυτές τις εμπειρίες, μπορεί να δώσει στα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση το θάρρος να βγουν μπροστά και να απαιτήσουν αλλαγή, γνωρίζοντας ότι δεν είναι μόνοι τους. Μακροπρόθεσμα, αυτή η έρευνα δεν αφορά μόνο τη διόρθωση του παρόντος-αφορά την αναδιαμόρφωση του μέλλοντος. Ωθεί τους αθλητικούς οργανισμούς να αναλάβουν την ευθύνη και να δημιουργήσουν συστήματα που δίνουν προτεραιότητα στην ασφάλεια, τη δικαιοσύνη και τον σεβασμό. Αντιμετωπίζοντας τη ρίζα του προβλήματος, μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι ο αθλητισμός θα παραμείνει ένας χώρος όπου οι άνθρωποι μπορούν να αναπτυχθούν, να επιτύχουν και να ευδοκμήσουν χωρίς φόβο. Τέτοια ζητήματα έχουν πράγματι αντιμετωπιστεί στη βιβλιογραφία (βλ. για παράδειγμα, Έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, 2014) και ωστόσο ελάχιστα έχουν ενσωματωθεί και εφαρμοστεί σε παγκόσμιο επίπεδο σε σχέση με τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό.

Στόχοι της μελέτης

Ο πρωταρχικός στόχος της παρούσας μελέτης είναι να ρίξει φως στην επικράτηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό στις χώρες-εταίρους Κύπρο, Ελλάδα, Βουλγαρία, Αυστρία, Ιταλία και Ισπανία.

Η ερευνητική ομάδα RISE στοχεύει να παράσχει μια σαφή, τεκμηριωμένη κατανόηση του πόσο διαδεδομένη είναι η σεξουαλική βία σε διάφορα αθλητικά πλαίσια και σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Τα ακριβή δεδομένα σχετικά με τον επιπολεσμό είναι απαραίτητα για να σπάσει η σιωπή γύρω από το θέμα, να αμφισβητηθούν οι υποθέσεις και να δημιουργηθεί μια τεκμηριωμένη βάση για αποτελεσματικές παρεμβάσεις. Η ερευνητική μελέτη RISE επιδιώκει να προχωρήσει πέρα από την απλή μέτρηση του επιπολεσμού, εντοπίζοντας επίσης πρότυπα και παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό. Η κατανόηση του ποιος επηρεάζεται περισσότερο -είτε πρόκειται για συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες, φύλα ή τύπους αθλημάτων- παρέχει κρίσιμες γνώσεις. Για παράδειγμα, οι νεότεροι αθλητές μπορεί να είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι λόγω των ανισοτήτων της εξουσίας, ενώ ορισμένες αθλητικές δομές μπορεί ακούσια να ευνοούν συνθήκες όπου η κακοποίηση είναι πιο πιθανό να συμβεί, και ο εντοπισμός αυτών των μοτίβων επιτρέπει στοχευμένες στρατηγικές για τον μετριασμό των κινδύνων και την προστασία εκείνων που κινδυνεύουν περισσότερο, καθώς και τον εντοπισμό συγκεκριμένων κοινωνικών περιορισμών που μπορεί να εμποδίζουν τις αποτελεσματικές παρεμβάσεις.

Ένας άλλος βασικός στόχος της μελέτης είναι η αποκάλυψη των τοπικών και πολιτισμικών διαφορών μεταξύ των χωρών εταίρων, καθώς οι διαφορές αυτές μπορούν να διαμορφώσουν σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο βιώνεται, αναφέρεται και αντιμετωπίζεται η σεξουαλική βία. Η ερευνητική ομάδα του RISE υποστηρίζει ότι οι πολιτιστικοί κανόνες, οι κοινωνικές στάσεις και τα νομικά πλαίσια διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των χωρών, επηρεάζοντας τόσο τον επιπολεσμό της κακοποίησης όσο και την προθυμία των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να καταγγείλουν τα περιστατικά. Για παράδειγμα, σε ορισμένες χώρες, το στίγμα που περιβάλλει τη σεξουαλική βία μπορεί να αποθαρρύνει την καταγγελία, ενώ σε άλλες, τα καθιερωμένα συστήματα υποστήριξης μπορεί να διευκολύνουν την αποκάλυψη και την παρέμβαση. Αναλύοντας αυτές τις διαφορές ανά χώρα, εφόσον υπάρχουν, η ερευνητική μελέτη RISE στοχεύει στον εντοπισμό μοναδικών παραγόντων που είτε επιδεινώνουν είτε μετριάζουν το πρόβλημα. Αυτό περιλαμβάνει την εξέταση του ρόλου των έμφυλων προτύπων, του επιπέδου ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης σχετικά με τη σεξουαλική βία και του βαθμού στον οποίο οι αθλητικοί οργανισμοί εφαρμόζουν πολιτικές διασφάλισης. Ταυτόχρονα, η έρευνα θα διερευνήσει τις ομοιότητες μεταξύ των χωρών, όπως κοινά πρότυπα δυναμικών εξουσίας ή παράγοντες κινδύνου που είναι εγγενείς στα αθλητικά περιβάλλοντα. Η κατανόηση αυτών των κοινών πτυχών μπορεί να ενημερώσει για τις βέλτιστες πρακτικές που μπορούν να προσαρμοστούν διασυνοριακά.

Τελικά, τα ευρήματα αυτά έχουν τη δυνατότητα να ενεργοποιήσουν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους αθλητικούς οργανισμούς και άλλους ενδιαφερόμενους ώστε να αναλάβουν αποφασιστική και ουσιαστική δράση. Ρίχνοντας φως στον επιπολεσμό, τα πρότυπα και τους παράγοντες κινδύνου της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, η μελέτη RISE παρέχει μια κρίσιμη βάση για την εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών πρόληψης και μέτρων παρέμβασης. Οι γνώσεις αυτές μπορούν να καθοδηγήσουν την ανάπτυξη πολιτικών που αποσκοπούν στην προστασία των αθλητών/τριών, στην προώθηση συστημάτων υποστήριξης των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση και στην καλλιέργεια εκπαιδευτικών προγραμμάτων που αφορούν την ευαισθητοποίηση και την πρόληψη της κακοποίησης. Επιπλέον, η έρευνα αυτή χρησιμεύει ως

έκκληση για δράση για την προώθηση ασφαλών και χωρίς αποκλεισμούς περιβαλλόντων όπου οι αθλητές μπορούν να αναπτυχθούν χωρίς φόβο, κακοποίηση ή εκμετάλλευση. Η ερευνητική ομάδα RISE υποστηρίζει ότι, δίνοντας έμφαση στη σημασία της λογοδοσίας, της διαφάνειας και του σεβασμού, συμβάλλει στον ευρύτερο στόχο του αλλαγής της αθλητικής κουλτούρας. Αυτό δεν αφορά απλώς την αντιμετώπιση μεμονωμένων περιστατικών, αλλά τη δημιουργία συστημικής αλλαγής που διασφαλίζει ότι όλοι οι συμμετέχοντες -ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο ή το επίπεδο ανταγωνισμού- προστατεύονται και χαίρουν εκτίμησης. Αυτό αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την οικοδόμηση μιας αθλητικής κουλτούρας που έχει τις ρίζες της στην ακεραιότητα, την εμπιστοσύνη και την αξιοπρέπεια για όλους.

Αντικείμενο της μελέτης

Η παρούσα μελέτη RISE επικεντρώνεται στην κατανόηση της επικράτησης της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό σε έξι χώρες-εταίρους: Κύπρος, Ελλάδα, Βουλγαρία, Αυστρία, Ιταλία και Ισπανία. Αυτά τα έθνη αντιπροσωπεύουν διαφορετικά πολιτιστικά, κοινωνικά και θεσμικά περιβάλλοντα, παρέχοντας την ευκαιρία να διερευνηθούν τόσο οι κοινές όσο και οι μοναδικές προκλήσεις στα αθλητικά περιβάλλοντα. Εκτείνοντας πολλαπλές περιοχές, η μελέτη στοχεύει να παράσχει μια ολοκληρωμένη και συγκριτική ανάλυση του ζητήματος σε διαφορετικά πλαίσια. Δημογραφικά, η μελέτη στοχεύει σε βασικές ομάδες εντός του αθλητικού οικοσυστήματος, με ιδιαίτερη έμφαση στους/στις νέους/ες αθλητές/τριες ηλικίας 18 έως 30 ετών. Αυτή η ηλικιακή ομάδα θεωρείται ιδιαίτερα ευάλωτη λόγω του σταδίου της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξής της, της εξάρτησής της από πρόσωπα εξουσίας και, σε πολλές περιπτώσεις, της περιορισμένης επίγνωσης των δικαιωμάτων της ή του τρόπου αναφοράς παραπτωμάτων.

Οι νεαροί/ές αθλητές/αθλήτριες λειτουργούν συχνά μέσα σε δομές εξουσίας όπου οι προπονητές/ήτριες, οι γυμναστές/γυμνάστριες και οι διοικητικοί υπάλληλοι ασκούν σημαντική επιρροή, καθιστώντας την ομάδα αυτή κεντρικό σημείο τόσο για την κατανόηση της επικράτησης της σεξουαλικής βίας όσο και για την ανάπτυξη μέτρων προστασίας. Εκτός από τους αθλητές/αθλήτριες, η μελέτη RISE περιλαμβάνει επαγγελματίες του αθλητισμού, όπως προπονητές/ήτριες, γυμναστές/γυμνάστριες και άλλο προσωπικό που εμπλέκεται στην άμεση παροχή αθλητικών δραστηριοτήτων. Τα άτομα αυτά είναι κρίσιμα όχι μόνο ως δυνητικοί ερωτηθέντες όσον αφορά τον επιπολεσμό αλλά και ως βασικοί ενδιαφερόμενοι για την εφαρμογή προληπτικών μέτρων και την προώθηση ασφαλέστερων αθλητικών περιβαλλόντων. Επιπλέον, συμπεριλαμβάνονται και οι διοικητικοί υπάλληλοι, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν διευθυντικό ρόλο και ρόλο λήψης αποφάσεων εντός των αθλητικών οργανισμών, καθώς οι απόψεις τους είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση των θεσμικών προκλήσεων, των κενών στα μέτρα διασφάλισης και των ευκαιριών για συστημικές βελτιώσεις. Με την εξέταση αυτών των ομάδων σε διαφορετικά γεωγραφικά και πολιτιστικά πλαίσια, η μελέτη RISE αποτυπώνει μια ολιστική άποψη του ζητήματος. Παρέχει πληροφορίες για το πώς εκδηλώνεται η σεξουαλική βία σε διάφορους ρόλους, περιβάλλοντα και χώρες, διασφαλίζοντας ότι τα ευρήματα και οι επακόλουθες συστάσεις είναι συναφή, περιεκτικά και εφαρμόσιμα για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς στις χώρες-εταίρους.

2. Μεθοδολογία

Η επιλογή της κατάλληλης μεθοδολογίας αποτελεί θεμέλιο λίθο της αποτελεσματικής έρευνας, καθώς διασφαλίζει ότι οι στόχοι της μελέτης επιτυγχάνονται με ακρίβεια και αξιοπιστία. Στην παρούσα μελέτη RISE, χρησιμοποιήθηκε μια διττή προσέγγιση -που συνδυάζει έρευνα γραφείου και πρωτογενή έρευνα- για να εξεταστεί διεξοδικά η επικράτηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό και να εντοπιστούν τα σχετικά πρότυπα και οι παράγοντες κινδύνου. Αυτή η στρατηγική διπλής μεθόδου είναι κρίσιμη για την επίτευξη μιας ισορροπημένης κατανόησης του ζητήματος. Η ερευνητική ομάδα RISE χρησιμοποίησε βιβλιογραφική έρευνα για να αξιοποιήσει την υπάρχουσα βιβλιογραφία, τις εκθέσεις και τα δεδομένα, παρέχοντας μια θεμελιώδη κατανόηση του θέματος. Η προσέγγιση αυτή επέτρεψε στη μελέτη να βασιστεί σε προηγούμενα ευρήματα, να εντοπίσει κενά στην τρέχουσα γνώση και να δημιουργήσει ένα ευρύτερο πλαίσιο για το ζήτημα της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Συνθέτοντας γνώσεις από πολλαπλές διεθνείς και εμπειρικές πηγές, η ερευνητική ομάδα RISE εξασφάλισε ότι η μελέτη τεκμηριώθηκε από ένα ευρύ φάσμα απόψεων, συμβάλλοντας στο συνολικό βάθος και εύρος της ανάλυσης. Επιπλέον, η ερευνητική ομάδα RISE αναγνώρισε επίσης τη σημασία της πρωτογενούς έρευνας για τη δημιουργία πρωτότυπων δεδομένων που αποτυπώνουν τις εμπειρίες και τις διαφοροποιημένες προοπτικές των συμμετεχόντων. Με την άμεση συνεργασία με εμπειρογνώμονες, η πρωτογενής έρευνα παρείχε πληροφορίες από πρώτο χέρι σχετικά με την επικράτηση, τα πρότυπα και τους παράγοντες κινδύνου της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Η μέθοδος αυτή επέτρεψε στην ερευνητική ομάδα να διερευνήσει ποικίλες πτυχές που ενδέχεται να υποεκπροσωπούνται ή να απουσιάζουν από την υπάρχουσα βιβλιογραφία, προσθέτοντας έτσι μοναδική και κρίσιμη αξία στην έρευνα.

Μπορεί να υποστηριχθεί ότι η ενσωμάτωση αυτών των δύο μεθόδων εξασφάλισε τόσο το εύρος όσο και το βάθος, καθώς η βιβλιογραφική έρευνα δημιούργησε ένα στέρεο θεωρητικό και συγκεκριμένο πλαίσιο, ενώ η πρωτογενής έρευνα εμβάθυνε στην ειδική, βιωματική πραγματικότητα του θέματος. Μαζί, επέτρεψαν μια περιεκτική και ολοκληρωμένη έρευνα, ενισχύοντας την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και τη δυνατότητα εφαρμογής της μελέτης. Επιπλέον, η χρήση μιας μεικτής μεθοδολογικής προσέγγισης από την ερευνητική ομάδα RISE υπογράμμισε τη σημασία της μεθοδολογικής αυστηρότητας στην αντιμετώπιση σύνθετων και ευαίσθητων θεμάτων όπως η σεξουαλική βία. Αυτό εξασφάλισε ότι η έρευνα δεν ήταν μόνο αξιόπιστη, αλλά και ότι ανταποκρινόταν στις ποικίλες συνθήκες και τους εμπλεκόμενους πληθυσμούς, επιτρέποντας την ανάπτυξη εξατομικευμένων συστάσεων για την πολιτική και την πρακτική.

Βιβλιογραφική Έρευνα

Το στάδιο της βιβλιογραφικής έρευνας περιλαμβάνει την επισκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, δεδομένων και αναφορών σχετικά με τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό, από ακαδημαϊκές και θεσμικές πηγές. Αυτό περιλαμβάνει μελέτες, κείμενα πολιτικής, πλαίσια βέλτιστων πρακτικών και στατιστικά δεδομένα που είναι διαθέσιμα στις χώρες εταίρους - Κύπρο, Ελλάδα,

Βουλγαρία, Αυστρία, Ιταλία και Ισπανία. Συγκεντρώνοντας και συνθέτοντας αυτές τις πληροφορίες, η ερευνητική ομάδα RISE είχε ως στόχο να δημιουργήσει μια βασική κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η σεξουαλική βία έχει καταγραφεί και αντιμετωπιστεί σε διαφορετικά πλαίσια. Εντοπίζει επίσης κενά στην τρέχουσα γνώση, επισημαίνει επιτυχημένες στρατηγικές πρόληψης και παρέμβασης και χρησιμεύει ως βάση για την ανάπτυξη των ερευνητικών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν στη φάση της πρωτογενούς έρευνας.

Προσδιορισμός σχετικών πηγών

Το πρώτο βήμα στη διαδικασία της βιβλιογραφικής έρευνας είναι ο εντοπισμός και η συλλογή της σχετικής βιβλιογραφίας και των πηγών. Αυτό περιλαμβάνει άρθρα επιστημονικών περιοδικών, εκθέσεις αθλητικών οργανώσεων, εθνικά και διεθνή έγγραφα πολιτικής και μελέτες περιπτώσεων που αναδεικνύουν στρατηγικές πρόληψης και παρέμβασης. Οι πηγές αντλούνται από ποικίλες βάσεις δεδομένων, βιβλιοθήκες και επίσημα κυβερνητικά αρχεία ή αρχεία μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) για να διασφαλιστεί η ολοκληρωμένη κάλυψη. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στον εντοπισμό των ελλείψεων στη βιβλιογραφία, όπως οι υποεκπροσωπούμενες δημογραφικές ομάδες, τα μη εξεταζόμενα αθλητικά περιβάλλοντα ή τα περιορισμένα περιφερειακά δεδομένα, ενώ παράλληλα αναγνωρίζονται τα κρίσιμα νομικά πλαίσια που μπορεί να υπάρχουν στα πλαίσια του επαγγελματικού και ερασιτεχνικού αθλητισμού.

Συγκρίσεις μεταξύ χωρών

Η βιβλιογραφική έρευνα δίνει επίσης έμφαση στην περιφερειακή ποικιλομορφία συγκρίνοντας τα ευρήματα μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών εταίρων. Αυτό επιτρέπει στη μελέτη να αναδείξει τα κοινά σημεία και τις διαφορές στον τρόπο αντιμετώπισης της σεξουαλικής βίας εντός των διαφόρων πολιτισμικών, νομικών και θεσμικών πλαισίων. Για το παρόν έργο, αυτό περιελάμβανε ευρήματα από την Κύπρο, την Ελλάδα, τη Βουλγαρία, την Αυστρία, την Ιταλία και την Ισπανία.

Αποτελέσματα και εφαρμογή

Οι πληροφορίες που προκύπτουν από την αναλυτική βιβλιογραφική έρευνα τροφοδοτούν την ανάπτυξη μεθοδολογικών εργαλείων για τη φάση της πρωτογενούς έρευνας, όπως οι οδηγίες ομάδων εστίασης και οι ερωτήσεις της έρευνας. Με τη δημιουργία μιας αξιόπιστης βάσης γνώσεων, η βιβλιογραφική έρευνα διασφαλίζει ότι η μελέτη είναι τόσο τεκμηριωμένη με βάση το πλαίσιο όσο και ικανή να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του πραγματικού κόσμου για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.

Πρωτογενής έρευνα

Η πρωτογενής έρευνα επικεντρώνεται στη συλλογή πρωτότυπων δεδομένων από πρώτο χέρι μέσω δύο βασικών δραστηριοτήτων: συζητήσεις σε ομάδες εστίασης και διαδικτυακή έρευνα. Οργανώθηκαν ομάδες εστίασης με διάφορους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένων αθλητών/τριών (ηλικίας 18-30 ετών), επαγγελματιών του αθλητισμού (π.χ. προπονητών),

διοικητικών στελεχών και εμπειρογνομόνων σε θέματα πρόληψης της σεξουαλικής βίας. Για την ομάδα των αθλητών/τριών, η αρχική ηλικιακή ομάδα-στόχος της μελέτης ορίστηκε στα 15-30 έτη. Ωστόσο, λόγω των αυστηρών κανονισμών που διέπουν τη συμμετοχή ανηλίκων στην έρευνα σε ορισμένες χώρες εταίρους, η εστίαση προσαρμόστηκε σε συμμετέχοντες ηλικίας 18-30 ετών. Παρά την προσαρμογή αυτή, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να ανακαλέσουν και να αναφέρουν περιστατικά που μπορεί να συνέβησαν όταν ήταν κάτω των 18 ετών, διασφαλίζοντας ότι η μελέτη καταγράφει εμπειρίες από την παιδική και εφηβική τους ηλικία, τηρώντας πάντα τα δεοντολογικά και νομικά πρότυπα. Συγκεκριμένα, οι συζητήσεις αυτές εμβάθυναν στις εμπειρίες, τις αντιλήψεις και τις ιδέες των συμμετεχόντων σχετικά με την επικράτηση της σεξουαλικής βίας και την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μέτρων πρόληψης. Επιπλέον, διεξήχθη διαδικτυακή έρευνα για την ποσοτικοποίηση της επικράτησης της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό στις χώρες εταίρους. Αυτή η έρευνα, που διεξήχθη σε χρονολογική διάρκεια περίπου ενός μήνα, ενσωμάτωσε δημογραφικές και θεματικές ερωτήσεις και μεταφράστηκε σε στις γλώσσες των εταίρων για να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα. Μια πιλοτική φάση διασφάλισε ότι οι ερωτήσεις ήταν σαφείς και πολιτισμικά ευαίσθητες. Συνδυάζοντας τις ευρείες, συμφραζόμενες γνώσεις της βιβλιογραφικής έρευνας με τα στοχευμένα, καθοδηγούμενα από τα ενδιαφερόμενα μέρη δεδομένα της πρωτογενούς έρευνας, η προσέγγιση αυτή εξασφάλισε μια διαφοροποιημένη κατανόηση του ζητήματος και υποστήριξε την ανάπτυξη εφαρμόσιμων συστάσεων για την πρόληψη και την παρέμβαση.

Σχεδιασμός, ανάπτυξη και υλοποίηση του ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην ηλεκτρονική έρευνα σχεδιάστηκε για να μετρήσει την επικράτηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό και να εντοπίσει σχετικά μοτίβα και παράγοντες κινδύνου. Η διαδικασία ξεκίνησε με τον καθορισμό σαφών στόχων, διασφαλίζοντας ότι το ερωτηματολόγιο επικεντρώνεται σε βασικούς τομείς, όπως οι εμπειρίες σεξουαλικής βίας, η επίγνωση των μηχανισμών αναφοράς και οι σχετικοί δημογραφικοί παράγοντες. Οι ερευνητές από την Ελλάδα (ACG-RC), οι οποίοι ηγήθηκαν του ερευνητικού σκέλους, ανέπτυξαν ένα ολοκληρωμένο και πολιτισμικά ευαίσθητο εργαλείο, ζητώντας ανατροφοδότηση από τους εταίρους στην Κύπρο, τη Βουλγαρία, την Αυστρία, την Ιταλία και την Ισπανία. Κατά τη φάση ανάπτυξης, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στη διατύπωση ερωτήσεων που ήταν σαφείς, ουδέτερες, λειτουργικά ορισμένες και σχεδιασμένες ώστε να αποσπούν ακριβείς απαντήσεις. Το ερωτηματολόγιο συνδύασε ερωτήσεις κλειστού τύπου για την παραγωγή ποσοτικών δεδομένων με ερωτήσεις ανοικτού τύπου, προκειμένου να καταγραφούν λεπτομερείς και επεξηγηματικές ποιοτικές απόψεις. Πριν από την πλήρη εφαρμογή, το ερωτηματολόγιο υποβλήθηκε σε δοκιμή με ένα μικρό, αντιπροσωπευτικό δείγμα (δέκα άτομα που πληρούσαν τα κριτήρια) από κάθε χώρα-εταίρο. Αυτή η φάση αξιολόγησε τη σαφήνεια των ερωτήσεων, την πολιτισμική καταλληλότητα και τη συνολική διάρκεια. Τα σχόλια από τους συμμετέχοντες οδήγησαν σε αναθεωρήσεις, διασφαλίζοντας ότι οι ερωτήσεις ήταν εύκολα κατανοητές και απέδιδαν ακριβείς απαντήσεις.

Για τη μέγιστη προσβασιμότητα και συμπερίληψη, το ερωτηματολόγιο μεταφράστηκε στις κύριες γλώσσες των χωρών-εταίρων — Αγγλικά, Ελληνικά, Βουλγαρικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Ισπανικά. Αυτή η πολύγλωσση προσέγγιση διευκόλυνε τη συμμετοχή σε ευρεία κλίμακα και διασφάλισε ότι τα

γλωσσικά εμπόδια δεν θα αποτελούσαν εμπόδιο στη δέσμευση των συμμετεχόντων. Η έρευνα διανεμήθηκε διαδικτυακά, παρέχοντας έναν βολικό και εμπιστευτικό τρόπο για τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις εμπειρίες και τις απόψεις τους. Πριν από τη διανομή των ερωτηματολογίων, η προτεινόμενη μελέτη και τα εργαλεία της υποβλήθηκαν προς έγκριση στην Επιτροπή Έγκρισης Ερευνών (IRB) του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος (2024). Στη συνέχεια, κάθε χώρα-εταίρος ανέλαβε τη συλλογή απαντήσεων από 150 συμμετέχοντες. Παρά τον συνδυασμό προσεκτικού σχεδιασμού, στοχευμένης διατύπωσης ερωτήσεων, επαναληπτικών δοκιμών και προσβάσιμης υλοποίησης, οι εταίροι δεν κατάφεραν να συλλέξουν τον πλήρη αριθμό στοχευμένων απαντήσεων για αυτή την ιδιαίτερα φιλόδοξη και ευαίσθητη μελέτη.

Δεοντολογικές εκτιμήσεις

Η ηθική ακεραιότητα αποτέλεσε προτεραιότητα καθ' όλη τη διάρκεια της μελέτης. Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τον σκοπό της έρευνας, τα δικαιώματά τους και τον εθελοντικό χαρακτήρα της συμμετοχής. Η εμπιστευτικότητα διασφαλίστηκε αυστηρά, με όλα τα προσωπικά δεδομένα να ανωνυμοποιούνται κατά την ανάλυση και την αναφορά. Ελήφθη η συγκατάθεση των συμμετεχόντων για τη συμμετοχή τους και για την καταγραφή των συζητήσεων κατά τη διάρκεια των ομάδων εστίασης. Τα ευαίσθητα θέματα προσεγγίστηκαν με προσοχή ώστε να ελαχιστοποιηθεί οποιαδήποτε ενόχληση, ενώ σε περίπτωση ανάγκης, παρέχονταν στους συμμετέχοντες πληροφορίες σχετικές με υπηρεσίες υποστήριξης για τα θύματα σεξουαλικής βίας. Η συμμετοχή στην ηλεκτρονική έρευνα ήταν επίσης πλήρως εθελοντική, με τους συμμετέχοντες να λαμβάνουν σαφείς πληροφορίες για τον σκοπό και το εύρος της έρευνας, καθώς και το δικαίωμά τους να αποχωρήσουν οποιαδήποτε στιγμή χωρίς συνέπειες.

Οργάνωση συζητήσεων ομάδων εστίασης εμπειρογνώμωνων: Διαδικασία και Μεθοδολογία

Οι συζητήσεις ομάδων εστίασης με Εμπειρογνώμονες στην πρόληψη της σεξουαλικής βίας αποτέλεσαν κεντρικό στοιχείο της πρωτογενούς έρευνας της μελέτης. Αυτές οι συζητήσεις σχεδιάστηκαν για να παρέχουν σε βάθος γνώσεις σχετικά με την επικράτηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό και να διερευνήσουν αποτελεσματικές στρατηγικές πρόληψης. Η διαδικασία ξεκίνησε με τον εντοπισμό και την πρόσκληση ειδικών από τις χώρες-εταίρους (Κύπρο, Ελλάδα, Βουλγαρία, Αυστρία, Ιταλία και Ισπανία), συμπεριλαμβανομένων ψυχολόγων, νομικών συμβούλων, ερευνητών και άλλων επαγγελματιών που ειδικεύονται στη σεξουαλική βία ή την ακεραιότητα στον αθλητισμό. Μια προσεκτικά καθορισμένη διαδικασία επιλογής διασφάλισε μια ποικιλόμορφη ομάδα συμμετεχόντων με διαφορετικές ειδικότητες, προωθώντας μια ολοκληρωμένη και ισορροπημένη προοπτική.

Για την τυποποίηση των συζητήσεων σε όλες τις χώρες, η ερευνητική ομάδα του RISE ανέπτυξε έναν δομημένο οδηγό συζήτησης, ο οποίος περιλάμβανε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις εμπειρίες, τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις τους. Τα θέματα της συζήτησης περιλάμβαναν τον εντοπισμό παραγόντων κινδύνου, την αξιολόγηση των υφιστάμενων στρατηγικών παρέμβασης και την εξερεύνηση πιθανών τομέων για βελτίωση. Οι συνεδρίες με τους προαναφερθέντες Εμπειρογνώμονες προγραμματίστηκαν σε αμοιβαία βολικές

ώρες. Πριν από τις συνεδρίες, όλοι οι συμμετέχοντες έλαβαν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον σκοπό, τη μορφή και την εμπιστευτικότητα των συζητήσεων, ώστε να διασφαλιστούν η διαφάνεια και η άνεση. Σε όλους τους εταίρους, κάθε ομάδα εστίασης καθοδηγήθηκε στη συζήτηση από εκπαιδευμένους συντονιστές, οι οποίοι δημιούργησαν ένα περιβάλλον σεβασμού που ενθάρρυνε τον ειλικρινή διάλογο. Με τη γραπτή ή προφορική συγκατάθεση των συμμετεχόντων, οι συνεδρίες καταγράφηκαν είτε σε βίντεο είτε σε ήχο, διασφαλίζοντας την ακρίβεια της απομαγνητοφώνησης και της ανάλυσης. Επιπλέον, οι ομάδες εστίασης πραγματοποιήθηκαν είτε με φυσική παρουσία είτε διαδικτυακά, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες.

Επιπλέον, η διαδικασία περίληψης των ευρημάτων από τις αναφορές των εταίρων σχετικά με τις συζητήσεις ομάδων εστίασης με τους Εμπειρογνώμονες περιλάμβανε έναν συνδυασμό ανάλυσης περιεχομένου και περιγραφικής ανάλυσης, ώστε να διασφαλιστεί η σαφήνεια και η δυνατότητα αξιοποίησης των ευρημάτων. Συγκεκριμένα, η ερευνητική ομάδα του RISE χρησιμοποίησε θεματική ανάλυση περιεχομένου για τη συστηματική εξέταση των αναφορών που δημιουργήθηκαν από τους εταίρους του έργου, εντοπίζοντας επαναλαμβανόμενα θέματα, μοτίβα και βασικούς τομείς ενδιαφέροντος. Συμπληρωματικά, η περιγραφική ανάλυση χρησιμοποιήθηκε για τη συμπύκνωση των ευρημάτων σε συνοπτικές περιλήψεις, παρουσιάζοντας τα πιο ουσιώδη σημεία με σαφή και κατανοητό τρόπο. Η ερευνητική ομάδα του RISE θεωρούσε ότι αυτό το βήμα ήταν κρίσιμο για τη διασφάλιση ότι οι σύνθετες πληροφορίες θα επικοινωνηθούν αποτελεσματικά σε όλους τους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένων των εταίρων του έργου, των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και του ευρύτερου κοινού.

Συνδυάζοντας αυτές τις μεθόδους, η ερευνητική ομάδα του έργου RISE Erasmus+ κατάφερε να δημιουργήσει μια δομημένη σύνθεση των ευρημάτων της. Η ανάλυση περιεχομένου εξασφάλισε μια εις βάθος κατανόηση των δεδομένων που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου, ενώ η περιγραφική ανάλυση μετέτρεψε αυτές τις γνώσεις σε εφαρμόσιμα αποτελέσματα. Αυτή η διπλή προσέγγιση διευκόλυνε τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και καθοδήγησε την ανάπτυξη στοχευμένων στρατηγικών και συστάσεων που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους του έργου. Μέσα από τη συμμετοχή μιας ομάδας ειδικών και την υιοθέτηση μιας τυποποιημένης αλλά ευέλικτης προσέγγισης, οι συζητήσεις ομάδων εστίασης παρείχαν κρίσιμες ποιοτικές πληροφορίες που εμπλούτισαν την κατανόηση του φαινομένου της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό και συνέβαλαν στη διαμόρφωση στρατηγικών για την πρόληψή της.

3. Αποτελέσματα Βιβλιογραφικής Έρευνας

1. Νομικά πλαίσια

Και οι έξι χώρες έχουν θεσπίσει νομικά πλαίσια για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, εστιάζοντας στην προστασία των παιδιών και των ευάλωτων ομάδων και διασφαλίζοντας τη λογοδοσία των δραστών.

- **Ποινικοποίηση της σεξουαλικής βίας:** Κάθε χώρα ποινικοποιεί τη σεξουαλική βία βάσει των ποινικών της κωδίκων, διασφαλίζοντας ότι οι δράστες αντιμετωπίζουν σημαντικές νομικές συνέπειες. Για παράδειγμα:
 - **Κύπρος:** Το νομικό πλαίσιο περιλαμβάνει νόμους όπως ο νόμος 91(I)/2014 για την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών και η Εθνική Στρατηγική για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών (διαθέσιμο στο [Αρχείο Νομοθεσίας Κύπρου](#)).
 - **Ελλάδα:** Νόμοι όπως ο νόμος 4326/2015 και άλλοι για τη βία στον αθλητισμό παρέχουν ολοκληρωμένη προστασία.
 - **Ιταλία:** Το νομικό πλαίσιο της Ιταλίας περιλαμβάνει τους νόμους 145/2005 για τη σεξουαλική παρενόχληση, τον νόμο 66/1996 για τη σεξουαλική βία και τον νόμο 86/2019 για τις αθλητικές μεταρρυθμίσεις για την προστασία των ανηλίκων ([Gazzetta Ufficiale](#)).
 - **Αυστρία:** Η Αυστρία αντιμετωπίζει τη σεξουαλική βία μέσω του ποινικού της κώδικα, των κανονισμών των αθλητικών οργανώσεων και ενός ειδικού εθνικού σχεδίου δράσης για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό ([αυστριακό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εσωτερικών](#)).
 - **Ισπανία:** Ο αθλητικός νόμος 39/2022, ο νόμος 8/2021 για την ολοκληρωμένη προστασία των παιδιών και οι νόμοι κατά της βίας, του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας στον αθλητισμό, εκτός από τη Σύμβαση του Λανζαρότε, αντιμετωπίζουν τη σεξουαλική κακοποίηση και παρενόχληση στον αθλητισμό ([BOE](#)).
 - **Βουλγαρία:** Ο ποινικός κώδικας και ο νόμος για την προστασία των παιδιών αντιμετωπίζουν ειδικά τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό ([Lex.bg](#)).
 - Βλέπε παρακάτω πίνακα

Χώρα	Νόμος	Σύνδεσμοι
Κύπρος	Η Κύπρος έχει αρκετούς νόμους για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Αξιοσημείωτοι είναι οι εξής: 1) Ο Νομος περί Αθλητικού Οργανισμού Κύπρου (1969) 2) Νόμος 91(I)/2014 - Πρόληψη και καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης, της εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας 3) Νόμος 115(I)/2021 - Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών	1. http://cylaw.org/nomoi/arith/196_9_1_041.pdf 2. http://cylaw.org/nomoi/arith/2014_1_091.pdf 3. https://www.foni.org.cy/uploads/Ethniki-Stratigiki/71be99ae97.pdf 4. https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2017_1_112/full.html

	και της ενδοοικογενειακής βίας 4) Νόμος 112(Ι)/2017 - Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών 5) Εθνική στρατηγική για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών	
Ελλάδα	Η Ελλάδα έχει νόμους όπως: 1) Νόμος 3488/2006 - Νόμος περί σεξουαλικής παρενόχλησης 2) Νόμος 3896/2010 - Προστασία κατά της σεξουαλικής βίας 3) Νόμος 4326/2015 - Μέτρα κατά της αθλητικής βίας 4) Νόμος 2725/1999 - Πρώτος νόμος για τη βία στον αθλητισμό	1. https://lex.bg/laws/ldoc/1589654529 2. https://justice.government.bg/home/normdoc/2134925825
Ισπανία	Το νομικό πλαίσιο της Ισπανίας περιλαμβάνει: 1) Νόμος 39/2022 - Ο ισπανικός αθλητικός νόμος 2) τον Οργανικό Νόμο 8/2021 - Συνολική προστασία κατά της βίας για τα παιδιά και τους εφήβους 3) Νόμος 19/2007 - Κατά της βίας, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας στον αθλητισμό	1. https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=9a690c06-7398-46da-b396-fd505b875275 2. https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2021-9347
Ιταλία	Η Ιταλία έχει διάφορους νόμους όπως: 1) Νόμος 145/2005 - Νόμος περί σεξουαλικής παρενόχλησης 2) Νόμος 66/1996 - Νόμος κατά της σεξουαλικής βίας 3) Νόμος 69/2019 - Προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας 4) Νόμος 86/2019 - Αθλητική μεταρρύθμιση που περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές για τη σεξουαλική παρενόχληση 5) Νομοθεσία 39/2021 - Προστασία των παιδιών στον αθλητισμό	1. https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2005/07/27/005G0169/sg 2. https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/1996/02/20/096G0073/sg 3. https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/07/25/19G00076/sg 4. https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2021/03/18/21G00043/sg

Βουλγαρία	Το νομικό πλαίσιο της Βουλγαρίας περιλαμβάνει: 1) Βουλγαρικός Ποινικός Κώδικας - Αντιμετωπίζει διάφορες μορφές σεξουαλικής βίας, μεταξύ άλλων σε αθλητικά πλαίσια 2) Νόμος για την προστασία των παιδιών - Υποχρεώνει την αναφορά και την παρέμβαση σε περιπτώσεις κακοποίησης παιδιών 3) Νόμος για την προστασία από την ενδοοικογενειακή βία - Προβλέπει μέτρα για τα θύματα βίας, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής κακοποίησης	1) https://lex.bg/laws/ldoc/1589654529 2) https://justice.government.bg/home/normdoc/2134925825
Αυστρία	Το νομικό πλαίσιο της Αυστρίας περιλαμβάνει: 1) Διατάξεις στον αυστριακό ποινικό κώδικα - Αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας, μεταξύ άλλων στον αθλητισμό 2) Νόμος για την προστασία των παιδιών - Εξασφαλίζει την προστασία των παιδιών από την κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας 3) Αθλητική ένωση 100% - Εστιάζει στην πρόληψη της βίας στον αθλητισμό	1) https://bmi.gv.at/211/files/Plattform_Sicherheit_Sport/165_2023_Kurzfassung_Plattform_Sicherheit_und_Sport_ENGLISCH_V20230705_webBF.pdf

Ενώ και οι έξι χώρες διαθέτουν νομικά μέτρα για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας, διαφέρουν ως προς την εξειδίκευση, την εφαρμογή και το πεδίο εφαρμογής.

- **Κύπρος:** συμπεριλαμβανομένης της Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης των Παιδιών ([CyLaw](#)). Αυτοί οι νόμοι παρέχουν λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές και ένα γενικό πλαίσιο για την πρόληψη, την παρέμβαση και την προστασία.
- **Ελλάδα:** Νόμος 4326/2015, & Νόμος 2725/1999, αλλά δεν υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για την προστασία των ανηλίκων σε αθλητικά περιβάλλοντα, αφήνοντας σημαντικά κενά στην εφαρμογή.
- **Ισπανία:** Ο νόμος 39/2022 περιλαμβάνει λεπτομερείς μηχανισμούς για την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας και την προώθηση της ισότητας των φύλων στον αθλητισμό ([BOE](#)). Η Ισπανία αξιοποιεί επίσης διεθνείς συνθήκες όπως η Σύμβαση του Λανζαρότε για το νομοθετικό της πλαίσιο.

- **Ιταλία:** Ωστόσο, η εφαρμογή ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των περιφερειών και των ομοσπονδιών ([Gazzetta Ufficiale](#)).
- **Αυστρία:** Αντίθετα, βασίζεται σε εθελοντικές κατευθυντήριες γραμμές από οργανισμούς όπως η Sport Austria ([Sport Austria](#)). Αυτό δημιουργεί ποικιλομορφία στα πρότυπα προστασίας.
- **Βουλγαρία:** Εφαρμόζει γενικές νομικές προστασίες βάσει του Ποινικού Κώδικα και του νόμου περί προστασίας των παιδιών, αλλά διαθέτει περιορισμένους μηχανισμούς επιβολής που είναι ειδικά προσαρμοσμένοι στο πλαίσιο του αθλητισμού ([Lex.bg](#)).

2. Πολιτικές και κατευθυντήριες γραμμές

Κάθε χώρα διαθέτει συγκεκριμένες πολιτικές και κατευθυντήριες γραμμές που στοχεύουν στην πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής και η πληρότητα αυτών των πολιτικών διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών εταίρων. Συγκεκριμένα, στη:

- **Κύπρος:** Πολιτικές όπως ο "Κώδικας Δεοντολογίας για τη Βία λόγω φύλου στον Αθλητισμό" παρέχουν δομημένες, υποχρεωτικές κατευθυντήριες γραμμές για τους αθλητικούς οργανισμούς ([ReactActPrevent](#)).
- **Ελλάδα:** Οι πολιτικές είναι αποσπασματικές, με πρωτοβουλίες όπως η εκστρατεία "Αρχίζουμε να μιλάμε" να παρέχουν γενικές κατευθυντήριες γραμμές, αλλά περιορισμένα μέτρα δράσης ειδικά για τον αθλητικό τομέα.
- **Ισπανία:** Λεπτομερείς πολιτικές περιλαμβάνουν πρωτόκολλα για τον χειρισμό περιπτώσεων κακοποίησης που θεσπίστηκαν από το Ανώτατο Συμβούλιο Αθλητισμού ([CSD](#)). Η ιδιαίτερα συστηματική προσέγγιση της Ισπανίας επικεντρώνεται σε μηχανισμούς αναφοράς και σε εκπαιδευτικό υλικό για τους αθλητικούς οργανισμούς.
- **Ιταλία:** αλλά η συμμόρφωση ποικίλλει ([FIGC Safeguarding](#)).
- **Αυστρία:** [Αθλητισμός Αυστρία Sport Austria](#): Πολιτικές όπως το πρόγραμμα πέντε σημείων του Sport Austria είναι εθελοντικές και δίνουν έμφαση στην πρόληψη, αφήνοντας ένα κενό σε υποχρεωτικές εγγυήσεις για τις αθλητικές ομοσπονδίες.
- **Βουλγαρία:** ([Βουλγαρική Ολυμπιακή Επιτροπή](#)): Βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές, όπως αυτές της ΔΟΕ, με λιγότερη έμφαση σε πολιτικές προσαρμοσμένες σε τοπικό επίπεδο.

- Βλέπε πίνακα παρακάτω:

Country	Policy Name	Brief Description	Source Links
Cyprus	Welfare and Protection Guide for all Participants in COA Sport	A guide published by the Cyprus Sports Organization aimed at minimizing risks in sports by offering guidelines and support for federations and clubs to ensure athlete welfare and protection.	https://foni.org.cy/uploads/Ethniki-Stratigiki/71be99ae97.pdf
Greece	National Action Plan on Gender Equality in Sport	A national action plan developed in response to the European Commission's proposals focusing on gender equality in sport, including measures for prevention and response to sexual violence in sports.	https://www.sportministerium.at/en/national-action-plan-gender-equality-sport
Spain	Spanish Sports Law (Law 39/2022)	Spain's comprehensive sports law includes provisions for the protection of athletes, with a focus on gender equality, anti-violence measures, and the rights of athletes in the sports ecosystem.	https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=9a690c06-7398-46da-b396-fd505b875275
Italy	CONI Safeguarding Policy (2023)	The Italian National Olympic Committee's Safeguarding Policy aimed at preventing abuse, violence, and discrimination, ensuring all athletes and sports organizations adhere to safeguarding standards.	https://www.coni.it/it/
Bulgaria	Bulgarian Olympic Committee (BOC) Policies	Policies and guidelines enforced by the Bulgarian Olympic Committee for the prevention of sexual violence, including background checks, codes of conduct, and mandatory training for coaches and sports staff.	https://bgolympic.org/
Austria	Sport Austria's 5 Programs for Prevention of Sexual Violence	Sport Austria's comprehensive prevention program which includes training for sports clubs, networks for trained confidants, and developing recommendations for action for trainers to safeguard against sexual violence.	1.2) NATIONAL ACTION PLAN: AUSTRIA'S APPROACH TO FIGHT SEXUALISED VIOLENCE IN SPORT 3) 5-Punkte-Programm von Sport Austria zur Prävention sexualisierter Gewalt 2019 : Sportaustria 4) https://cases.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/p_cases/CASES_ProjectReport_2021.pdf 5) Joint Programme Child Safeguarding in Sport

3. Μηχανισμοί αναφοράς

Κάθε χώρα δίνει έμφαση στους μηχανισμούς αναφοράς που διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα και την υποστήριξη των θυμάτων. Οι μηχανισμοί καταγγελίας της κακοποίησης διαφέρουν ως προς την προσβασιμότητα και την αποτελεσματικότητα:

- **Κύπρος:** Παρέχει κεντρική αναφορά μέσω τηλεφωνικών γραμμών της αστυνομίας και εξειδικευμένων μονάδων για την προστασία των παιδιών ([Αστυνομία Κύπρου](#)).
- **Ελλάδα:** Με δημόσιες υποθέσεις όπως η ιστορία της Σοφίας Μπεκατώρου που αναδεικνύουν τα συστημικά κενά.
- **Ισπανία:** με πρωτόκολλα που υποστηρίζονται από τη La Liga και άλλους αθλητικούς οργανισμούς ([La Liga](#)).
- **Ιταλία:** Προσφέρει λεπτομερείς διαδικασίες αναφοράς μέσω αθλητικών ομοσπονδιών όπως η FIGC, αλλά παραμένουν προκλήσεις στην εφαρμογή τους σε επίπεδο βάσης ([FIGC](#)).
- **Αυστρία:** Προσφέρει εργαλεία ανώνυμης αναφοράς και διαδικτυακές πλατφόρμες και η αναφορά είναι αποκεντρωμένη, βασιζόμενη σε αθλητικές οργανώσεις και εθελοντικά πρόσωπα εμπιστοσύνης ([Sport Austria](#), και <https://vera-vertrauensstelle.at>).
- **Βουλγαρία:** Παρέχει εθνικές τηλεφωνικές γραμμές για τα θύματα βίας, αλλά δεν διαθέτει κανάλια αναφοράς ειδικά για τα αθλήματα ([Animus Hotline](#)).

• **Βλέπε πίνακα παρακάτω:**

Country	Reporting Mechanism Name	Brief Description	Source Links
Cyprus	Police Emergency Lines and Reporting Services	Cyprus provides multiple reporting options, including police emergency lines (112/119) and dedicated channels for child abuse cases through the Special Divisional Unit for Domestic Violence.	https://www.police.gov.cy/
Greece	National Reporting Channels for Abuse in Sports	In Greece, informal reporting mechanisms exist, but high-profile cases like the Sofia Bekatorou incident have raised public awareness and led to the introduction of more formal reporting systems.	
Spain	Spanish National Reporting System for Abuse	Spain features several reporting mechanisms, including a system within sports organizations, as well as police channels for victims of sexual violence, with active national efforts for abuse prevention.	https://www.boe.es/
Italy	FIGC Reporting Mechanism for Abuse in Football	The FIGC (Italian Football Federation) provides an established reporting mechanism for abuse in football, including both internal and external reporting systems to safeguard minors and athletes.	https://www.figc.it/media/210673/87-linee-guida-figc-per-le-politiche-di-safeguarding.pdf
Bulgaria	National Helplines and Reporting Systems	Bulgaria has established national helplines for victims of all forms of violence, including child abuse, with specialized services for reporting sexual exploitation and trafficking.	https://www.demetra.bg/
Austria	Internal and External Reporting Systems in Sports Organizations	Austria provides a combination of internal reporting systems in sports organizations, external police reports, and confidential helplines to ensure that sexual abuse cases are reported and handled appropriately.	https://bmi.gv.at/

4. Υπηρεσίες υποστήριξης

Τα συστήματα υποστήριξης των θυμάτων σεξουαλικής βίας αποτελούν κοινή προτεραιότητα. Ωστόσο, οι υπηρεσίες αυτές διαφέρουν σημαντικά ως προς τη διαθεσιμότητα και το πεδίο εφαρμογής:

- **Κύπρος:** Προσφέρει ολοκληρωμένες υπηρεσίες μέσω οργανώσεων όπως η SPAVO, οι οποίες παρέχουν ψυχολογική και νομική υποστήριξη στα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση ([SPAVO](#)).
- **Ελλάδα:** Έχει περιορισμένες επίσημες δομές υποστήριξης, βασιζόμενη σε ΜΚΟ και άτυπα δίκτυα.
- **Ισπανία:** Οι εθνικές πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν ισχυρές συνεργασίες με αθλητικές ομοσπονδίες και ΜΚΟ για την παροχή ολοκληρωμένης υποστήριξης των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση. ([La Liga Safeguarding](#)).
- **Ιταλία:** Οι υπηρεσίες όπως το Vademecum για ανηλίκους στοχεύουν στη δημιουργία ασφαλών περιβαλλόντων, αλλά οι περιφερειακές ανισότητες επηρεάζουν την πρόσβαση ([Safe Play](#)).
- **Αυστρία:** Τα Κέντρα Προστασίας κατά της Βίας προσφέρουν ψυχολογική και νομική υποστήριξη για διάφορες μορφές κακοποίησης, αλλά οι ειδικές για τον αθλητισμό υπηρεσίες είναι περιορισμένες ([Gewaltschutzzentren](#), <https://vera-vertrauensstelle.at> και <https://100prozent-sport.at>).
- **Βουλγαρία:** Κέντρα όπως το "Vselena" παρέχουν συμβουλευτική και ειδικούς χώρους για την αποκατάσταση, αλλά είναι συγκεντρωμένα σε αστικές περιοχές ([Vselena Center](#)).

5. Κοινές προκλήσεις

Παρά τις προσπάθειές τους, οι χώρες αυτές αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις:

- **Κενά εφαρμογής:** Αν και υπάρχουν πολλές πολιτικές, η διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής τους παραμένει ζήτημα.
- **Πολιτιστικά εμπόδια:** Σε ορισμένες περιοχές τα κοινωνικά πρότυπα μπορεί να εμποδίζουν την καταγγελία σεξουαλικής βίας.
- **Περιορισμένα δεδομένα:** Και στις έξι χώρες η έρευνα σχετικά με τον επιπολεσμό της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό είναι ελλιπής, ενώ έχουν διεξαχθεί μόνο μεμονωμένες μελέτες.
- **Έλλειψη διαφάνειας:** στην καταγγελία σεξουαλικής βίας σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες που διερευνήθηκαν.

Μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι χώρες-εταίροι Κύπρος, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Αυστρία και Βουλγαρία επιδεικνύουν κοινές δεσμεύσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό μέσω ισχυρών νομικών πλαισίων, εκστρατειών ευαισθητοποίησης και

υπηρεσιών υποστήριξης. Ωστόσο, οι συνεχιζόμενες προκλήσεις αναδεικνύουν την ανάγκη για μεγαλύτερες προσπάθειες εφαρμογής, πολιτισμική αλλαγή και ολοκληρωμένη έρευνα. Πρωτοβουλίες συνεργασίας, όπως τα έργα Erasmus+ και τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα, προσφέρουν ελπιδοφόρες οδούς για πρόοδο. Για περαιτέρω διερεύνηση, μπορείτε να έχετε πρόσβαση σε πιο λεπτομερείς πληροφορίες μέσω των ακόλουθων συνδέσμων:

- **Cyprus React Act Prevent Sexual Violence:** [ReactActPrevent](#)
- **Προγράμματα πρόληψης του αθλητισμού της Αυστρίας:** [Sport Austria](#)
- **Πολιτική διασφάλισης της Ιταλίας:** [FIGC Safeguarding](#)
- **Κέντρα προστασίας από τη βία στη Βουλγαρία:** [Vselena Center](#)
- **Η αθλητική νομοθεσία της Ισπανίας:** [BOE](#)

Περίληψη δευτερογενών δεδομένων

Ενώ οι έξι αυτές χώρες μοιράζονται τη δέσμευση για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, οι προσεγγίσεις τους διαφέρουν σημαντικά σε βασικές διαστάσεις, όπως νομικά πλαίσια, πολιτικές, εκστρατείες ευαισθητοποίησης, προγράμματα κατάρτισης, μηχανισμοί αναφοράς και υπηρεσίες υποστήριξης. **Η ποικιλομορφία αυτή αντανακλά διαφορές στις εθνικές προτεραιότητες, τους πόρους και τη θεσμική ικανότητα, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για προσαρμοσμένες στρατηγικές και διασυννοριακή συνεργασία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.** Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι περιορισμοί αυτοί έχουν αναγνωριστεί και ενισχυθεί δεόντως στη βιβλιογραφία, και μάλιστα για σημαντικό χρονικό διάστημα (βλ. για παράδειγμα, Alexander et al, 2011). Για παράδειγμα, τα νομικά μέτρα είναι θεμελιώδη για την ικανότητα κάθε χώρας να καταπολεμήσει τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό. Η Ισπανία και η Ιταλία ξεχωρίζουν με τα ισχυρά νομοθετικά τους πλαίσια που ενσωματώνουν ειδικές διατάξεις για την προστασία των αθλητών/τριών. Ο νόμος 39/2022 της Ισπανίας, για παράδειγμα, αντιμετωπίζει ρητά τη σεξουαλική παρενόχληση στον αθλητισμό, θεσπίζοντας αυστηρά μέτρα συμμόρφωσης για τους αθλητικούς οργανισμούς. Ο νόμος 86/2019 της Ιταλίας απαιτεί από τις αθλητικές ομοσπονδίες να εφαρμόζουν πολιτικές διασφάλισης, διασφαλίζοντας μια συστημική προσέγγιση της πρόληψης. Αντίθετα, η Αυστρία και η Βουλγαρία βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στους γενικούς ποινικούς κώδικες και σε διεθνείς συμβάσεις όπως η Σύμβαση του Λανζαρότε. Αυτή η εξάρτηση έχει ως αποτέλεσμα λιγότερο ολοκληρωμένη προστασία στο πλαίσιο του αθλητισμού, καθώς συχνά απουσιάζουν συγκεκριμένες εθνικές πολιτικές. Η Κύπρος και η Ελλάδα βρίσκονται κάπου στο ενδιάμεσο, με γενικούς νόμους που αφορούν τη βία, αλλά λιγότερες διατάξεις προσαρμοσμένες στον αθλητισμό. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα επικεντρώνεται σε ευρεία νομοθεσία κατά της βίας, όπως ο νόμος 4326/2015, αλλά δεν διαθέτει ειδικές ρυθμίσεις για την προστασία των ανηλίκων σε αθλητικά περιβάλλοντα, αφήνοντας σημαντικά κενά στην εφαρμογή, ενώ η Κύπρος έχει την Εθνική Στρατηγική για την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών, η οποία δεν έχει ακόμη δει πλήρη εφαρμογή.

Η Ισπανία και η Ιταλία υπερέχουν επίσης στην **εφαρμογή της πολιτικής, με ολοκληρωμένες εθνικές στρατηγικές** για την προστασία των ανηλίκων στον αθλητισμό. Το Ανώτατο Συμβούλιο Αθλητισμού της Ισπανίας έχει αναπτύξει σαφή πρωτόκολλα για την πρόληψη και την αναφορά καταχρήσεων, διασφαλίζοντας την ομοιόμορφη εφαρμογή τους σε ολόκληρη τη χώρα. Η πολιτική διασφάλισης της Ιταλίας, η οποία υιοθετήθηκε από οργανισμούς όπως η FIGC, επιβάλλει κώδικες συμπεριφοράς και εκπαίδευση για όλους τους ενδιαφερόμενους, δημιουργώντας ένα ισχυρό πλαίσιο συμμόρφωσης. Αντίθετα, το εθελοντικό πρόγραμμα πέντε σημείων της Αυστρίας και η εξάρτηση της Βουλγαρίας από διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές όπως αυτές της ΔΟΕ έχουν ως αποτέλεσμα την άνιση υιοθέτηση σε όλους τους αθλητικούς οργανισμούς. Ο Κώδικας Δεοντολογίας της Κύπρου για τη βία λόγω φύλου στον αθλητισμό και η συμμετοχή της Ελλάδας στο πρόγραμμα «Start to Talk» υπόσχονται πολλά, αλλά παραμένουν αποσπασματικά και απαιτούν ισχυρότερη ενσωμάτωση σε εθνικό επίπεδο για να εξασφαλιστεί ευρύτερη εφαρμογή.

Όσον αφορά **τους μηχανισμούς υποβολής εκθέσεων**, αυτοί διαφέρουν επίσης σημαντικά ως προς την προσβασιμότητα και την αποτελεσματικότητα. Η Ισπανία και η Ιταλία παρέχουν δομημένα, εύκολα προσβάσιμα συστήματα υποβολής εκθέσεων μέσω ομοσπονδιών και ειδικών διαύλων. Η συνεργασία της Ισπανίας με οργανισμούς όπως η La Liga διασφαλίζει την ομοιόμορφη εφαρμογή των μηχανισμών, ενώ οι πολιτικές της FIGC της Ιταλίας επιβάλλουν σαφή πρωτόκολλα αναφοράς. Η Κύπρος και η Ελλάδα βασίζονται περισσότερο σε γενικές τηλεφωνικές γραμμές ή σε συστήματα αναφοράς της αστυνομίας, τα οποία ενδέχεται να μην είναι ειδικά για το άθλημα ή επαρκώς εξοπλισμένα για να χειριστούν τέτοιες περιπτώσεις. Η αποκεντρωμένη προσέγγιση της Αυστρίας, η οποία εξαρτάται από εθελοντικά πρόσωπα εμπιστοσύνης, μπορεί να δημιουργήσει ασυνέπειες, ενώ οι εθνικές τηλεφωνικές γραμμές της Βουλγαρίας, αν και προσβάσιμες, δεν είναι επαρκώς εξειδικευμένες για τα αθλήματα ώστε να αντιμετωπίζουν τις μοναδικές προκλήσεις στον τομέα.

Ομοίως, οι υπηρεσίες υποστήριξης αποκαλύπτουν επίσης έντονες διαφορές. Η Ιταλία και η Ισπανία υπερέχουν με ολοκληρωμένες, πολυμερείς συνεργασίες που παρέχουν συμβουλευτική, νομική υποστήριξη και προγράμματα αποκατάστασης. Η πρωτοβουλία της Ιταλίας "Safe Place Safe Play" ενσωματώνει δημόσιες και ιδιωτικές προσπάθειες για τη διασφάλιση των νεαρών αθλητών/τριών. Η Αυστρία και η Βουλγαρία προσφέρουν πολύτιμους πόρους, όπως τα Κέντρα Προστασίας από τη Βία και το Κέντρο "Vselena", αλλά αυτά είναι συχνά υποχρηματοδοτούμενα ή περιφερειακά συγκεντρωμένα. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Αυστρία τονίζουν ότι οι διαθέσιμοι πόροι είναι περιορισμένοι για την κάλυψη των σημαντικών αναγκών των κοινοτήτων τους, καθώς και η έλλειψη ευαισθητοποίησης σχετικά με το πώς να ζητηθεί υποστήριξη από αυτά τα κέντρα, περιορίζει περαιτέρω τον αντίκτυπό τους. Η Κύπρος και η Ελλάδα έχουν περιορισμένη θεσμική υποστήριξη, με τις υπηρεσίες να βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε ΜΚΟ όπως η SPAVO.

Μπορεί κανείς να υποστηρίξει ότι οι διαφορές μεταξύ αυτών των έξι χωρών υπογραμμίζουν την ανάγκη για προσαρμοσμένες στρατηγικές που θα σέβονται τα εθνικά πλαίσια και θα προωθούν παράλληλα τη διασυνοριακή συνεργασία. Χώρες όπως η Ισπανία και η Ιταλία μπορούν να χρησιμεύσουν ως πρότυπα για δομημένες, εθνικές προσεγγίσεις, ενώ η Αυστρία και η Βουλγαρία

θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την ενσωμάτωση υποχρεωτικών πολιτικών και την επέκταση της θεσμικής τους ικανότητας. Η Κύπρος και η Ελλάδα, με ελπιδοφόρες πρωτοβουλίες, απαιτούν ισχυρότερους μηχανισμούς επιβολής και ευρύτερη ενσωμάτωση για να εξασφαλίσουν ολοκληρωμένη προστασία. Η αντιμετώπιση αυτών των ανισοτήτων είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού πλαισίου που θα διασφαλίζει την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια και τη δικαιοσύνη για όλους/όλες τους/τις αθλητές/αθλήτριες. Αυτή η διακρατική ανάλυση χρησιμεύει ως βάση για τη συνέχιση της συνεργασίας και την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών για την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.

4. Αποτελέσματα της συζήτησης στην ομάδα εστίασης

Οι εμπειρογνώμονες κλήθηκαν να απαντήσουν στις ακόλουθες έξι ερωτήσεις:

1. Με βάση την εξειδικευμένη κατάρτιση και εμπειρία σας, πόσο διαδεδομένη είναι η σεξουαλική βία στον αθλητισμό και πώς έχει εξελιχθεί αυτή η επικράτηση τα τελευταία χρόνια;
2. Ποιες είναι οι συνηθέστερες μορφές σεξουαλικής βίας που συναντώνται στην αθλητική κοινότητα και διαφέρουν ανάλογα με το άθλημα ή το επίπεδο του ανταγωνισμού;
3. Υπάρχουν συγκεκριμένοι παράγοντες κινδύνου ή χαρακτηριστικά των αθλητικών περιβαλλόντων που συμβάλλουν σε μεγαλύτερη επικράτηση της σεξουαλικής βίας;
4. Πώς επηρεάζουν πολιτιστικοί και κοινωνικοί παράγοντες την επικράτηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό και έχουν αλλάξει οι παράγοντες αυτοί τον τελευταίο καιρό;
5. Μπορείτε να μοιραστείτε απόψεις σχετικά με την υποδήλωση των περιπτώσεων σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό και τις προκλήσεις για την απόκτηση ακριβών δεδομένων επιπολεσμού*/επικράτησης. Επιπλέον, υπάρχουν αξιοσημείωτες διαφορές στον επιπολεσμό της σεξουαλικής βίας μεταξύ ανδρών και γυναικών αθλητών/τριών ή μεταξύ διαφορετικών ηλικιακών ομάδων εντός του αθλητισμού;
6. Πώς έχει επηρεάσει το κίνημα #MeToo και η αυξημένη προσοχή των μέσων ενημέρωσης την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό και ποιες βασικές στρατηγικές και παρεμβάσεις μπορούν κατά την άποψή σας να εφαρμοστούν για τη μείωση του επιπολεσμού της;

* Ο όρος επιπολασμός (prevalence) (που μερικές φορές ονομάζεται σημείο επιπολεσμού) αφορά το πλήθος των ατόμων σε ένα δεδομένο πληθυσμό που πάσχουν από ένα συγκεκριμένο νόσημα ή κατάσταση σε ένα δεδομένο χρονικό σημείο, το οποίο συνήθως είναι το διάστημα διεξαγωγής της μελέτης.

Ακολουθεί η περίληψη των συμπερασμάτων τους:

1. Επικράτηση και εξέλιξη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό: Μια συγκριτική προοπτική

Η σεξουαλική βία στον αθλητισμό παραμένει ένα διαδεδομένο ζήτημα σε όλες τις χώρες που συζητήθηκαν, με διαφοροποιήσεις στον επιπολεσμό και την αναφορά να επηρεάζονται από πολιτιστικούς, κοινωνικούς και συστημικούς παράγοντες. Ενώ η προβολή της σεξουαλικής βίας έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, χάρη σε παγκόσμια κινήματα όπως το #MeToo και την αυξημένη προσοχή των μέσων ενημέρωσης, ο πραγματικός επιπολασμός είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί λόγω της υποδήλωσης και της έλλειψης ολοκληρωμένων δεδομένων. Οι χώρες-εταίροι Κύπρος, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Βουλγαρία και Αυστρία καταδεικνύουν τόσο κοινές όσο και μοναδικές προκλήσεις στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος.

Κύπρος

Στην Κύπρο, η σεξουαλική βία στον αθλητισμό δεν έχει αναφερθεί επαρκώς, με περιορισμένα στατιστικά στοιχεία. Τα αρχεία της αστυνομίας από το 2019 δείχνουν μόνο 13 περιπτώσεις που αφορούν ανηλίκους, γεγονός που αντικατοπτρίζει μια ευρύτερη κοινωνική και θεσμική απροθυμία να αναγνωρίσουν και να καταγγείλουν τέτοια περιστατικά και οι εμπειρογνώμονες σημείωσαν ότι τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση συχνά αντιμετωπίζουν στιγματισμό, απειλές και πίεση να αποσύρουν τις υποθέσεις τους, οδηγώντας σε μια κουλτούρα σιωπής. Ιστορικά, τα έμφυλα στερεότυπα και η έλλειψη διαδικαστικών εγγυήσεων επιδείνωσαν το ζήτημα. Ωστόσο, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι έχει σημειωθεί αξιοσημείωτη πρόοδος τα τελευταία χρόνια, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης πολιτικών, οδηγιών και εγχειριδίων με στόχο την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Το κίνημα #MeToo ενέπνευσε τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να βγουν μπροστά, αν και τα συστημικά και πολιτισμικά εμπόδια εξακολουθούν να υφίστανται. Επιπλέον, η εισαγωγή κατάρτισης για την αστυνομία και τους ενδιαφερόμενους φορείς του αθλητισμού έχει συμβάλει στην ευαισθητοποίηση, αλλά η υποδήλωση παραμένει μια κρίσιμη πρόκληση.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η σεξουαλική βία στον αθλητισμό είναι ευρέως διαδεδομένη αλλά δεν καταγγέλλεται επαρκώς. Οι εμπειρογνώμονες τόνισαν ότι μόνο περίπου 19 μελέτες στην Ευρώπη μεταξύ 2006 και 2023 έχουν διερευνήσει το θέμα αυτό, αναδεικνύοντας την έλλειψη ολοκληρωμένης έρευνας. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες αποδίδουν την υποδήλωση σε κοινωνικά ταμπού, το στίγμα και την κανονικοποίηση της καταχρηστικής συμπεριφοράς εντός της αθλητικής κουλτούρας. Κινήματα όπως το #MeToo έχουν αυξήσει την ορατότητα, αλλά παραμένουν συστημικά εμπόδια και πιθανά πολιτισμικά εμπόδια, συμπεριλαμβανομένης της αργής δικαστικής διαδικασίας και της ανεπαρκούς υποστήριξης των θυμάτων. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι οι νεότεροι/ες αθλητές/αθλήτριες και όσα άτομα ασχολούνται με ατομικά αθλήματα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα λόγω των στενών σχέσεων με πρόσωπα εξουσίας, όπως οι προπονητές/ήτριες. Στο σύνολό τους,

αυτοί οι παράγοντες που συμβάλλουν καθιστούν τη συνολική υποδήλωση της σεξουαλικής βίας σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να εξεταστεί άμεσα. Οι εμπειρογνώμονες τόνισαν την ανάγκη για πολιτισμική αλλαγή, βελτιωμένους μηχανισμούς αναφοράς και νομικές, πολιτικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της επικράτησης και τη δυνατότητα καλύτερης υποστήριξης των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση. Οι πρόσφατες αλλαγές στην κοινωνική ευαισθητοποίηση έδειξαν κάποια πρόοδο, αλλά η απτή αλλαγή είναι αργή και σοβαρά υποβαθμισμένη.

Ισπανία

Στην Ισπανία, η σεξουαλική βία στον αθλητισμό αναγνωρίζεται ως μακροχρόνιο ζήτημα, με τους/τις νεότερους/ες αθλητές/αθλήτριες με τις γυναίκες συμμετέχουσες να πλήττονται περισσότερο. Η επικράτηση αποδίδεται στις ανισορροπίες εξουσίας, στις κανονικοποιημένες ανάρμοστες συμπεριφορές και στην υπερσεξουαλικοποίηση των αθλητών/τριών, ιδίως των γυναικών. Στη χώρα έχει παρατηρηθεί αυξημένη ευαισθητοποίηση, λόγω της κάλυψης από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και των κινήσεων υπεράσπισης, αλλά η ελλιπής αναφορά παραμένει πρόβλημα. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες υπογράμμισαν τον ρόλο της δυναμικής των συνομηλίκων, των πολιτισμικών παραγόντων και των συστημικών αδυναμιών που επιτρέπουν την κακοποίηση. Για παράδειγμα, ορισμένες αθλητικές κουλτούρες ανέχονται ακατάλληλες συμπεριφορές, καθιστώντας τους/τις αθλητές/αθλήτριες πιο ευάλωτους. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι οι πρόσφατες προσπάθειες περιλάμβαναν στρατηγικές εκπαίδευσης και πρόληψης που απευθύνονται σε νεότερους/ες αθλητές/αθλήτριες και ενδιαφερόμενους φορείς, ωστόσο οι κοινωνικοί κανόνες και ο φόβος των αντιποίνων εξακολουθούν να εμποδίζουν την πρόοδο, με τα άντρες που πέφτουν θύματα να αντιμετωπίζουν πρόσθετο στιγματισμό.

Ιταλία

Στην Ιταλία, η σεξουαλική βία στον αθλητισμό αναγνωρίζεται ως ένα πολύπλευρο ζήτημα, που περιλαμβάνει όχι μόνο εμφανείς πράξεις κακοποίησης αλλά και λεκτική και ψυχολογική παρενόχληση. Οι εμπειρογνώμονες υπογράμμισαν τη διάχυτη "κουλτούρα της σιωπής" στους αθλητικούς οργανισμούς, όπου τα θύματα φοβούνται αντίποινα ή επιπτώσεις στην καριέρα τους. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι η άνοδος των εκστρατειών ευαισθητοποίησης και των νομοθετικών αλλαγών έχει προκαλέσει αλλαγή στη στάση, με αποτέλεσμα να καταγγέλλονται περισσότερες περιπτώσεις. Ωστόσο, τα συστημικά ζητήματα εξακολουθούν να υφίστανται, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς εκπαίδευσης σχετικά με την πρόληψη της κακοποίησης και της έλλειψης σαφών μηχανισμών αναφοράς. Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες, οι γυναίκες αθλήτριες πλήττονται δυσανάλογα, με τις κοινωνικές συμπεριφορές και την υπερσεξουαλικοποίηση των μέσων ενημέρωσης να συμβάλλουν στην ευάλωτότητά τους. Υποστήριξαν επίσης ότι η εκπαίδευση και η πολιτισμική αλλαγή θεωρούνται ουσιώδεις για την αντιμετώπιση του ζητήματος.

Βουλγαρία

Στη Βουλγαρία, ο επιπολασμός της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια λόγω των αυξημένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και οι εμπειρογνώμονες αποδίδουν την πρόοδο αυτή σε προληπτικά μέτρα των αθλητικών οργανισμών, όπως η εισαγωγή των τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας "Call4Girls/Call4Boys" και η εφαρμογή ενός "Κώδικα Δεοντολογίας" το 2015. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες συζήτησαν ότι, παρά τις προόδους αυτές, η ιεραρχική φύση του αθλητισμού και τα πολιτιστικά πρότυπα που αποθαρρύνουν την ανοιχτή συζήτηση για τα σεξουαλικά παραπτώματα εξακολουθούν να εμποδίζουν την υποβολή καταγγελιών και ότι οι νεότεροι/ες αθλητές/αθλήτριες και οι αθλητές/αθλήτριες σε ερασιτεχνικό επίπεδο είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι λόγω της ανεπαρκούς εποπτείας και εκπαίδευσης σχετικά με τη διασφάλιση. Η έμφαση της χώρας στην πρόληψη και τις συστημικές μεταρρυθμίσεις σηματοδοτεί μια θετική τάση, αν και οι προκλήσεις παραμένουν.

Αυστρία

Στην Αυστρία, η σεξουαλική βία στον αθλητισμό αποτελεί σημαντική ανησυχία, αν και δεν υπάρχουν ολοκληρωμένα στοιχεία σχετικά με τον επιπολασμό της και οι εμπειρογνώμονες εντόπισαν τη λεκτική παρενόχληση, τα ανάρμοστα σχόλια και το grooming ως συνήθεις μορφές κακοποίησης, ενώ οι ανισορροπίες εξουσίας, ιδίως μεταξύ ανδρών προπονητών και νεαρών αθλητών/τριών, επιδεινώνουν το πρόβλημα. Η Αυστρία έχει εφαρμόσει διάφορες πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του ζητήματος, συμπεριλαμβανομένων των γραμμών βοήθειας, της θέσπισης "προσώπων εμπιστοσύνης" και της προηγμένης εκπαίδευσης των προπονητών. Ειδικότερα, η εισαγωγή ενός "Κώδικα Δεοντολογίας" το 2015 αποτελεί ένα προληπτικό βήμα προς την κατεύθυνση της προώθησης ασφαλέστερων αθλητικών περιβαλλόντων. Παρά τις προσπάθειες αυτές, τα πολιτισμικά στερεότυπα και τα ανεπαρκή συστήματα αναφοράς εξακολουθούν να αποτελούν προκλήσεις και οι εμπειρογνώμονες τάχθηκαν υπέρ ισχυρότερων θεσμικών πλαισίων και αυξημένης λογοδοσίας.

Βασικά θέματα σε όλες τις χώρες

1. **Υποδήλωση:** Ο φόβος του στιγματισμού, οι επιπτώσεις στη σταδιοδρομία και τα ανεπαρκή συστήματα υποστήριξης είναι κοινά εμπόδια. Τα εμπόδια αυτά εκδηλώνονται με διαφορετικό τρόπο στις διάφορες χώρες, αντανακλώντας τους κοινωνικούς κανόνες και τις αδυναμίες του συστήματος. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, τα πολιτισμικά ταμπού αποτρέπουν σε μεγάλο βαθμό την καταγγελία, ενώ στη Βουλγαρία, οι ιεραρχικές δυναμικές εξουσίας εντός των αθλητικών οργανισμών παραμένουν ένα σημαντικό ζήτημα.
2. **Πολιτιστικά πρότυπα:** Οι πατριαρχικές αξίες, τα κοινωνικά ταμπού και η κανονικοποιημένη επιθετικότητα στον αθλητισμό συμβάλλουν στην διαιώνιση της σεξουαλικής βίας. Ο βαθμός στον οποίο αυτές οι νόρμες επηρεάζουν την καταγγελία και την παρέμβαση ποικίλλει

ανάλογα με την περιοχή. Στην Ιταλία και την Ελλάδα, η "κουλτούρα της σιωπής" είναι ιδιαίτερα έντονη, καθιστώντας δύσκολη την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Στην Αυστρία έχει σημειωθεί πρόοδος με την εφαρμογή Κανόνων Ηθικής, αν και τα πολιτισμικά στερεότυπα εξακολουθούν να υφίστανται.

3. **Δυναμική ισχύος:** Οι στενές σχέσεις μεταξύ αθλητών/τριών και προσώπων εξουσίας δημιουργούν ευκαιρίες για κατάχρηση, ιδίως στα ατομικά αθλήματα. Αυτή η δυναμική είναι ένα επαναλαμβανόμενο θέμα σε όλες τις χώρες, με τους/τις νεότερους/ες αθλητές/αθλήτριες να είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι λόγω της εξάρτησης από τους/τις προπονητές/ήτριες και τους μέντορες. Η Αυστρία και η Ισπανία υπογραμμίζουν αμφότερες τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι ανισορροπίες διαιωνίζουν τη συστημική κακοποίηση.
4. **Συστημικές προκλήσεις:** Η έλλειψη ισχυρών μηχανισμών αναφοράς και η ανεπαρκής εκπαίδευση για την πρόληψη της κατάχρησης εμποδίζουν την πρόοδο. Για παράδειγμα, ενώ η Κύπρος έχει κάνει βήματα προόδου στην εκπαίδευση της αστυνομίας και των ενδιαφερομένων, η απουσία ευρείας κλίμακας εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών περιορίζει τον ευρύτερο αντίκτυπο. Ομοίως, οι προσπάθειες της Βουλγαρίας είναι ελπιδοφόρες, αλλά πρέπει να αντιμετωπιστούν τα κενά στις πολιτικές διασφάλισης.
5. **Πρόοδος:** Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης, τα εκπαιδευτικά προγράμματα και οι νομοθετικές αλλαγές έχουν οδηγήσει σε αυξημένη προβολή και σε μέτριες κοινωνικο-ψυχολογικές βελτιώσεις στα μέτρα προστασίας. Παραδείγματα περιλαμβάνουν την πρωτοβουλία "Πρόσωπα εμπιστοσύνης" της Αυστρίας και τις γραμμές βοήθειας της Βουλγαρίας. Ωστόσο, απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για να αξιοποιηθούν αυτές οι επιτυχίες, καθώς οι προκλήσεις, όπως η υποδήλωση και η αδράνεια του συστήματος, παραμένουν σημαντικές.

2. Συνήθεις μορφές σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό: Συγκριτική ανάλυση & Εύρεση κοινών παρονομαστών.

Η σεξουαλική βία στην αθλητική κοινότητα εκδηλώνεται με διάφορες μορφές, όπως λεκτική παρενόχληση, grooming, ακατάλληλο άγγιγμα και ευθεία σεξουαλική επίθεση. Η επικράτηση και ο τύπος της κακοποίησης εξαρτώνται συχνά από τις πολιτιστικές και οργανωτικές δομές του αθλητικού περιβάλλοντος, καθώς και από το επίπεδο του ανταγωνισμού. Σε όλη την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Βουλγαρία και την Αυστρία, οι εμπειρογνώμονες έχουν επισημάνει κοινές προκλήσεις και ιδιαιτερότητες ανά χώρα που επηρεάζουν τη φύση και την αναφορά αυτών των περιστατικών.

Κύπρος

Στην Κύπρο, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι η σεξουαλική βία στον αθλητισμό χαρακτηρίζεται από σωματική και ψυχολογική κακοποίηση, η οποία συχνά διαπράττεται από πρόσωπα εξουσίας, όπως οι προπονητές/ήτριες. Οι συμμετέχοντες σημείωσαν περιπτώσεις ακατάλληλης σωματικής επαφής, όπως αγγίγματα που ξεπερνούν τα όρια υπό το πρόσχημα της προπόνησης ή της

καθοδήγησης. Η λεκτική κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένων των σεξουαλικών σχολίων, είναι επίσης διαδεδομένη. Επιπλέον, υποστήριξαν ότι η έλλειψη εποπτείας και λογοδοσίας σε αθλητικά περιβάλλοντα επιδεινώνει το ζήτημα και ότι τα περιστατικά που αφορούν την ψηφιακή σεξουαλική βία, όπως η διαδικτυακή παρενόχληση, έχουν επίσης αυξηθεί, αντανakλώντας ευρύτερες κοινωνικές τάσεις. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες τόνισαν ότι ο κίνδυνος κακοποίησης αυξάνεται σε περιβάλλοντα όπου δεν υπάρχουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για την κατάλληλη συμπεριφορά. Επιπλέον, πολιτισμικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της απροθυμίας αμφισβήτησης των μορφών εξουσίας, επιτρέπουν περαιτέρω την επιμονή της κακοποίησης.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, οι μορφές σεξουαλικής βίας που συνήθως αναφέρονται περιλαμβάνουν τη λεκτική παρενόχληση, την παρενόχληση λόγω φύλου, την ακατάλληλη σωματική επαφή και το grooming. Ως εκ τούτου, οι εμπειρογνώμονες υπογράμμισαν ότι η λεκτική σεξουαλική παρενόχληση συχνά περιλαμβάνει σχόλια σχετικά με το σώμα ενός αθλητή ή ανεπιθύμητες σεξουαλικές προσεγγίσεις και ότι το grooming από προπονητές/ήτριες ή πρόσωπα εξουσίας αποτελεί ιδιαίτερη ανησυχία στα ατομικά αθλήματα, όπου οι στενές, προσωπικές σχέσεις παρέχουν ευκαιρίες για εκμετάλλευση. Σημείωσαν επίσης μια ανησυχητική ομαλοποίηση της ακατάλληλης συμπεριφοράς σε αθλητικά περιβάλλοντα, όπως σχόλια που πλαισιώνονται ως "πειράγματα" ή πολιτισμικά αποδεκτές χειρονομίες που παραβιάζουν τα προσωπικά όρια. Ορισμένοι από αυτούς υποστήριξαν ότι η επίδειξη των σωμάτων των αθλητών/τριών σε αθλήματα όπως η γυμναστική και η κολύμβηση περιπλέκει περαιτέρω το ζήτημα, συμβάλλοντας στην αντικειμενοποίηση και τον αυξημένο κίνδυνο κακοποίησης.

Ισπανία

Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες, η αθλητική κοινότητα της Ισπανίας βιώνει ένα ευρύ φάσμα σεξουαλικής βίας, συμπεριλαμβανομένης της λεκτικής παρενόχλησης, του grooming και της ακατάλληλης σωματικής επαφής, και τόνισαν ότι οι γυναίκες αθλήτριες πλήττονται δυσανάλογα, καθώς συχνά γίνονται στόχος υποτιμητικών σχολίων ή ανεπιθύμητων προσεγγίσεων. Ωστόσο, οι άνδρες αθλητές δεν είναι απρόσβλητοι, ιδίως σε αθλήματα όπου επικρατεί η υπερσεξουαλικοποίηση. Συζήτησαν επίσης ότι ένα αξιοσημείωτο ζήτημα στην Ισπανία είναι η χρήση ψηφιακών πλατφορμών για τη διάπραξη κακοποίησης και ότι οι αλληλεπιδράσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μεταξύ αθλητών/τριών και προσώπων εξουσίας έχουν δημιουργήσει νέους δρόμους για παρενόχληση. Επιπλέον, υποστήριξαν ότι η υπερσεξουαλικοποίηση των αθλητριών, ιδίως σε αθλήματα όπως το beach volley, έχει προκαλέσει επικρίσεις για τη διαιώνιση μιας κουλτούρας αντικειμενοποίησης.

Ιταλία

Οι εμπειρογνώμονες στην Ιταλία τόνισαν ότι η λεκτική και η ψυχολογική κακοποίηση είναι διαδεδομένες μορφές σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Αυτές περιλαμβάνουν ανάρμοστα σχόλια, υπονοούμενα αστεία και λεκτικές επιθέσεις που υποβαθμίζουν ή αντικειμενοποιούν τους/τις αθλητές/αθλήτριες, ενώ υποστήριξαν ότι υπάρχει και σωματική κακοποίηση, όπως ανεπιθύμητα αγγίγματα ή υπερβολικά επεμβατικές "ιατρικές" εξετάσεις. Συζήτησαν επίσης ότι η "κουλτούρα της σιωπής" στους αθλητικούς οργανισμούς συμβάλλει στην επιμονή αυτών των ζητημάτων, καθώς τα θύματα συχνά αποθαρρύνονται από το να καταγγείλουν περιστατικά, ενώ η καθοδηγούμενη από τα μέσα ενημέρωσης υπερσεξουαλικοποίηση ιδίως των αθλητριών, επιδεινώνει περαιτέρω το πρόβλημα. Τέλος, οι εμπειρογνώμονες τόνισαν την ανάγκη για εκπαίδευση και σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση των θολών ορίων μεταξύ αποδεκτής συμπεριφοράς και κακοποίησης.

Βουλγαρία

Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες στη Βουλγαρία, η λεκτική παρενόχληση και τα ανάρμοστα σχόλια είναι οι πιο συχνές μορφές σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, οι οποίοι σημείωσαν επίσης ότι οι συμπεριφορές αυτές συχνά δεν αμφισβητούνται, ιδίως σε περιβάλλοντα χωρίς ισχυρή εποπτεία. Ως εκ τούτου, η σωματική κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένου του ακατάλληλου αγγίγματος, αναφέρεται λιγότερο συχνά, αλλά εξακολουθεί να αποτελεί ανησυχία σε ορισμένα αθλήματα. Υποστήριξαν ότι οι συστημικές προσπάθειες, όπως η εισαγωγή "κωδικών δεοντολογίας" και τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας, αποσκοπούν στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Ωστόσο, οι ιεραρχικές δυναμικές εξουσίας εντός των αθλητικών οργανισμών συχνά αποθαρρύνουν τους/τις αθλητές/αθλήτριες από το να καταγγείλουν την κακοποίηση, διαιωνίζοντας έναν κύκλο σιωπής και κανονικοποίησης. Επιπλέον, συζήτησαν ότι η έμφαση στην πρόληψη μέσω της εκπαίδευσης αποτελεί θετική εξέλιξη, αν και χρειάζονται περισσότερα για την αντιμετώπιση βαθιά ριζωμένων πολιτισμικών προτύπων.

Αυστρία

Στην Αυστρία, η σεξουαλική βία εκδηλώνεται με λεκτική παρενόχληση, ακατάλληλη σωματική επαφή και grooming, ενώ οι εμπειρογνώμονες επισήμαναν ως συχνά τα περιστατικά απαξιοτικών σχολίων, ιδίως προς τις γυναίκες και ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητές/αθλήτριες. Υποστήριξαν επίσης ότι η σωματική κακοποίηση, αν και αναφέρεται λιγότερο συχνά, συχνά περιλαμβάνει ακατάλληλο άγγιγμα που μεταμφιέζεται ως προπονητική πρακτική. Επιπλέον, συζήτησαν ότι η ιεραρχική φύση των αθλητικών οργανισμών, σε συνδυασμό με την ανεπαρκή εποπτεία, δημιουργεί περιβάλλοντα όπου η κακοποίηση μπορεί να ευδοκιμήσει. Επιπλέον, υποστήριξαν ότι η λεκτική κακοποίηση, ιδίως η διαδικτυακή παρενόχληση, αποτελεί αυξανόμενη ανησυχία και οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων περιλαμβάνουν την εφαρμογή προσώπων εμπιστοσύνης και ηθικών κατευθυντήριων γραμμών, αν και παραμένουν προκλήσεις για την αλλαγή παγιωμένων πολιτισμικών συμπεριφορών.

Βασικά θέματα σε όλες τις χώρες

1. **Λεκτική παρενόχληση:** Σεξουαλικά σχόλια, ακατάλληλα αστεία και απαξιωτικά σχόλια είναι ευρέως διαδεδομένα σε όλες τις χώρες εταίρους. Αυτές οι συμπεριφορές λειτουργούν συχνά ως προάγγελοι πιο σοβαρών μορφών κακοποίησης.
 2. **Ακατάλληλη σωματική επαφή:** Με το πρόσχημα της προπόνησης ή της ιατρικής φροντίδας, τα πρόσωπα εξουσίας εκμεταλλεύονται τη θέση τους για να υπερβούν τα προσωπικά όρια. Αυτό είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο στα ατομικά αθλήματα, όπου οι στενές σχέσεις μεταξύ αθλητών/τριών και προπονητών παρέχουν ευκαιρίες για κακοποίηση.
 3. **Grooming:** Το grooming από προπονητές/ήτριες ή άλλα πρόσωπα εξουσίας αποτελεί σημαντική ανησυχία, ιδίως σε αθλήματα με νεαρούς/ές αθλητές/αθλήτριες. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη εμπιστοσύνης για την εκμετάλλευση των αθλητών/τριών συναισθηματικά και σωματικά.
 4. **Διαδικτυακή κακοποίηση:** Σε χώρες όπως η Ισπανία και η Αυστρία έχουν αναφερθεί διαδικτυακές παρενοχλήσεις και ανάρμοστα μηνύματα.
 5. **Υπερσεξουαλικοποίηση:** Η αντικειμενοποίηση των αθλητών/τριών, ιδίως των γυναικών, είναι ένα διάχυτο ζήτημα. Οι απεικονίσεις στα μέσα ενημέρωσης και οι απαιτήσεις ορισμένων αθλημάτων για στολές επιδεινώνουν το πρόβλημα αυτό, όπως παρατηρείται στην Ισπανία και την Ιταλία.
 6. **Πολιτιστικά και διαρθρωτικά εμπόδια:** Σε όλες τις χώρες, τα πολιτισμικά πρότυπα, οι ιεραρχικές δομές και οι ανεπαρκείς μηχανισμοί αναφοράς εμποδίζουν τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση και την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.
 7. **Έλλειψη ευαισθητοποίησης:** Έλλειψη ευαισθητοποίησης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων/ισότητας για την ενθάρρυνση της διαφάνειας, των κατάλληλων διαύλων αναφοράς και της απουσίας κωδίκων δεοντολογίας και επαγγελματικών προτύπων.
3. **Παράγοντες κινδύνου και χαρακτηριστικά των αθλητικών περιβαλλόντων που συμβάλλουν στη σεξουαλική βία: Συγκριτική ανάλυση**

Η σεξουαλική βία σε αθλητικά περιβάλλοντα διαιωνίζεται από συγκεκριμένους παράγοντες κινδύνου και δομικά χαρακτηριστικά που δημιουργούν συνθήκες κακοποίησης. Στην Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Βουλγαρία και την Αυστρία, οι πολιτισμικές, συστημικές και διαπροσωπικές δυναμικές επηρεάζουν σημαντικά τον επιπολεσμό της σεξουαλικής βίας. Παράγοντες όπως οι ανισότητες εξουσίας, η ανεπαρκής εποπτεία και οι παγιωμένες κοινωνικές νόρμες αναδεικνύονται ως κρίσιμα στοιχεία για την κατανόηση των κινδύνων.

Κύπρος

Όσον αφορά αυτό το ερώτημα, οι εμπειρογνώμονες στην Κύπρο διαπίστωσαν ότι οι στενές σχέσεις μεταξύ αθλητών/τριών και προπονητών συχνά οδηγούν σε θολά όρια, δημιουργώντας ευκαιρίες για κατάχρηση. Επιπλέον, υποστήριξαν ότι οι πολλές ώρες προπόνησης, οι διανυκτερεύσεις κατά τη

διάρκεια των αγώνων και οι ανεπαρκείς διασφαλίσεις εντός των αθλητικών εγκαταστάσεων αυξάνουν τον κίνδυνο. Τόνισαν επίσης ότι οι παραδοσιακές μέθοδοι προπόνησης, η αυταρχική δυναμική και η έλλειψη ευαισθητοποίησης μεταξύ των αθλητών/τριών, των προπονητών και των γονέων επιδεινώνουν το πρόβλημα. Επιπλέον, τα κοινωνικά ταμπού γύρω από τη σεξουαλική βία αποθαρρύνουν τις ανοιχτές συζητήσεις, αφήνοντας τα θύματα χωρίς υποστήριξη, ενώ η απουσία εξειδικευμένων εγκαταστάσεων και προστατευτικών μηχανισμών, σε συνδυασμό με τα κανονικοποιημένα στερεότυπα των φύλων, συμβάλλει περαιτέρω στην διατήρηση της σεξουαλικής βίας. Οι εμπειρογνώμονες σημείωσαν επίσης ότι τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση συχνά φοβούνται ότι θα κατηγορηθούν ότι ενεργούν από κακία, ιδίως σε περιβάλλοντα υψηλού επιπέδου αθλητισμού όπου ο ανταγωνισμός είναι έντονος.

Ελλάδα

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει παρόμοια προβλήματα, όπως επισημάνθηκε από τους εμπειρογνώμονες που συζητήσαν ότι οι παγιωμένες ανισορροπίες ισχύος μεταξύ προπονητών και αθλητών/τριών αποτελούν σημαντικό παράγοντα κινδύνου. Τα ατομικά αθλήματα, τα οποία προωθούν τις σχέσεις ένας προς έναν, είναι ιδιαίτερα ευάλωτα και οι εμπειρογνώμονες σημείωσαν ότι οι αθλητές/αθλήτριες συχνά εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τους/τις προπονητές/ήτριες τους για την επαγγελματική τους εξέλιξη, γεγονός που καθιστά δύσκολο για αυτούς να καταγγείλουν την κακοποίηση, και ότι η ανεπαρκής εποπτεία σε χώρους υψηλού κινδύνου, όπως τα αποδυτήρια και τα κοινά καταλύματα κατά τη διάρκεια των αγώνων, επιδεινώνει περαιτέρω το πρόβλημα. Εντόπισαν επίσης πολιτισμικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των πατριαρχικών αξιών και του κοινωνικού στίγματος, που ενισχύουν τη σιωπή γύρω από τη σεξουαλική βία. Οι κλειστές κοινωνίες, ακόμη και η έλλειψη ευαισθητοποίησης των γονέων για τα κρίσιμα ζητήματα καθιστούν δύσκολο να εκτιμηθεί και να αποκαλυφθεί το εξαιρετικά ευαίσθητο θέμα. Επιπλέον, από την ανάλυση που διεξήχθη, φάνηκε ότι η σεξουαλική βία στο πλαίσιο του αθλητισμού είναι ένα εξαιρετικά σύνθετο και αλληλένδετο ζήτημα, που αντανακλά ένα πολύπλοκο πλήθος κοινωνικών, πολιτισμικών και ατομικών παραγόντων. Τέλος, τόνισαν ότι η έλλειψη κατάλληλης εκπαίδευσης του αθλητικού προσωπικού και των διοικητικών παραγόντων σχετικά με τη προστασία συμβάλλει σε ένα περιβάλλον όπου η κακοποίηση μπορεί να παραμείνει ανεξέλεγκτη.

Ισπανία

Οι εμπειρογνώμονες από την Ισπανία υποστήριξαν ότι η ιεραρχική δυναμική της εξουσίας στους αθλητικούς οργανισμούς αποτελεί βασικό παράγοντα κινδύνου, όπου οι προπονητές/ήτριες και τα πρόσωπα εξουσίας συχνά ασκούν σημαντική επιρροή στους/στις αθλητές/αθλήτριες, ιδίως στα νεαρότερα άτομα, και ότι η δυναμική αυτή επιτείνεται από την έλλειψη εποπτείας και τους αναποτελεσματικούς μηχανισμούς αναφοράς. Εντόπισαν επίσης ότι ορισμένα περιβάλλοντα, όπως τα αποδυτήρια, αναδεικνύονται ως περιοχές υψηλού κινδύνου. Η κανονικοποίηση των ακατάλληλων συμπεριφορών στο πλαίσιο συγκεκριμένων αθλητικών κουλτούρων, σε συνδυασμό με την κοινωνική ανοχή για τα "πειράγματα", επιτρέπει την διατήρηση της επικίνδυνης

συμπεριφοράς. Επιπλέον, υποστήριξαν ότι η υπερσεξουαλικοποίηση, ιδίως των αθλητριών, δημιουργεί επίσης συνθήκες που ευνοούν την κακοποίηση. Επιπλέον, οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν εισάγει νέους κινδύνους, με την διαδικτυακή παρενόχληση και το grooming να γίνονται όλο και πιο συχνές.

Ιταλία

Στην Ιταλία, η "κουλτούρα της σιωπής" στους αθλητικούς οργανισμούς παραμένει ένας σημαντικός παράγοντας κινδύνου και οι εμπειρογνώμονες τόνισαν ότι οι ανισότητες εξουσίας, ιδίως μεταξύ ανδρών προπονητών και νεαρών αθλητριών, είναι βαθιά ριζωμένες. Αυτές οι δυναμικές ενισχύονται από τις κοινωνικές συμπεριφορές που συχνά κατηγορούν τα θύματα και αποθαρρύνουν την καταγγελία, ενώ χαρακτήρισαν περιβάλλοντα όπως τα προπονητικά καμπ, οι διανυκτερεύσεις και οι προπονήσεις χωρίς επίβλεψη ως υψηλού κινδύνου. Επιπλέον, η έλλειψη δομημένων πολιτικών διασφάλισης και η ανεπαρκής εκπαίδευση σχετικά με την κατάλληλη συμπεριφορά συμβάλλουν περαιτέρω στο πρόβλημα. Ομοίως, υποστήριξαν ότι η υπερσεξουαλικοποίηση των αθλητριών από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους αθλητικούς οργανισμούς αυξάνει την ευπάθειά τους στην κακοποίηση.

Βουλγαρία

Το αθλητικό περιβάλλον της Βουλγαρίας χαρακτηρίζεται από ιεραρχικές δομές, όπως επεσήμαναν οι εμπειρογνώμονες, όπου οι προπονητές/ήτριοι και οι αξιωματούχοι κατέχουν σημαντική εξουσία επί των αθλητών/τριών. Ως εκ τούτου, υποστήριξαν ότι η έλλειψη επίσημης κατάρτισης σχετικά με τη διασφάλιση και η απουσία μηχανισμών εποπτείας επιτρέπουν στην κακοποίηση να μην αμφισβητείται. Επιπλέον, υπογράμμισαν ότι οι πολιτισμικές νόρμες που αποθαρρύνουν τις ανοιχτές συζητήσεις για τα σεξουαλικά παραπτώματα συμβάλλουν στην υποδήλωση. Οι εμπειρογνώμονες επεσήμαναν επίσης ότι οι νεότεροι/ες αθλητές/αθλήτριες και όσοι ασχολούνται με τον ερασιτεχνικό αθλητισμό είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι λόγω της ανεπαρκούς ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης. Ενώ πρωτοβουλίες όπως οι κώδικες δεοντολογίας και οι γραμμές βοήθειας αντιπροσωπεύουν πρόοδο, τα συστημικά ζητήματα εντός των αθλητικών οργανισμών εξακολουθούν να ενέχουν σημαντικούς κινδύνους.

Αυστρία

Στην Αυστρία, οι εμπειρογνώμονες εντόπισαν τις ανισότητες ισχύος μεταξύ αθλητών/τριών και προπονητών ως σημαντικό παράγοντα κινδύνου, ιδίως στα ατομικά αθλήματα όπου οι αλληλεπιδράσεις ένας προς έναν είναι συχνές, όπου η λεκτική παρενόχληση και η ακατάλληλη σωματική επαφή είναι πιο πιθανές σε περιβάλλοντα με ανεπαρκή εποπτεία. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες εντόπισαν συγκεκριμένους χώρους υψηλού κινδύνου, όπως τα αποδυτήρια και οι χώροι διανυκτέρευσης κατά τη διάρκεια των αγώνων. Τα πολιτισμικά στερεότυπα και η ανεπαρκής εκπαίδευση σχετικά με τη διασφάλιση συμβάλλουν επίσης στο πρόβλημα. Παρά την πρόοδο στην

εφαρμογή ηθικών κατευθυντήριων γραμμών και τη δημιουργία ενός προσώπου εμπιστοσύνης, η συστημική ομαλοποίηση των επιβλαβών συμπεριφορών εξακολουθεί να υφίσταται.

Βασικοί παράγοντες κινδύνου σε όλες τις χώρες

1. **Ανισότητες ισχύος:** Η ιεραρχική φύση των αθλητικών οργανισμών και η εξάρτηση των αθλητών/τριών από τα πρόσωπα εξουσίας δημιουργούν ευκαιρίες για κατάχρηση.
2. **Ανεπαρκής εποπτεία:** Η έλλειψη εποπτείας σε χώρους υψηλού κινδύνου, όπως αποδυτήρια, κοινόχρηστα καταλύματα και ατομικές προπονήσεις, διευκολύνει την ανάρμοστη συμπεριφορά.
3. **Πολιτιστικά πρότυπα:** Οι πατριαρχικές αξίες, τα κοινωνικά ταμπού και η κανονικοποιημένη επιθετικότητα μέσα στις αθλητικές κουλτούρες αποθαρρύνουν την αναφορά και επιτρέπουν την ευδοκίμηση της κακοποίησης.
4. **Έλλειψη εκπαίδευσης σε θέματα προστασίας:** Η ανεπαρκής εκπαίδευση των αθλητών/τριών, των προπονητών και του προσωπικού σχετικά με την κατάλληλη συμπεριφορά και τη διασφάλιση συμβάλλει στην επιμονή της σεξουαλικής βίας.
5. **Περιβάλλοντα υψηλού κινδύνου:** Οι προπονητικές κατασκηνώσεις, οι διανυκτερεύσεις και άλλα περιβάλλοντα χωρίς επίβλεψη ενέχουν σημαντικούς κινδύνους, ιδίως για τους νεότερους/ες αθλητές/αθλήτριες.
6. **Υπερσεξουαλικοποίηση:** Η αντικειμενοποίηση των αθλητριών από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης επιδεινώνει την ευπάθειά τους στην κακοποίηση, όπως παρατηρήθηκε στην Ιταλία και την Ισπανία.
7. **Ψηφιακοί κίνδυνοι:** Η άνοδος των διαδικτυακών πλατφορμών εισάγει νέους δρόμους για παρενόχληση και διαπαιδαγώγηση, ιδίως στην Ισπανία και την Αυστρία.

4. Πολιτιστικές και κοινωνικές επιρροές στη σεξουαλική βία στον αθλητισμό: Συγκριτική ανάλυση

Πολιτιστικοί και κοινωνικοί παράγοντες διαμορφώνουν σημαντικά τον επιπολεσμό και τη δυναμική της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Σε όλη την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Βουλγαρία και την Αυστρία, οι παγιωμένοι κανόνες, τα ταμπού και οι εξελισσόμενες κοινωνικές συμπεριφορές επηρεάζουν τόσο την εμφάνιση όσο και την αναφορά της κακοποίησης. Ενώ έχει σημειωθεί πρόοδος στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, εξακολουθούν να υφίστανται πολλά συστημικά και πολιτισμικά εμπόδια. Είναι προφανές ότι τα προβλήματα αυτά πρέπει να αντιμετωπιστούν, καθώς μπορεί κανείς να υποθέσει ότι υπάρχει μια ολόκληρη κοινωνική και συστημική αποτυχία, που οδηγεί στην εκδήλωση της σεξουαλικής βίας, και μέσα σε ένα πλαίσιο πολιτισμικών και κοινωνικών εμποδίων που καθιστούν τα θύματα ανίκανα και απρόθυμα να καταγγείλουν περιστατικά σεξουαλικής βίας.

Κύπρος

Ειδικότερα, στην Κύπρο, τα κοινωνικά ταμπού γύρω από τη σεξουαλική βία είναι βαθιά ριζωμένα, δημιουργώντας σημαντικά εμπόδια στην αποσιώπηση και την παρέμβαση. Οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι τα πολιτισμικά στίγματα αποθαρρύνουν τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το να μιλήσουν, ιδίως σε μια στενά συνδεδεμένη κοινότητα όπου επικρατεί ο φόβος της κρίσης και των αντιποίνων. Επιπλέον, επεσήμαναν ότι οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων παίζουν επίσης ρόλο, καθώς οι γυναίκες αθλήτριες συχνά θεωρούνται πιο ευάλωτες και λιγότερο αξιόπιστες από τους άνδρες συναδέλφους τους. Αναγνώρισαν επίσης ότι οι πρόσφατες κοινωνικές αλλαγές, όπως η επιρροή του κινήματος #MeToo, έχουν φέρει κάποια προσοχή στο ζήτημα και ορισμένες εκστρατείες ευαισθητοποίησης και μεταρρυθμίσεις πολιτικής εντός των αθλητικών οργανισμών αποτελούν σημάδια προόδου. Ωστόσο, υποστήριξαν ότι οι βαθιά ριζωμένες πολιτισμικές συμπεριφορές εξακολουθούν να εμποδίζουν την αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, οι εμπειρογνώμονες τόνισαν ότι οι πατριαρχικές αξίες και η κοινωνική σιωπή γύρω από τη σεξουαλική βία συμβάλλουν στην επιμονή της στον αθλητισμό και ότι οι ανισορροπίες εξουσίας, ιδίως στα ατομικά αθλήματα, επιδεινώνονται από πολιτισμικά πρότυπα που αποθαρρύνουν την αμφισβήτηση των μορφών εξουσίας. Επιπλέον, επεσήμαναν ότι η πρακτική της ενοχοποίησης των θυμάτων αποθαρρύνει περαιτέρω την καταγγελία, δημιουργώντας ένα περιβάλλον φόβου και δυσπιστίας. Αναγνώρισαν επίσης ότι το κίνημα #MeToo προκάλεσε μια πολιτισμική αλλαγή, με υποθέσεις υψηλού προφίλ να εμπνέουν τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να μιλήσουν. Ωστόσο, οι εμπειρογνώμονες σημείωσαν ότι ενώ η ευαισθητοποίηση έχει αυξηθεί, οι απτές κοινωνικές και θεσμικές αλλαγές παραμένουν περιορισμένες. Ο αργός ρυθμός του δικαστικού συστήματος και η απροθυμία της κοινωνίας να αντιμετωπίσει πλήρως αυτά τα ζητήματα υπογραμμίζουν τις προκλήσεις για την επίτευξη διαρκούς μεταρρύθμισης.

Ισπανία

Στην Ισπανία, πολιτιστικοί παράγοντες όπως η κανονικοποίηση της ανάρμοστης συμπεριφοράς σε ορισμένα αθλητικά περιβάλλοντα συμβάλλουν σημαντικά στη σεξουαλική βία. Οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι η δυναμική των συνομηλίκων και οι ιεραρχικές δομές συχνά αποθαρρύνουν τους/τις αθλητές/αθλήτριες από το να καταγγείλουν την κακοποίηση, εκτός από την υπερσεξουαλικοποίηση των αθλητριών στα μέσα ενημέρωσης και την αθλητική κουλτούρα, η οποία ενισχύει τα επιβλαβή στερεότυπα και την αντικειμενοποίηση. Επιπλέον, συζητήσαν ότι οι κοινωνικές στάσεις αρχίζουν να αλλάζουν, με κινητήρια δύναμη την κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης των περιπτώσεων κακοποίησης και τις προσπάθειες υπεράσπισης. Οι νεότερες γενιές δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση για το θέμα και οι εκστρατείες που απευθύνονται σε αθλητές/αθλήτριες, προπονητές/ήτριες και αθλητικούς οργανισμούς έχουν κερδίσει έδαφος.

Ωστόσο, επεσήμαναν ότι η κοινωνική ανοχή στα "πειράγματα" και η απορριπτική στάση απέναντι στη λεκτική παρενόχληση παραμένουν εμπόδια στην ουσιαστική αλλαγή.

Ιταλία

Στην Ιταλία, η «κουλτούρα της σιωπής» στους αθλητικούς οργανισμούς αντανακλά ευρύτερα κοινωνικά πρότυπα που δίνουν προτεραιότητα στη φήμη έναντι της ανάληψης ευθύνης, όπως επισημαίνουν οι εμπειρογνώμονες. Οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων και οι κοινωνικές προσδοκίες συχνά θέτουν το βάρος της απόδειξης τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, αποθαρρύνοντάς τους από το να εμφανιστούν, ενώ οι γυναίκες αθλήτριες, ειδικότερα, αντιμετωπίζουν προκλήσεις που απορρέουν από την υπερσεξουαλικοποίηση που οδηγούν τα μέσα ενημέρωσης και την κοινωνική αντικειμενοποίηση. Παρά τις προκλήσεις αυτές, υποστήριξαν ότι οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης και οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις έχουν προκαλέσει κάποιες πολιτισμικές αλλαγές και ότι η άνοδος των κινημάτων υπεράσπισης και του δημόσιου λόγου γύρω από τη σεξουαλική βία έχει ενθαρρύνει περισσότερο τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να μοιραστούν τις εμπειρίες τους. Ωστόσο, επεσήμαναν ότι η συστημική και πολιτισμική αδράνεια εξακολουθούν να εμποδίζουν τη δημιουργία ασφαλέστερων αθλητικών περιβαλλόντων.

Βουλγαρία

Στη Βουλγαρία, οι πολιτιστικές νόρμες που αποθαρρύνουν τις ανοιχτές συζητήσεις για τη σεξουαλική βία συμβάλλουν στην υποδηλωμένη βία, με τους εμπειρογνώμονες να υποστηρίζουν ότι οι ιεραρχικές δομές εντός των αθλητικών οργανισμών συχνά αντικατοπτρίζουν ευρύτερες κοινωνικές δυναμικές εξουσίας, με τα πρόσωπα εξουσίας να ασκούν δυσανάλογη επιρροή στους/στις αθλητές/αθλήτριες. Ως εκ τούτου, οι νεότεροι/ες αθλητές/αθλήτριες, ιδίως όσοι ασχολούνται με τον ερασιτεχνικό αθλητισμό, είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες προσδιόρισαν ότι οι θετικές αλλαγές περιλαμβάνουν την εφαρμογή κωδικών δεοντολογίας και εκπαιδευτικών προγραμμάτων με στόχο την ευαισθητοποίηση. Ενώ τα μέτρα αυτά υποδηλώνουν πρόοδο, τα κοινωνικά ταμπού και η έλλειψη ισχυρών μηχανισμών αναφοράς εξακολουθούν να υπονομεύουν την αποτελεσματικότητά τους και υπογραμμίζουν την ανάγκη για μια πολιτισμική αλλαγή που ενθαρρύνει τον ανοιχτό διάλογο και αμφισβητεί τις παγιωμένες δυναμικές εξουσίας.

Αυστρία

Οι εμπειρογνώμονες στην Αυστρία, υποστήριξαν ότι οι κοινωνικές στάσεις απέναντι στο φύλο και τη σεξουαλικότητα παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του επιπολεσμού της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, με τα παραδοσιακά στερεότυπα και την έλλειψη ευαισθητοποίησης σχετικά με την κατάλληλη συμπεριφορά να δημιουργούν περιβάλλοντα όπου η κακοποίηση μπορεί να

ευδοκιμήσει. Εντόπισαν επίσης ότι οι LGBTQ+ αθλητές/αθλήτριες και οι γυναίκες συμμετέχουσες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στη λεκτική παρενόχληση και την αντικειμενοποίηση. Επιπλέον, τόνισαν ότι οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων περιλαμβάνουν τη θέσπιση ηθικών κατευθυντήριων γραμμών και την προώθηση εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Ωστόσο, οι κοινωνικές νόρμες που ανέχονται ή εξομαλύνουν την επιθετική συμπεριφορά στον αθλητισμό παραμένουν ένα σημαντικό εμπόδιο. Οι εμπειρογνώμονες τάχθηκαν υπέρ της αυξημένης εκπαίδευσης και της πολιτισμικής αλλαγής για την αντιμετώπιση αυτών των βαθιά ριζωμένων ζητημάτων.

Βασικά θέματα σε όλες τις χώρες

1. **Πατριαρχικές αξίες και πρότυπα φύλου:** Σε όλες τις χώρες εταίρους, οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων και οι πατριαρχικές συμπεριφορές συμβάλλουν στην ευπάθεια των αθλητριών και αποθαρρύνουν την αναφορά.
 2. **Πρακτική της ενοχοποίησης των θυμάτων:** Η κοινωνική τάση να κατηγορούνται τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση για την κακοποίησή τους είναι διάχυτη, δημιουργώντας ένα περιβάλλον φόβου και σιωπής.
 3. **Κανονικοποίηση της επιθετικότητας:** Συχνά η επιθετική συμπεριφορά και τα "πειράγματα" στον αθλητισμό κανονικοποιούνται, καλύπτοντας την καταχρηστική συμπεριφορά και αποθαρρύνοντας την παρέμβαση.
 4. **Υπερσεξουαλικοποίηση:** Ενισχύουν τα επιβλαβή στερεότυπα και αυξάνουν την ευαλωτότητα.
 5. **Δυναμικές εξουσίας:** Οι ιεραρχικές δομές στον αθλητισμό αντανakλούν ευρύτερες κοινωνικές ανισότητες, επιτρέποντας σε πρόσωπα εξουσίας να εκμεταλλεύονται τη θέση τους.
 6. **Πρόοδος και ευαισθητοποίηση:** Ενώ η κοινωνική ευαισθητοποίηση έχει αυξηθεί λόγω κινημάτων όπως το #MeToo και της προσοχής των μέσων μαζικής ενημέρωσης, οι απτές πολιτιστικές και θεσμικές αλλαγές παραμένουν περιορισμένες.
5. **Υποδήλωση σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό: Προκλήσεις και δημογραφικές ανισότητες**

Οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι η υποδήλωση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό αποτελεί σημαντική πρόκληση στην Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Βουλγαρία και την Αυστρία. Αυτό το διάχυτο ζήτημα επηρεάζεται από πολιτιστικούς, κοινωνικούς και συστημικούς παράγοντες, με αποτέλεσμα να υπάρχουν περιορισμένα δεδομένα σχετικά με τον επιπολεσμό, ενώ οι διαφορές στην αναφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών αθλητών/τριών, καθώς και μεταξύ των ηλικιακών ομάδων, περιπλέκουν περαιτέρω τις προσπάθειες κατανόησης του εύρους του προβλήματος.

Κύπρος

Στην Κύπρο, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι η ελλιπής αναφορά οφείλεται στο φόβο του στιγματισμού, στα κοινωνικά ταμπού και στα ανεπαρκή συστήματα υποστήριξης, όπου τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, ιδίως οι ανήλικοι και οι γυναίκες, συχνά διστάζουν να αναφερθούν λόγω ανησυχιών για αντίποινα, ή ότι να κατηγορηθούν ότι ενεργούν από κακία. Επιπλέον, επεσήμαναν ότι η έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τις διαδικασίες καταγγελίας και τους μηχανισμούς διασφάλισης επιδεινώνει το πρόβλημα. Επιπλέον, υπογράμμισαν ότι τα όποια δεδομένα υπάρχουν είναι ελλιπή και στρεβλά, με ελάχιστες μόνο αναφερόμενες περιπτώσεις που αφορούν ανηλίκους να έχουν καταγραφεί επίσημα. Οι εμπειρογνώμονες υπογράμμισαν ότι ο φόβος των αντιποίνων και οι χρονοβόρες νομικές διαδικασίες αποθαρρύνουν τα θύματα από το να επιδιώξουν τη δικαιοσύνη. Ενώ πρωτοβουλίες όπως η ανάπτυξη οδηγών και εγχειριδίων στοχεύουν στη βελτίωση της ευαισθητοποίησης, τόνισαν ότι η παγιωμένη κουλτούρα της σιωπής δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι οι κοινωνικές νόρμες και οι πατριαρχικές αξίες συμβάλλουν στην εκτεταμένη υποδήλωση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό και ότι τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση συχνά ενοχοποιούνται και αντιμετωπίζουν τον κοινωνικό εξοστρακισμό, που τους αποθαρρύνουν από το να μιλήσουν. Επιπλέον, και έχει κρίσιμη σημασία να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία των αθλητών/τριών που έχουν βιώσει σεξουαλική βία, είτε με τη μορφή σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV), είτε με τη μορφή σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV), δεν είναι πρόθυμοι να αποκαλύψουν τις εμπειρίες τους λόγω της ψυχολογικής πίεσης και των αρνητικών συναισθημάτων ντροπής, ενοχής και έλλειψης αυτοπεποίθησης που τους διακατέχουν. Τονίστηκε επίσης ότι η δικαστική διαδικασία είναι αργή και δυσκίνητη, γεγονός που αποθαρρύνει περαιτέρω τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το να αναζητήσουν δικαιοσύνη. Συνολικά, η έλλειψη εμπιστοσύνης, είτε στο νομικό σύστημα, είτε ενσωματωμένη στην κουλτούρα αυτής της χώρας, έχει ως αποτέλεσμα να μην προβάλλονται και να μην αντιμετωπίζονται τέτοια προβλήματα. Θα μπορούσε μάλιστα να υποθέσει κανείς ότι η σεξουαλική παρενόχληση σε αυτή τη χώρα μπορεί να αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό ταμπού και η εμφάνισή της στον αθλητισμό συχνά αντιμετωπίζεται με δυσπιστία και ειρωνεία. Επιπλέον, οι εμπειρογνώμονες σημείωσαν την έλλειψη τυποποιημένων μεθόδων συλλογής δεδομένων, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικά κενά στην κατανόηση της επικράτησης της σεξουαλικής βίας. Ως εκ τούτου, οι νεότεροι/ες αθλητές/αθλήτριες και όσοι ασχολούνται με ατομικά αθλήματα είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι, με τις δυναμικές εξουσίας μεταξύ προπονητών και αθλητών/τριών να δημιουργούν περιβάλλοντα όπου η κακοποίηση δεν καταγγέλλεται επαρκώς. Παρόλο που κινήματα όπως το #MeToo ώθησαν περισσότερο τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να μιλήσουν, υποστήριξαν ότι τα συστημικά και πολιτισμικά εμπόδια παραμένουν σημαντικά εμπόδια.

Ισπανία

Στην Ισπανία, η χαμηλή συχνότητα αναφοράς των περιστατικών επηρεάζεται από τη δυναμική των συνομηλίκων, την πολιτισμική αποδοχή ορισμένων συμπεριφορών και το φόβο των αντιποίνων. Ειδικότερα, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι οι άνδρες αθλητές είναι ιδιαίτερα απίθανο να καταγγείλουν την κακοποίηση λόγω του κοινωνικού στίγματος και των ανησυχιών για τη φήμη τους, ενώ, οι νεότεροι αθλητές συχνά δεν έχουν τις γνώσεις ή την αυτοπεποίθηση να αναγνωρίσουν και να καταγγείλουν την κακοποίηση, ιδίως όταν ο δράστης είναι μια έμπιστη φιγούρα εξουσίας. Επιπλέον, επεσήμαναν ότι η ψηφιακή παρενόχληση, το grooming και η ανάρμοστη ανταλλαγή μηνυμάτων, έχει προσθέσει άλλο ένα επίπεδο πολυπλοκότητας. Ενώ η κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και οι προσπάθειες υπεράσπισης έχουν αυξήσει την ευαισθητοποίηση, η κανονικοποίηση της λεκτικής παρενόχλησης και των "πειραγμάτων" εντός των αθλητικών πολιτισμών εξακολουθεί να εμποδίζει την ακριβή αναφορά. Ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε αθλητές/αθλήτριες, γονείς και προπονητές/ήτριες έχουν προταθεί από ειδικούς ως τρόπος αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων.

Ιταλία

Οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι η "κουλτούρα σιωπής" της Ιταλίας στους αθλητικούς οργανισμούς αντικατοπτρίζει ευρύτερες κοινωνικές συμπεριφορές που δίνουν προτεραιότητα στη φήμη έναντι της λογοδοσίας. Υπό αυτή την έννοια, τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις στην αναφορά της κακοποίησης, με πολλούς να φοβούνται επιπτώσεις στην καριέρα τους ή κοινωνικό εξοστρακισμό, ενώ οι γυναίκες αθλήτριες πλήττονται ιδιαίτερα, καθώς τα κοινωνικά πρότυπα και η υπερσεξουαλικοποίηση ενισχύουν την ευπάθειά τους. Επιπλέον, τόνισαν ότι η έλλειψη ολοκληρωμένων μηχανισμών αναφοράς και τυποποιημένης συλλογής δεδομένων έχει δημιουργήσει μια αποσπασματική κατανόηση του ζητήματος. Οι εμπειρογνώμονες σημείωσαν επίσης ότι η σεξουαλική βία είναι πιο πιθανό να αναφερθεί όταν αφορά απροκάλυπτες πράξεις όπως ο βιασμός, ενώ η λεκτική και ψυχολογική κακοποίηση συχνά δεν αναγνωρίζεται. Τέλος, υποστήριξαν ότι ενώ οι πρόσφατες προσπάθειες προάσπισης των δικαιωμάτων έχουν ωθήσει κάποια από τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, η όποια συστημική αλλαγή παραμένει αργή.

Βουλγαρία

Στη Βουλγαρία, η υποδήλωση των περιστατικών επιδεινώνεται από τις ιεραρχικές δυναμικές εξουσίας εντός των αθλητικών οργανισμών και τα πολιτιστικά πρότυπα που αποθαρρύνουν την ανοιχτή συζήτηση για τη σεξουαλική βία. Ως εκ τούτου, οι εμπειρογνώμονες εντόπισαν ότι οι νεότεροι/ες αθλητές/αθλήτριες, ιδίως στον ερασιτεχνικό αθλητισμό, είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι λόγω της περιορισμένης ευαισθητοποίησης και των ανεπαρκών μέτρων προστασίας. Υπογράμμισαν επίσης ότι οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση της υποδήλωσης μπορεί να περιλαμβάνουν την καθιέρωση τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας και κωδίκων δεοντολογίας, οι οποίοι αποσκοπούν στην παροχή ασφαλών χώρων για την αποκάλυψη. Ωστόσο, οι πρωτοβουλίες αυτές αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης εμπιστοσύνης στη διαδικασία αναφοράς

και του φόβου για αντίποινα, και οι εμπειρογνώμονες τόνισαν τη σημασία της δημιουργίας ανώνυμων και προσβάσιμων μηχανισμών αναφοράς για τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων και της υποστήριξης των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση.

Αυστρία

Στην Αυστρία, οι κοινωνικές αντιλήψεις σχετικά με το φύλο και τη σεξουαλικότητα συμβάλλουν στην υποδήλωση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Ειδικότερα, οι εμπειρογνώμονες διαπίστωσαν ότι οι άνδρες αθλητές και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα αντιμετωπίζουν πρόσθετες προκλήσεις, καθώς το κοινωνικό στίγμα και ο φόβος της επίκρισης τους αποθαρρύνουν από το να μιλήσουν. Επιπλέον, οι νεαροί/ες αθλητές/αθλήτριες είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι λόγω της εξάρτησής τους από πρόσωπα εξουσίας και της έλλειψης ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματά τους. Παρά την πρόοδο στην εφαρμογή ηθικών κατευθυντήριων γραμμών και προσώπων εμπιστοσύνης, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι η αναφορά παραμένει ασυνεπής. Η απουσία ολοκληρωμένων συστημάτων συλλογής δεδομένων και η κανονικοποίηση της λεκτικής παρενόχλησης συσκοτίζουν περαιτέρω την επικράτηση της κακοποίησης και τόνισαν την ανάγκη για συστημικές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των ισχυρών πλαισίων αναφοράς.

Βασικά θέματα σε όλες τις χώρες

1. **Φόβος αντιποίνων και στιγματισμού:** Τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση συχνά αποφεύγουν να καταγγείλουν την κακοποίηση λόγω φόβων για επαγγελματικές επιπτώσεις, της δημόσιας αποδοκιμασίας ή των αντιποίνων.
2. **Πολιτιστικά εμπόδια:** Οι πατριαρχικές αξίες, τα κοινωνικά ταμπού και οι συμπεριφορές που κατηγορούν τα θύματα αποθαρρύνουν τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το να μιλήσουν.
3. **Ανεπαρκείς μηχανισμοί αναφοράς:** Η έλλειψη ανώνυμων, προσβάσιμων και τυποποιημένων συστημάτων αναφοράς υπονομεύει τη συλλογή δεδομένων και την υποστήριξη των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση.
4. **Ηλικιακές και έμφυλες ανισότητες:** Οι γυναίκες αθλήτριες και οι νεότεροι συμμετέχοντες πλήττονται δυσανάλογα από τη σεξουαλική βία, ενώ οι άνδρες που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση αντιμετωπίζουν πρόσθετο στίγμα που εμποδίζει την καταγγελία.
5. **Κανονικοποίηση της επιβλαβούς συμπεριφοράς:** Η λεκτική παρενόχληση, τα "πειράγματα" και άλλες μορφές κακοποίησης συχνά εξομαλύνονται μέσα στις αθλητικές κουλτούρες, συγκαλύπτοντας τη σοβαρότητα του ζητήματος.
6. **Ψηφιακή παρενόχληση:** Η άνοδος των διαδικτυακών πλατφορμών έχει εισάγει νέες προκλήσεις, με την grooming και την ανάρμοστη ανταλλαγή μηνυμάτων να γίνονται όλο και πιο διαδεδομένες.

7. **Υποανάπτυκτες πολιτικές:** Οι υποανάπτυκτες ή ανύπαρκτες πολιτικές και πρακτικές και η έλλειψη οδηγιών της ΕΕ με τα κατάλληλα διοικητικά όργανα δεν επιτρέπουν την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.
6. **Επίδραση του κινήματος #MeToo και των μέσων ενημέρωσης στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό: Στρατηγικές και παρεμβάσεις**

Το κίνημα #MeToo και η αυξημένη προσοχή των μέσων ενημέρωσης έχουν αυξήσει σημαντικά την ευαισθητοποίηση για τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό στην Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Βουλγαρία και την Αυστρία, όπως συζητήθηκε από τους εμπειρογνώμονες. Ενώ οι εξελίξεις αυτές ενθάρρυναν τα θύματα σεξουαλικής βίας να βγουν καταθέσουν και ώθησαν σε αλλαγές πολιτικών, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι παραμένουν προκλήσεις στην αντιμετώπιση συστημικών ζητημάτων και πολιτισμικών προτύπων που διαιωνίζουν την κακοποίηση. Βασικές στρατηγικές και παρεμβάσεις είναι απαραίτητες για τη μείωση του επιπολεσμού της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.

Κύπρος

Στην Κύπρο, το κίνημα #MeToo ενέπνευσε τα θύματα σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό να καταθέσουν και να επικοινωνήσουν, ιδίως μετά από υποθέσεις μεγάλης προβολής σε γειτονικές χώρες όπως η Ελλάδα. Ειδικότερα, η κάλυψη αυτών των υποθέσεων από τα μέσα ενημέρωσης, σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες, βοήθησε στην αμφισβήτηση των κοινωνικών ταμπού και έριξε φως στις συστημικές ελλείψεις. Ωστόσο, σημείωσαν ότι ο αντίκτυπος του κινήματος περιορίζεται από τα πολιτισμικά στίγματα και την αργή δικαστική διαδικασία. Επιπλέον, επεσήμαναν ότι οι στρατηγικές για τη μείωση της σεξουαλικής βίας θα πρέπει να περιλαμβάνουν ολοκληρωμένη κατάρτιση για τους/τις προπονητές/ήτριες και τους αθλητικούς παράγοντες, την ανάπτυξη πολιτικών διασφάλισης και εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού. Παρόλο που οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι οι προσπάθειες του Κυπριακού Αθλητικού Συνδέσμου για τη δημιουργία οδηγιών και εγχειριδίων για την πρόληψη της κακοποίησης είναι ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, η εφαρμογή και η επιβολή τους παραμένουν κρίσιμες προκλήσεις.

Ελλάδα

Το κίνημα #MeToo κέρδισε έδαφος στην Ελλάδα μετά τις αποκαλύψεις από αθλητές/αθλήτριες, συμπεριλαμβανομένης της Ολυμπιονίκη Σοφίας Μπεκατώρου. Ειδικότερα, η μαρτυρία της για τη σεξουαλική κακοποίηση που υπέστη πυροδότησε μια εθνική συζήτηση και ενθάρρυνε και άλλα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, ενώ η κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης ενίσχυσε αυτές τις φωνές, οδηγώντας σε συζητήσεις πολιτικής και σε αυξημένη ευαισθητοποίηση του κοινού. Παρά την πρόοδο αυτή, οι εμπειρογνώμονες υποστήριξαν ότι τα συστημικά εμπόδια εξακολουθούν να υφίστανται και ότι τα θύματα συχνά αντιμετωπίζουν στιγματισμό και χρονοβόρες νομικές διαδικασίες, οι οποίες αποτρέπουν την καταγγελία. Επιπλέον,

συζητήσαν ότι οι βασικές στρατηγικές περιλαμβάνουν νομοθετικές μεταρρυθμίσεις για την επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης, την υποχρεωτική εκπαίδευση για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας για τους αθλητικούς οργανισμούς και τη δημιουργία ανεξάρτητων φορέων για τη διεκπεραίωση των καταγγελιών. Τέλος, επεσήμαναν ότι οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης που απευθύνονται σε αθλητές/αθλήτριες, προπονητές/ήτριες, σχολεία/εκπαιδευτικά ιδρύματα και γονείς είναι επίσης ζωτικής σημασίας για την προώθηση μιας κουλτούρας λογοδοσίας και υποστήριξης.

Ισπανία

Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες στην Ισπανία, το κίνημα #MeToo και η προσοχή των μέσων ενημέρωσης έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό και ορισμένες υποθέσεις υψηλού προφίλ προκάλεσαν δημόσιο διάλογο και ώθησαν τους αθλητικούς οργανισμούς να αναθεωρήσουν τις πολιτικές τους. Ωστόσο, οι εμπειρογνώμονες σημείωσαν ότι η κοινωνική ανοχή σε ορισμένες μορφές κακοποίησης, όπως η λεκτική παρενόχληση, παραμένει πρόκληση και πρότειναν παρεμβάσεις όπως η ενσωμάτωση της πρόληψης της σεξουαλικής βίας σε ευρύτερες εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες, η εφαρμογή μηχανισμών ανώνυμης αναφοράς και η προώθηση της ισότητας των φύλων στην ηγεσία του αθλητισμού. Πρόσθεσαν ότι οι εκστρατείες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που αναδεικνύουν τις επιπτώσεις της σεξουαλικής βίας και εξυμνούν το θάρρος των θυμάτων μπορούν να αλλάξουν περαιτέρω τις κοινωνικές συμπεριφορές.

Ιταλία

Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες στην Ιταλία, το κίνημα #MeToo είχε μικτό αντίκτυπο. Ενώ έχει ενθαρρύνει περισσότερο τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να μοιραστούν τις ιστορίες τους, η παγιωμένη "κουλτούρα της σιωπής" στους αθλητικούς οργανισμούς περιορίζει την εμβέλειά του. Ειδικότερα, ορισμένα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που καλύπτουν υποθέσεις κακοποίησης συχνά επικεντρώνονται στον εντυπωσιασμό και όχι στη συστημική αλλαγή, γεγονός που μπορεί να υπονομεύσει τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της βίας. Για την καταπολέμηση αυτού του φαινομένου, οι εμπειρογνώμονες συνιστούν τη σύσταση υπευθύνων προστασίας εντός των αθλητικών οργανισμών, την υποχρεωτική εκπαίδευση σχετικά με την αναγνώριση και την πρόληψη της κακοποίησης και τη δημιουργία σαφών, εφαρμόσιμων κωδίκων δεοντολογίας. Προσθέτουν ότι είναι επίσης απαραίτητες οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού που αμφισβητούν τα κοινωνικά πρότυπα και τονίζουν τη σημασία της λογοδοσίας.

Βουλγαρία

Στη Βουλγαρία, το κίνημα #MeToo είχε σχετικά περιορισμένο αντίκτυπο, εν μέρει λόγω των πολιτισμικών προτύπων που αποθαρρύνουν τις ανοιχτές συζητήσεις για τη σεξουαλική βία. Ωστόσο, η διεθνής προσοχή στο θέμα έχει ωθήσει σε κάποια πρόοδο, συμπεριλαμβανομένης της υιοθέτησης

ηθικών κατευθυντήριων γραμμών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων εντός των αθλητικών οργανισμών. Οι εμπειρογνώμονες υπογράμμισαν την ανάγκη για στοχευμένες παρεμβάσεις, όπως συστήματα ανώνυμης αναφοράς και την ενσωμάτωση της πρόληψης της σεξουαλικής βίας στα προγράμματα σπουδών προπονητών. Υποστήριξαν ότι οι εκστρατείες δημόσιας εκπαίδευσης μπορούν να βοηθήσουν στην αμφισβήτηση των κοινωνικών ταμπού και να ενθαρρύνουν τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να καταγγείλουν τα περιστατικά και ότι οι προσπάθειες συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς μπορούν επίσης να προσφέρουν πρόσθετους πόρους και τεχνογνωσία για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

Αυστρία

Σύμφωνα με εμπειρογνώμονες στην Αυστρία, το κίνημα #MeToo και η προσοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης έχουν ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη για τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό, αλλά έχουν επίσης αναδείξει συστημικά κενά στην αντιμετώπιση του ζητήματος. Ωστόσο, τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση αντιμετωπίζουν συχνά το στίγμα και την έλλειψη εμπιστοσύνης στους μηχανισμούς αναφοράς, γεγονός που εμποδίζει την πρόοδο. Οι εμπειρογνώμονες συζητήσαν στρατηγικές για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, οι οποίες περιλάμβαναν την αύξηση της εκπροσώπησης των γυναικών σε ηγετικούς ρόλους στον αθλητισμό, τη δημιουργία ανεξάρτητων φορέων για τη διεκπεραίωση καταγγελιών και τη διενέργεια τακτικών ελέγχων των πολιτικών διασφάλισης. Επισήμαναν επίσης ότι οι εκστρατείες στα μέσα ενημέρωσης που τονίζουν τη σημασία του ασφαλούς αθλητικού περιβάλλοντος μπορούν να ενθαρρύνουν περαιτέρω την αλλαγή κουλτούρας.

Βασικές στρατηγικές και παρεμβάσεις

1. **Ολοκληρωμένη εκπαίδευση και κατάρτιση:** Η εκπαίδευση αθλητών/τριών, προπονητών και παραγόντων σχετικά με την αναγνώριση και την πρόληψη της σεξουαλικής βίας είναι ζωτικής σημασίας. Η εκπαίδευση θα πρέπει να δίνει έμφαση στη συναίνεση, τα όρια και την κατάλληλη συμπεριφορά.
2. **Στιβαροί μηχανισμοί αναφοράς:** Η καθιέρωση ανώνυμων και προσβάσιμων συστημάτων αναφοράς μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση να αναφέρουν τις πράξεις τους χωρίς το φόβο αντιποίνων.
3. **Νομοθετικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις:** Η εφαρμογή σαφών νόμων και οργανωτικών πολιτικών που αντιμετωπίζουν τη σεξουαλική βία, σε συνδυασμό με την αυστηρή επιβολή τους, είναι απαραίτητη.
4. **Ανεξάρτητη εποπτεία:** Η δημιουργία ανεξάρτητων φορέων για τη διαχείριση των καταγγελιών και την εποπτεία των μέτρων διασφάλισης διασφαλίζει τη λογοδοσία και την αμεροληψία.
5. **Εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού:** Οι εκστρατείες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που αμφισβητούν τα κοινωνικά πρότυπα και εξυμνούν το θάρρος των ατόμων που έχουν

- υποστεί σεξουαλική κακοποίηση μπορούν να προωθήσουν την πολιτισμική αλλαγή και να μειώσουν το στίγμα.
6. **Αυξημένη εκπροσώπηση των γυναικών:** Η προώθηση της ισότητας των φύλων σε ηγετικούς ρόλους στον αθλητισμό μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας κουλτούρας σεβασμού και συμμετοχικότητας.
 7. **Συλλογικές προσπάθειες:** Η συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και η αξιοποίηση των βέλτιστων πρακτικών σε παγκόσμιο επίπεδο μπορούν να ενισχύσουν τις τοπικές προσπάθειες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας.

5. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου

Η σεξουαλική βία στα πλαίσια του αθλητισμού παραμένει ένα κρίσιμο αλλά ελάχιστα μελετημένο φαινόμενο, το οποίο αντανακλά μια σύνθετη αλληλεπίδραση συστημικών, πολιτισμικών και ατομικών παραγόντων. Αυτή η ενότητα της παρούσας έκθεσης διερευνά την επικράτηση και τις μορφές σεξουαλικής βίας που βιώνουν ή γίνονται μάρτυρες οι αθλητές/αθλήτριες σε έξι χώρες, χρησιμοποιώντας μια αξιόπιστη μεθοδολογία έρευνας. Πιο αναλυτικά, η ανάπτυξη του ερωτηματολογίου βασίστηκε σε βασικές πηγές της βιβλιογραφίας, με τη βασική δομή, το περιεχόμενο και τη βαθμολογία του να αντλούνται από το Ερωτηματολόγιο για τη βία προς τους/τις αθλητές/αθλήτριες (Parent et al., 2019), το οποίο λειτούργησε ως θεμελιώδες πλαίσιο. Επιπλέον, αντλήθηκαν πληροφορίες από έρευνες σχετικά με τη βία μεταξύ των αθλητών/τριών (Jolly & Decamps, 2006; Marsollier et al., 2021), και περαιτέρω, από δεδομένα σχετικά με την κακοποίηση παιδιών στο πλαίσιο του αθλητισμού σε ολόκληρη την Ευρώπη (Lang et al., 2021). Αυτές οι αναφορές, μαζί, αποτέλεσαν τη βάση για τον σχεδιασμό ενός εργαλείου που αποτυπώνει τις σύνθετες εμπειρίες της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Στο σύνολό τους, και μέσω ποσοτικών και ποιοτικών αναλύσεων, τα ευρήματα φωτίζουν την εκτεταμένη φύση της σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV) και της σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV), ενώ παράλληλα διερευνούν την ευαισθητοποίηση των αθλητών/τριών σχετικά με τα εν λόγω περιστατικά. Με την ενσωμάτωση συγκρίσεων μεταξύ χωρών και δημογραφικών στοιχείων, η έκθεση προσφέρει μια εις βάθος κατανόηση των παραγόντων κινδύνου, των συστημικών ελλείψεων και των πολιτισμικών επιρροών που συμβάλλουν σε αυτό το διάχυτο ζήτημα. Η μελέτη αποσκοπεί όχι μόνο στον εντοπισμό προτύπων σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, αλλά και στην παροχή εφαρμόσιμων συστάσεων για την προώθηση ασφαλέστερων περιβαλλόντων. Εστιάζοντας τόσο στα ατομικά όσο και στα ομαδικά αθλήματα και εξετάζοντας τις διακυμάνσεις σε σχέση με την ηλικία, το φύλο και τη γεωγραφική θέση, η παρούσα έκθεση συμβάλλει με πολύτιμα δεδομένα στη συνεχιζόμενη συζήτηση για την ασφάλεια και την ευημερία των αθλητών/τριών.

Δείγμα

Στη μελέτη συμμετείχαν 462 αθλητές/αθλήτριες από έξι διαφορετικές χώρες, μεταξύ των οποίων η Ελλάδα (n = 111, 24,0%), η Ιταλία (n = 96, 20,8%), η Αυστρία (n = 90, 19,5%), η Ισπανία (n = 68, 14,7%), η Βουλγαρία (n = 63, 13,6%) και η Κύπρος (n = 34, 7,4%). Οι ηλικίες τους κυμαίνονταν από 16 έως 75 έτη (M = 29,92, SD = 9,81). Από το σύνολο των αθλητών/τριών, το 48,8% ήταν άνδρες (n = 223) και

το 48,1% ήταν γυναίκες (n = 220), επιτρέποντας έτσι μια σχεδόν ίση κατανομή των φύλων, που ασχολούνται με ατομικά αθλήματα (n = 250, 54,9%) ή ομαδικά αθλήματα (n = 195, 42,9%). Μόνο οι συμμετέχοντες από την Ισπανία ανέφεραν ότι ασχολούνται και με τα δύο είδη αθλημάτων (2,2%). Επιπλέον, οι ερωτηθέντες από την Ιταλία ανέφεραν συμμετοχή μόνο σε ατομικά αθλήματα. Συνολικά, οι συμμετέχοντες ηλικίας 16-24 ετών είχαν μεγαλύτερη ενασχόληση με ατομικά αθλήματα (69,7%) σε σύγκριση με τα ομαδικά αθλήματα (26,5%), με παρόμοια τάση να είναι εμφανής για τους συμμετέχοντες ηλικίας 45-54 ετών (ατομικά αθλήματα: 54,1%, ομαδικά αθλήματα: 45,9%). Αντίθετα, οι συμμετέχοντες ηλικίας 25-34 ετών ασχολήθηκαν περισσότερο με τα ομαδικά αθλήματα (51,7%) από ό,τι με τα ατομικά αθλήματα (46,0%), με την ίδια εικόνα να παρατηρείται σε άτομα ηλικίας 35-44 ετών (ομαδικά αθλήματα: 52,9% - ατομικά αθλήματα: 47,1%) και σε άτομα ηλικίας άνω των 55 ετών (ομαδικά αθλήματα: 55,6% ατομικά αθλήματα: 44,4%). Για περισσότερες διακρατικές συγκριτικές πληροφορίες σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων ανατρέξτε στον Πίνακα 1 και στα Σχήματα 1 και 2.

Πίνακας 1

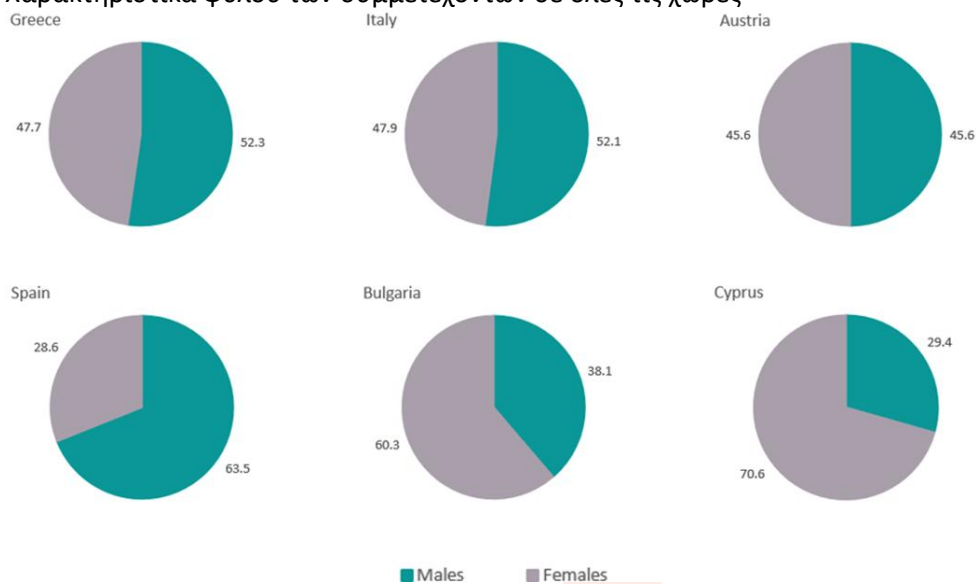
Σύγκριση των χαρακτηριστικών ηλικίας και φύλου των συμμετεχόντων σε διάφορες χώρες

Age	Gender	Country											
		Greece		Italy		Austria		Spain		Bulgaria		Cyprus	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
16-24	Male	3	37.5	33	48.5	7	50	23	67.5	8	38.1	1	14.3
	Female	5	62.5	35	51.5	7	50	11	32.5	13	61.9	6	85.7
25-34	Male	35	61.4	11	61.1	20	44.4	11	73.3	11	40.7	2	20
	Female	22	38.6	7	38.9	25	55.6	4	26.7	16	59.3	8	80
35-44	Male	14	48.3	0	0	7	46.7	4	80	3	27.3	3	50
	Female	15	51.7	0	0	8	53.3	1	20	8	72.7	3	50
45-54	Male	6	37.5	3	50	3	75	0	0	0	0	4	50
	Female	10	62.5	3	50	1	25	0	0	0	0	4	50
55 <	Male	0	0	1	50	2	100	0	0	0	0	0	0
	Female	1	100	1	50	0	0.0%	0	0	0	0	3	100

Σημείωση. N = 462

Σχήμα 1

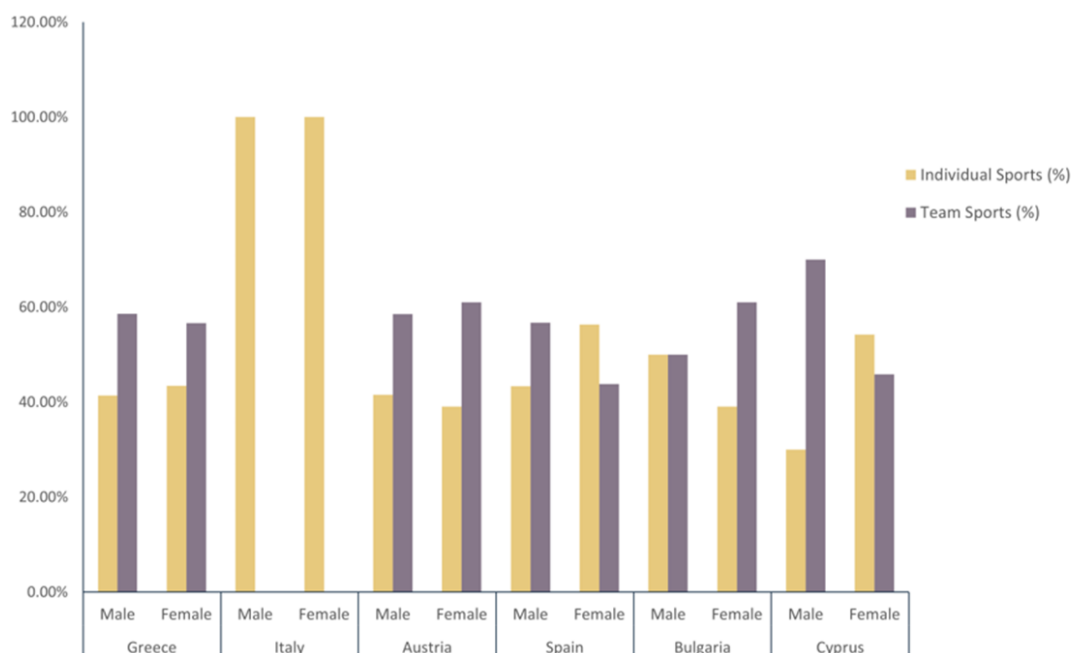
Χαρακτηριστικά φύλου των συμμετεχόντων σε όλες τις χώρες

Σημείωση. Τα κυκλικά διαγράμματα απεικονίζουν τα φύλα των συμμετεχόντων στις διάφορες χώρες. Αναφέρονται τα ποσοστά.

Σχήμα 2

Διασυννοριακή σύγκριση των φύλων των συμμετεχόντων και της συμμετοχής τους σε αθλητικές κατηγορίες

Σημείωση. Το σχήμα απεικονίζει συγκρίσεις μεταξύ χωρών για τις κατηγορίες αθλημάτων που ασκούν οι συμμετέχοντες με βάση το φύλο τους.

Αποτελέσματα

Σύμφωνα με τις περιγραφικές αναλύσεις, το 69,3% των αθλητών/τριών ανέφεραν ότι είχαν βιώσει σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV) στο πλαίσιο του αθλητισμού τουλάχιστον μία φορά στη ζωή τους. Οι πιο συχνές εμπειρίες σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV) περιλάμβαναν τη λήψη σεξουαλικών σχολίων, αστείων ή χειρονομιών (54,1%), ανεπιθύμητες σεξουαλικές συμπεριφορές που οδήγησαν σε δυσφορία (45,2%) και ανεπιθύμητες σεξουαλικές συζητήσεις (39,0%). Επιπλέον, το 16,0% των αθλητών/τριών ανέφεραν ότι έχουν βιώσει τουλάχιστον ένα περιστατικό σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV), με τις πιο συχνές εμπειρίες σεξουαλικής βίας με επαφή να περιλαμβάνουν μη συναινετικό άγγιγμα μη γεννητικών περιοχών (13,4%) και προσπάθειες για μη συναινετική σεξουαλική επαφή (6,0%). Οι περισσότεροι συμμετέχοντες απάντησαν ότι είχαν αυτές τις εμπειρίες περίπου 2-5 φορές (41,0%) στη ζωή τους, με το 59,7% να έχει βιώσει σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV) τουλάχιστον μία φορά πριν από την ηλικία των 18 ετών και το 31,6% να αναφέρει ότι οι εμπειρίες του ξεκίνησαν πριν από την ηλικία των 13 ετών. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες σημείωσαν ότι οι δράστες ήταν άνδρες (80,6%), οι οποίοι ήταν είτε συμπαίκτες τους (34,4%) είτε προπονητές/ήτρες τους (32,8%). Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα περιστατικά σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV) συνέβησαν σε περιβάλλοντα αθλητικών συλλόγων ή τοπικών αθλημάτων (27,9%) και αθλημάτων αναψυχής (24,6%), συνήθως στα αποδυτήρια (30,5%) και στον αθλητικό χώρο/αθλητικό γήπεδο (28,8%). Από το σύνολο των αθλητών/τριών, μόνο το 14,3% αποκάλυψε την εμπειρία σεξουαλικής βίας με επαφή που βίωσε, με τους περισσότερους από αυτούς (44,4%) να την αποκαλύπτουν στους φίλους τους, ενώ μόνο ένας συμμετέχων αναφέρθηκε σε σύμβουλο για υποστήριξη. Περίπου το 85,7% των ερωτηθέντων δεν αποκάλυψαν την εμπειρία σεξουαλικής βίας με επαφή, ούτε αναζητήσαν υποστήριξη, συνήθως λόγω συναισθημάτων ντροπής, ενοχής και

έλλειψης αυτοπεποίθησης ή επειδή δεν είχαν επίγνωση της εμπειρίας τους ως περιστατικό σεξουαλικής βίας. Μια συμμετέχουσα (46 ετών, γυναίκα από την Ελλάδα) ανέφερε: "Δεν ένιωθα αρκετά δυνατή για να το μοιραστώ". Μια άλλη συμμετέχουσα (32 ετών, γυναίκα από την Κύπρο) σημείωσε: "Η σεξουαλική επίθεση από συνομηλίκους θεωρείται αποδεκτή συμπεριφορά και κανείς δεν το λαμβάνει υπόψη του".

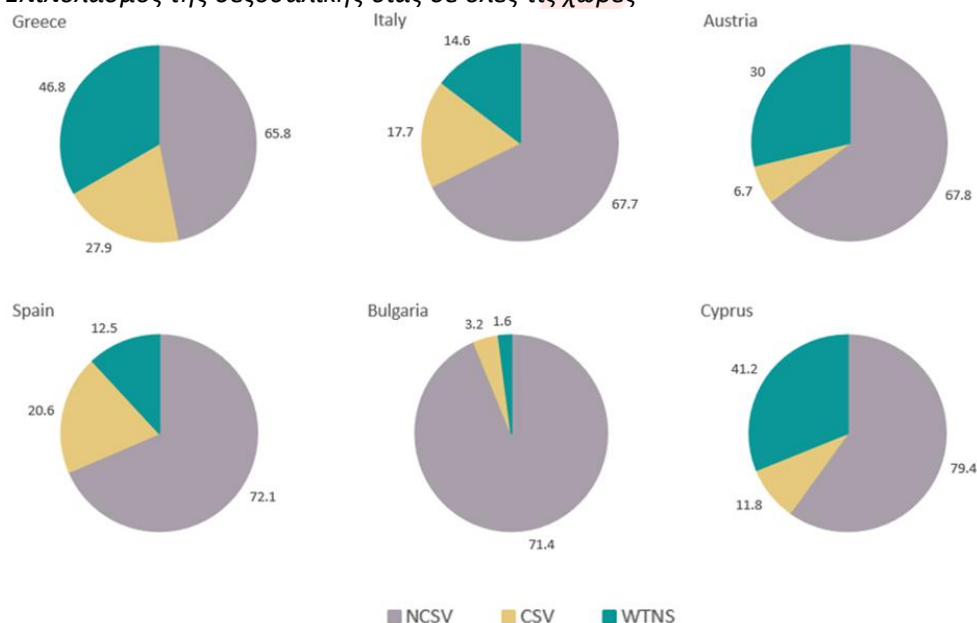
Όσον αφορά την επικράτηση του φαινομένου της σεξουαλικής βίας στο πλαίσιο του αθλητισμού, το 74,7% των αθλητών/τριών ανέφεραν ότι γνώριζαν τουλάχιστον ένα περιστατικό που είχε συμβεί σε συναθλητές/συναθλήτριες τους, με το 87,7% να γνωρίζει για την σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV), το 8,0% για την σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV) και το 4,3% και για τα δύο. Στο 50,0% των περιπτώσεων που αναλύθηκαν, οι δράστες που έγιναν μάρτυρες ήταν προπονητές/ήτριες, ενώ τα περισσότερα από τα περιστατικά σεξουαλικής βίας με επαφή που έγιναν μάρτυρες συνέβησαν σε εθνικά (34,7%) και τοπικά (27,1%) αθλητικά περιβάλλοντα, συνηθέστερα στον αθλητικό χώρο/γήπεδο (41,1%). Σύμφωνα με τους μάρτυρες, το 25,2% των εμπειριών CSV καταγγέλθηκαν, τις περισσότερες φορές από το θύμα (55,6%), με αποτέλεσμα οι διοικήσεις των ομάδων είτε να διεξάγουν εσωτερικές έρευνες (36,1%) είτε να αγνοούν/απορρίπτουν τους ισχυρισμούς (27,8%). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δράστες τιμωρήθηκαν (33,3%), ενώ σε άλλες δεν έλαβαν καμία συνέπεια (20,5%). Περαιτέρω περιγραφικές αναλύσεις αποκάλυψαν ότι από το σύνολο των αθλητών/τριών που συμμετείχαν στη μελέτη, το 61,4% των ανδρών ανέφεραν ότι έχουν βιώσει τουλάχιστον μία μορφή σεξουαλικής βίας στο πλαίσιο του αθλητισμού, με το 59,6% να έχει βιώσει σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV) και το 14,3% να έχει βιώσει σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV). Μεγαλύτερα ποσοστά επικράτησης βιωμένης σεξουαλικής βίας παρατηρήθηκαν μεταξύ των αθλητριών σε σύγκριση με τους άνδρες, με το 79,5% αυτών να αναφέρει τουλάχιστον μία εμπειρία σεξουαλικής βίας. 79,5% βίωσε σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV) και 17,8% βίωσε σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV). Ομοίως, οι γυναίκες (34,4%) είχαν περισσότερες πιθανότητες να γίνουν μάρτυρες σεξουαλικής βίας προς κάποιον συναθλητή τους σε σύγκριση με τους άνδρες (15,9%). Επιπλέον, μεγαλύτερος επιπολασμός σχετικά με σεξουαλική βία χωρίς επαφή αναφέρθηκε για τους/τις αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ατομικά αθλήματα (71,6%) σε σύγκριση με εκείνους που ασχολούνται με ομαδικά αθλήματα (66,0%), ενώ η αντίθετη τάση ήταν εμφανής για τα περιστατικά σεξουαλικής βίας με επαφή με τους/τις αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ομαδικά αθλήματα (16,4%) να παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά επιπολεσμού από εκείνους που ασχολούνται με ατομικά αθλήματα (15,2%). Οι αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ατομικά αθλήματα (75,9%) ήταν επίσης πιο πιθανό να γίνουν μάρτυρες σεξουαλικής βίας σε σύγκριση με εκείνους που ασχολούνται με ομαδικά αθλήματα (72,4%).

Όσον αφορά τις συγκρίσεις μεταξύ των χωρών, τα ποσοστά επικράτησης της συνολικά καταγεγραμμένης σεξουαλικής βίας ήταν υψηλότερα στην Κύπρο (79,4%), ακολουθούμενα από την Ισπανία (73,5%), τη Βουλγαρία (73,3%), την Αυστρία (67,8%), την Ιταλία (67,7%) και την Ελλάδα (67,6%). Αναφορικά με την ύπαρξη σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή, παρατηρήθηκαν παρόμοια πρότυπα με τα ποσοστά επικράτησης να είναι και πάλι τα υψηλότερα στην Κύπρο (79,4%), ακολουθούμενη από την Ισπανία (72,1%), τη Βουλγαρία (71,4%), την Αυστρία (67,8%), την Ιταλία

(67,7%) και την Ελλάδα (65,8%). Ωστόσο, προσδιορίζοντας για έμπειρους CSV παρατηρήσαμε διαφορετικά πρότυπα. Συγκεκριμένα, τα μεγαλύτερα ποσοστά επιπολεσμού της σεξουαλικής βίας με επαφή παρατηρήθηκαν για τους/τις αθλητές/αθλήτριες στην Ελλάδα (27,9%) σε σύγκριση με τις άλλες χώρες, ακολουθούμενες από την Ισπανία (20,6%), την Ιταλία (17,7%), την Κύπρο (11,8%), την Αυστρία (6,7%) και τη Βουλγαρία (3,2%). Επιπλέον, οι αθλητές/αθλήτριες από την Ελλάδα (46,8%) έγιναν μάρτυρες σεξουαλικής βίας σε συναθλητές/συναθλήτριες τους με τη μεγαλύτερη συχνότητα, ακολουθούμενοι από αθλητές/αθλήτριες από την Κύπρο (41,2%), την Αυστρία (30,0%), την Ιταλία (14,6%), την Ισπανία (12,5%) και τη Βουλγαρία (1,6%). Μεταξύ όλων των χωρών, οι ερωτηθέντες από την Ιταλία έγιναν μάρτυρες σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή σε συναθλητές/συναθλήτριες τους (93,7%), ενώ οι ερωτηθέντες από την Ελλάδα έγιναν μάρτυρες σεξουαλικής βίας με επαφή σε συναθλητές/συναθλήτριες τους (12,6%) ή και των δύο μορφών σεξουαλικής βίας (14,4%). Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε σχήμα 3.

Σχήμα 3

Επιπολασμός της σεξουαλικής βίας σε όλες τις χώρες

Σημείωση. Τα κυκλικά διαγράμματα απεικονίζουν τον επιπολασμό των διαφόρων μορφών σεξουαλικής βίας που βιώνουν οι αθλητές/αθλήτριες στο πλαίσιο του αθλητισμού σε όλες τις χώρες. NCSV = σεξουαλική βία χωρίς επαφή- CSV = σεξουαλική βία με επαφή- WTNS = μάρτυρας σεξουαλικής βίας που ασκείται σε συναθλητή. Αναφέρονται ποσοστά.

Συνολικά, οι γυναίκες αθλήτριες ήταν πιο πιθανό να έχουν βιώσει σεξουαλική βία χωρίς επαφή (NCSV) σε σύγκριση με τους άνδρες σε όλες τις χώρες εκτός από την Ισπανία, στην οποία το 63,4% των ανδρών αθλητών ανέφεραν ότι είχαν βιώσει σεξουαλική βία χωρίς επαφή (NCSV) σε σχέση με το 36,6% των γυναικών. Οι γυναίκες αθλήτριες ήταν επίσης πιο πιθανό να έχουν βιώσει σεξουαλική βία με επαφή (CSV) σε σύγκριση με τους άνδρες στην Ιταλία και την Αυστρία, οι άνδρες αθλητές ήταν πιο πιθανό να έχουν βιώσει σεξουαλική βία με επαφή (CSV) σε σύγκριση με τις γυναίκες στην Ελλάδα και την Ισπανία, ενώ ο επιπολασμός της σεξουαλικής βία με επαφή ήταν πανομοιότυπος για τους/τις αθλητές/αθλήτριες από τη Βουλγαρία και την Κύπρο (βλ. Πίνακα 2). Οι γυναίκες αθλήτριες έγιναν μάρτυρες σε περιστατικά σεξουαλικής βίας σε σύγκριση με τους άνδρες σε όλες τις χώρες, εκτός από την Ισπανία όπου καταδείχθηκε πανομοιότυπος επιπολασμός και για τα δύο φύλα. Η σύγκριση μεταξύ των χωρών αποκάλυψε επίσης ότι μόνο στη Βουλγαρία, δεν υπήρχε κανένας άνδρας αθλητής που να ανέφερε ότι ήταν μάρτυρας σεξουαλικής βίας που συνέβει σε συναθλητές/συναθλήτριες του. Επίσης, όλοι οι συμμετέχοντες από την Κύπρο ανέφεραν ότι είχαν βιώσει σεξουαλική βία με επαφή (CSV) κατά την παιδική ή/και εφηβική ηλικία, με τον δεύτερο υψηλότερο επιπολασμό να επιδεικνύεται για τους συμμετέχοντες από την Ελλάδα (71,4%), ακολουθούμενοι από την Αυστρία (22,2%), την Ιταλία (12,5%) και την Ισπανία (12,5%). Οι συμμετέχοντες από τη Βουλγαρία δεν ανέφεραν κανένα περιστατικό σεξουαλικής βίας κατά την παιδική ή εφηβική ηλικία.

Πίνακας 2

Διασυνοριακή σύγκριση της βιωμένης σεξουαλικής βίας και του φύλου των συμμετεχόντων

Sexual Violence	Gender	Country											
		Greece		Italy		Austria		Spain		Bulgaria		Cyprus	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
NCSV	Male	33	45.2	28	43.1	24	42.1	26	63.4	14	31.1	8	29.6
	Female	40	54.8	37	56.9	33	57.9	15	36.6	31	68.9	19	70.4
CSV	Male	16	51.6	4	23.5	2	33.3	7	63.6	1	50	2	50
	Female	15	48.4	13	76.5	4	66.7	4	36.4	1	50	2	50
WTNS	Male	23	44.2	1	7.1	6	25	3	50	0	0	2	14.3
	Female	29	55.8	13	92.9	18	75	3	50	1	100	12	85.7

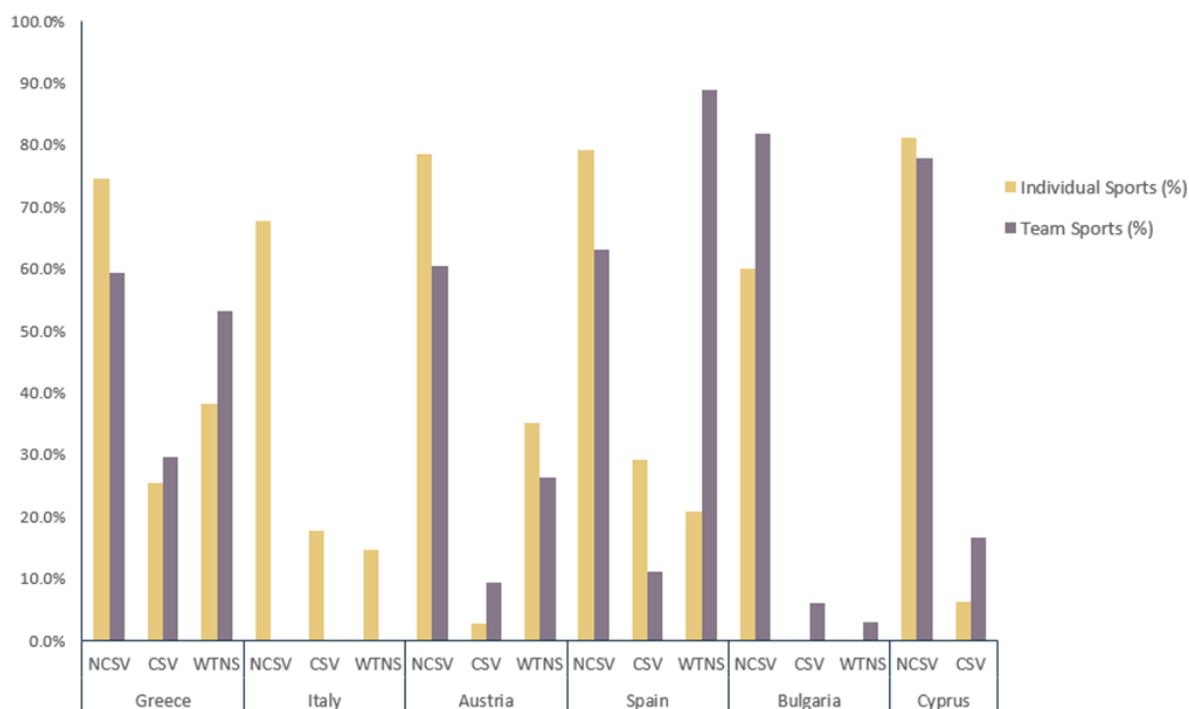
Σημείωση. N = 462. NCSV = σεξουαλική βία χωρίς επαφή- CSV = σεξουαλική βία με επαφή- WTNS = μάρτυρας σεξουαλικής βίας σε συναθλητή.

Επιπλέον, οι αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ατομικά αθλήματα από την Κύπρο είχαν τον υψηλότερο επιπολασμό σχετικά με την σεξουαλική βία χωρίς επαφή (81,2%) σε σύγκριση με τους/τις αθλητές/αθλήτριες από τις άλλες χώρες, ενώ ο χαμηλότερος επιπολασμός καταγράφηκε

μεταξύ των ερωτηθέντων από τη Βουλγαρία (60,0%). Αντίθετα, οι αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ομαδικά αθλήματα από τη Βουλγαρία είχαν τον υψηλότερο επιπολεσμό σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (81,8%) σε σύγκριση με τους/τις αθλητές/αθλήτριες από τις άλλες χώρες, με τον χαμηλότερο επιπολεσμό να παρουσιάζεται μεταξύ των ερωτηθέντων από την Ελλάδα (59,4%). Παρομοίως, οι αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ατομικά αθλήματα από την Ισπανία είχαν τον υψηλότερο επιπολεσμό σεξουαλικής βίας με επαφή (29,2%) σε σύγκριση με τους/τις αθλητές/αθλήτριες από τις άλλες χώρες, ενώ κανένας συμμετέχων που ασχολούνταν με ατομικά αθλήματα από τη Βουλγαρία δεν ανέφερε περιστατικά σεξουαλικής βίας με επαφή. Όσον αφορά τους/τις αθλητές/αθλήτριες που συμμετέχουν σε ομαδικά αθλήματα, οι ερωτηθέντες από την Ελλάδα είχαν τον υψηλότερο επιπολεσμό σεξουαλικής βίας με επαφή (29,7%), με τον χαμηλότερο επιπολεσμό να καταδεικνύεται μεταξύ των ερωτηθέντων από τη Βουλγαρία (6,1%). Τέλος, οι αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ατομικά αθλήματα από την Κύπρο είχαν τον υψηλότερο επιπολεσμό ως μάρτυρες περιστατικών σεξουαλικής βίας (62,5%), ενώ κανένας συμμετέχων που ασχολείται με ατομικά αθλήματα από τη Βουλγαρία δεν ανέφερε ότι υπήρξε μάρτυρας σεξουαλικής βίας. Ομοίως, οι ερωτηθέντες που ασχολούνται με ομαδικά αθλήματα από την Ελλάδα είχαν την υψηλότερη επικράτηση ως μάρτυρες σεξουαλικής βίας στο πλαίσιο του αθλητισμού (53,1%), ενώ κανένας συμμετέχων που ασχολείται με ομαδικά αθλήματα από την Ισπανία δεν ανέφερε κάποιο περιστατικό ως μάρτυρας σεξουαλικής βίας. Για πρόσθετες συγκρίσεις μεταξύ χωρών ανατρέξτε στο Σχήμα 4.

Σχήμα 4

Διασυννοριακή σύγκριση της βιωμένης σεξουαλικής βίας σε όλες τις αθλητικές κατηγορίες

Σημείωση. Το σχήμα απεικονίζει συγκρίσεις μεταξύ χωρών των διαφόρων τύπων σεξουαλικής βίας που βίωσαν οι συμμετέχοντες με βάση την κατηγορία αθλημάτων που ασκούν. NCSV = σεξουαλική βία χωρίς επαφή- CSV = σεξουαλική βία με επαφή- WTNS = μάρτυρας σεξουαλικής βίας που συμβαίνει σε συναθλητή. Αναφέρονται τα ποσοστά.

Επιπτώσεις των ευρημάτων

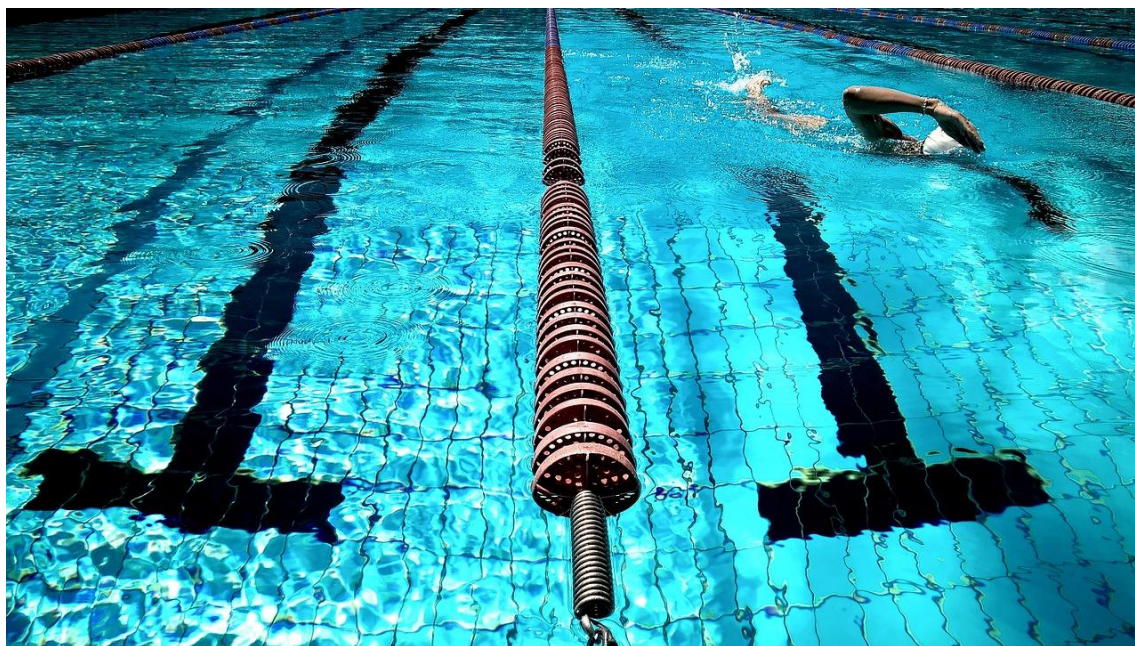
Η παρούσα έκθεση παρείχε σημαντικές πληροφορίες για το φαινόμενο της σεξουαλικής βίας μεταξύ αθλητών/τριών σε αθλητικά πλαίσια, εστιάζοντας σε τρεις μορφές σεξουαλικής βίας: (α) σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή NCSV, (β) σεξουαλικής βίας με επαφή CSV και (γ) ως μάρτυρας περιστατικών σεξουαλικής βίας, ενώ αξιολόγησε συμμετέχοντες από έξι διαφορετικές χώρες, όπως η Ελλάδα, η Ιταλία, η Αυστρία, η Ισπανία, η Βουλγαρία και η Κύπρος. Τα αποτελέσματα έδειξαν αυξημένο επιπολεσμό της σεξουαλικής βίας μεταξύ των αθλητών/τριών σε όλες τις χώρες. Οι περιγραφικές αναλύσεις υπονόησαν διάφορους αξιοσημείωτους παράγοντες κινδύνου και συστημικά ζητήματα που θα μπορούσαν να έχουν επιτρέψει ή αποτύχει να αντιμετωπίσουν τον υψηλότερο επιπολεσμό της βιωμένης σεξουαλικής βίας από τους/τις αθλητές/αθλήτριες.

Συγκεκριμένα, και εξαιρετικά ανησυχητικά είναι τα στοιχεία που έδειξαν ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες είχαν ήδη βιώσει τουλάχιστον μία μορφή σεξουαλικής βίας από τη στιγμή που ήταν 18 ετών, γεγονός που δείχνει ότι η νεαρή ηλικία μπορεί να αποτελεί παράγοντα κινδύνου για έναν αθλητή να βιώσει σεξουαλική βία. Ένας πρόσθετος παράγοντας κινδύνου φάνηκε να είναι το φύλο, με τις γυναίκες αθλήτριες να παρουσιάζουν αυξημένη συχνότητα σεξουαλικής βίας σε σύγκριση με τους άνδρες, επιβεβαιώνοντας έτσι και απηχώντας αυτό που η μέχρι σήμερα βιβλιογραφία παρουσιάζει γενικά. Ωστόσο, κατά την ανάλυση των δεδομένων σε διαπολιτισμικό επίπεδο,

προέκυψαν διάφορες τάσεις, υποδεικνύοντας ότι το φαινόμενο αυτό θα μπορούσε επίσης να αντανakλά την κοινωνική στάση απέναντι στη σεξουαλική βία και τους ρόλους των φύλων. Για παράδειγμα, οι άνδρες αθλητές είχαν αυξημένη πιθανότητα να βιώσουν σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV) στην Ελλάδα και την Ισπανία. Τα ποσοστά επικράτησης της σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV) ήταν επίσης τα υψηλότερα στην Κύπρο και τα χαμηλότερα στην Ελλάδα, ωστόσο οι αθλητές/αθλήτριες από την Ελλάδα είχαν την υψηλότερη πιθανότητα να βιώσουν σεξουαλικής βίας με επαφή, με τη χαμηλότερη πιθανότητα να παρουσιάζεται μεταξύ των αθλητών/τριών από τη Βουλγαρία. Συστημικά ζητήματα και πολιτισμικές διαφορές θα μπορούσαν επίσης να εντοπιστούν όταν ληφθεί υπόψη ότι οι άνδρες αθλητές από τη Βουλγαρία, ενώ είχαν υψηλό επιπολεσμό σεξουαλικής βίας με και χωρίς επαφή, δεν είχαν γίνει ποτέ μάρτυρες σεξουαλικής βίας που συνέβη σε κάποιον συναθλητή τους.

Επίσης, οι αθλητικοί σύλλογοι, τα τοπικά αθλητικά κέντρα και οι χώροι αναψυχής αποδείχθηκαν ως τα πιο συνηθισμένα περιβάλλοντα για την εκδήλωση σεξουαλικής βίας, με περισσότερα περιστατικά να λαμβάνουν χώρα στα αποδυτήρια και στα γήπεδα/αθλητικά γήπεδα. Ο ρόλος του δράστη φάνηκε επίσης να συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στα υψηλά ποσοστά επικράτησης της σεξουαλικής βίας, με τους περισσότερους συμμετέχοντες να απαντούν ότι οι προπονητές/ήτριες ή οι συμπαίκτες/κτριες τους ήταν συχνά οι δράστες, τονίζοντας τον ρόλο των μορφών εξουσίας, της δυναμικής της εξουσίας και της εγγύτητας. Το είδος του αθλήματος βρέθηκε επίσης να αποτελεί παράγοντα κινδύνου, με τους/τις αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ατομικά αθλήματα να εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά επικράτησης της σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV) και τους/τις αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνται με ομαδικά αθλήματα να είναι πιο πιθανό να βιώσουν σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV). Οι αθλητές/αθλήτριες που ασχολούνταν με ατομικά αθλήματα είχαν επίσης αυξημένη πιθανότητα να γίνουν μάρτυρες σεξουαλικής βίας σε σύγκριση με εκείνους/νες που ασχολούνταν με ομαδικά αθλήματα.

Οι αναλύσεις ανέδειξαν επίσης ότι η πλειοψηφία των αθλητών/τριών που βίωσαν σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV) δεν αποκάλυψαν την εμπειρία τους λόγω αισθήματος ντροπής, ενοχής ή έλλειψης αυτοπεποίθησης ή επειδή δεν γνώριζαν ότι η εμπειρία τους μπορούσε να θεωρηθεί είδος σεξουαλικής βίας. Αυτό θα μπορούσε να αντικατοπτρίζει μια συστημική αποτυχία στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης και στην παροχή ασφαλών χώρων για την αναφορά περιστατικών σεξουαλικής βίας, καθώς και στην εκπαίδευση των ατόμων σχετικά με τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους μπορεί να εκδηλωθεί η σεξουαλική βία. Εκτός από την υποδήλωση των εμπειριών σεξουαλικής βίας, τα συστημικά εμπόδια μπορούν επίσης να εντοπιστούν στην έλλειψη επιπτώσεων για τον δράστη όταν γίνεται καταγγελία.

6. Συγκριτική ανάλυση

Σύνθεση των ευρημάτων

Αυτή η ολοκληρωμένη έκθεση που συνέταξε η ερευνητική ομάδα RISE συνδυάζει δεδομένα από δευτερογενή έρευνα, ομάδες εστίασης και ερωτηματολόγια, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη εικόνα για τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό. Η δευτερογενής έρευνα αναδεικνύει την έλλειψη ομοιομορφίας στα νομικά πλαίσια, τις πολιτικές και τους μηχανισμούς αναφοράς σε όλες τις χώρες εταίρους. Ορισμένα κράτη, όπως η Ισπανία και η Ιταλία, έχουν ισχυρούς νόμους που αντιμετωπίζουν τη σεξουαλική βία, ενώ άλλα, όπως η Βουλγαρία και η Αυστρία, βασίζονται περισσότερο σε γενικούς ποινικούς κώδικες ή σε εθελοντικές κατευθυντήριες γραμμές. Οι συζητήσεις στις ομάδες εστίασης αποκαλύπτουν επαναλαμβανόμενα θέματα: διαφορές εξουσίας, ανεπαρκής εποπτεία και κοινωνικά ταμπού, τα οποία συμβάλλουν στη διατήρηση της κακοποίησης. Οι εμπειρογνώμονες υπογραμμίζουν τα πολιτιστικά πρότυπα και την ιεραρχική δομή του αθλητισμού ως κρίσιμους παράγοντες που ευνοούν την κακοποίηση, ιδίως στις σχέσεις προπονητών ένας προς έναν.

Τα ευρήματα του ερωτηματολογίου ενισχύουν ποσοτικά αυτά τα θέματα, δείχνοντας ότι το 69,3% των αθλητών/τριών αντιμετώπισε σεξουαλική βία χωρίς επαφή (NCSV), ενώ το 16% αντιμετώπισε σεξουαλική βία με επαφή (CSV). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι περισσότεροι δράστες ήταν άνδρες σε θέσεις εξουσίας, όπως προπονητές/ήτριοι, ή συνομήλικοι/ες, ενώ η κακοποίηση συχνά συνέβαινε σε ανεπίσημα περιβάλλοντα, όπως αποδυτήρια ή περιβάλλοντα αθλητικών δραστηριοτήτων αναψυχής. Η διασταύρωση των πηγών δεδομένων αποκαλύπτει σύγκλιση στην αναγνώριση συστημικών ζητημάτων όπως η ελλιπής καταγραφή των περιστατικών, η κοινωνική ομαλοποίηση της κακοποίησης και τα ανεπαρκή μέτρα προστασίας. Ωστόσο, υπάρχει απόκλιση στην αντιληπτή αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων: ενώ η δευτερογενής έρευνα υποδηλώνει πρόοδο σε χώρες

όπως η Ισπανία, οι συμμετέχοντες σε ομάδες εστίασης συχνά επισημαίνουν κενά στην εφαρμογή και τα δεδομένα της έρευνας αντικατοπτρίζουν χαμηλά ποσοστά αναφοράς (14,3% των περιπτώσεων σεξουαλικής βίας με επαφή που αποκαλύπτονται). Από κοινού, τα ευρήματα αυτά υπογραμμίζουν τα συστημικά και πολιτισμικά εμπόδια στην αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, τονίζοντας την ανάγκη για ολοκληρωμένες, ευαίσθητες στο πλαίσιο του περιβάλλοντος παρεμβάσεις που ενσωματώνουν νομικές, εκπαιδευτικές και πολιτισμικές μεταρρυθμίσεις.

Διασυνοριακές συγκρίσεις

Ο επιπολασμός της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό ποικίλλει σημαντικά στις έξι χώρες εταίρους (Κύπρος, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Βουλγαρία και Αυστρία), επηρεαζόμενος από πολιτιστικούς, συστημικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Η δευτερογενής έρευνα δείχνει ότι η Ισπανία και η Ιταλία διαθέτουν προηγμένα νομικά πλαίσια και πολιτικές εφαρμογής που στοχεύουν στη σεξουαλική βία. Ο αθλητικός νόμος της Ισπανίας (νόμος 39/2022) και οι πρωτοβουλίες διασφάλισης της Ιταλίας (νόμος 86/2019) ενσωματώνουν σαφείς μηχανισμούς πρόληψης και αναφοράς. Αντίθετα, χώρες όπως η Αυστρία και η Βουλγαρία βασίζονται περισσότερο σε εθελοντικές κατευθυντήριες γραμμές, όπως κώδικες δεοντολογίας, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει συνεπής προστασία σε όλους τους αθλητικούς οργανισμούς. Τα ευρήματα των ομάδων εστίασης φωτίζουν περαιτέρω αυτές τις διαφορές. Στην Ελλάδα και την Ιταλία, οι πατριαρχικές αντιλήψεις και η "κουλτούρα της σιωπής" εμποδίζουν τις προσπάθειες αναφοράς και παρέμβασης, ενώ η Ισπανία έχει σημειώσει πρόοδο στην ευαισθητοποίηση μέσω των μέσων ενημέρωσης και των εκστρατειών ενημέρωσης. Η Αυστρία και η Βουλγαρία αντιμετωπίζουν προκλήσεις με την υποδήλωση λόγω ανεπαρκούς κατάρτισης και πόρων, που επιδεινώνονται από ιεραρχικά αθλητικά περιβάλλοντα. Η Κύπρος, ενώ παρουσιάζει πρόοδο με προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξη εγχειριδίων, συνεχίζει να παλεύει με τα κοινωνικά ταμπού και τους περιορισμένους μηχανισμούς εποπτείας.

Επιπλέον, τα δεδομένα της έρευνας επιβεβαιώνουν αυτές τις ποιοτικές γνώσεις. Αθλητές/αθλήτριες από όλες τις χώρες ανέφεραν υψηλά ποσοστά σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (54,1%) και σεξουαλικής βίας με επαφή (16%), αλλά οι πολιτισμικές επιρροές διαμόρφωσαν το είδος και τη συχνότητα της κακοποίησης. Για παράδειγμα, η λεκτική παρενόχληση και το grooming ήταν διαδεδομένες σε όλες τις περιοχές, αλλά η ψηφιακή παρενόχληση εμφανίστηκε πιο έντονα στην Ισπανία και την Αυστρία. Οι γυναίκες αθλήτριες αντιμετώπιζαν δυσανάλογα υψηλό επίπεδο κινδύνου σε κάθε χώρα, ο οποίος επιδεινωνόταν από την υπερσεξουαλικοποίηση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και την αθλητική κουλτούρα. Οι συγκρίσεις αυτές αναδεικνύουν κοινές προκλήσεις, όπως τα ανεπαρκή συστήματα αναφοράς και η πολιτισμική ομαλοποίηση της κακοποίησης, ενώ υπογραμμίζουν την ανάγκη για προσαρμοσμένες, ευαίσθητες στο πλαίσιο των περιστάσεων προσεγγίσεις για την πρόληψη και την παρέμβαση.

Επιπτώσεις των ευρημάτων

Τα ευρήματα αποκαλύπτουν συστημικά και πολλαπλά ζητήματα και παράγοντες κινδύνου που συμβάλλουν στην επικράτηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, τονίζοντας την επείγουσα

ανάγκη για διαρθρωτικές και πολιτισμικές μεταρρυθμίσεις. Σε όλες τις χώρες-εταίρους, οι ιεραρχικές δυναμικές εξουσίας εντός των αθλητικών οργανισμών δημιουργούν περιβάλλοντα όπου τα πρόσωπα εξουσίας μπορούν να εκμεταλλεύονται τους/τις αθλητές/αθλήτριες, ιδίως τα νεαρότερα συμμετέχοντα άτομα. Αυτό επιδεινώνεται από την ανεπαρκή εποπτεία σε περιβάλλοντα υψηλού κινδύνου, όπως τα αποδυτήρια και τις κατασκηνώσεις προετοιμασίας, όπου καταγγέλλεται συχνότερα η κακοποίηση. Τα πολιτισμικά πρότυπα διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο. Οι πατριαρχικές συμπεριφορές, τα κοινωνικά ταμπού και η κανονικοποίηση της λεκτικής παρενόχλησης συγκαλύπτουν τη σοβαρότητα της κακοποίησης και αποτρέπουν την αναφορά. Στην Ελλάδα και την Ιταλία, τα βαθιά ριζωμένα έμφυλα στερεότυπα διαιωνίζουν μια "κουλτούρα σιωπής", ενώ στην Ισπανία και την Αυστρία, η ανοχή στα ακατάλληλα "πειράγματα" υπονομεύει τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης. Οι νεότεροι/ες αθλητές/αθλήτριες κυρίως γυναίκες αντιμετωπίζουν αυξημένους κινδύνους, καθώς συχνά δεν έχουν τις γνώσεις ή την αυτοπεποίθηση να αναγνωρίσουν και να καταγγείλουν την κακοποίηση. Η υπερσεξουαλικοποίηση των αθλητριών, ιδίως στις απεικονίσεις των μέσων ενημέρωσης, επιδεινώνει περαιτέρω την ευπάθειά τους.

Επιπλέον, η συστηματική υποδήλωση της σεξουαλικής βίας, η οποία είναι εμφανής τόσο στα ποιοτικά όσο και στα ποσοτικά δεδομένα, αναδεικνύει τα κενά στις πολιτικές διασφάλισης και στους μηχανισμούς αναφοράς. Μόνο το 14,3% των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση με επαφή αποκάλυψαν τις εμπειρίες τους, γεγονός που αντικατοπτρίζει την ευρέως διαδεδομένη δυσπιστία στα υφιστάμενα συστήματα. Η άνοδος των ψηφιακών πλατφορμών εισάγει νέες προκλήσεις, καθώς η διαδικτυακή παρενόχληση και το grooming γίνονται όλο και πιο διαδεδομένα και η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων απαιτεί ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποχρεωτικής κατάρτισης σε θέματα διασφάλισης, ισχυρών και ανώνυμων μηχανισμών αναφοράς και πολιτισμικών αλλαγών για την αμφισβήτηση των κοινωνικών προτύπων. Με την αντιμετώπιση αυτών των συστημικών και πολιτισμικών εμποδίων, οι αθλητικοί οργανισμοί μπορούν να δημιουργήσουν ασφαλέστερα περιβάλλοντα που δίνουν προτεραιότητα στην ευημερία των αθλητών/τριών.

7. Συζήτηση

Τα ευρήματα της ερευνητικής ομάδας RISE υπογραμμίζουν τις βαθιές επιπτώσεις της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό τόσο στον αθλητικό τομέα όσο και στην ευρύτερη κοινωνία. Η επικράτηση της σεξουαλικής βίας χωρίς επαφή (NCSV) και της σεξουαλικής βίας με επαφή (CSV) σε αθλητικά περιβάλλοντα αντικατοπτρίζει ένα συστημικό ζήτημα που υπερβαίνει μεμονωμένους οργανισμούς, πολιτισμούς και έθνη. Η σύγκλιση των ευρημάτων από δευτερογενή έρευνα, ομάδες εστίασης και ερωτηματολόγια υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη για ολοκληρωμένες μεταρρυθμίσεις στις πολιτικές διασφάλισης, στις πολιτισμικές συμπεριφορές και στους συστημικούς μηχανισμούς λογοδοσίας.

Για τον αθλητισμό, οι επιπτώσεις είναι εκτεταμένες. Η σεξουαλική βία υπονομεύει την ακεραιότητα των αθλητικών θεσμών, διαβρώνοντας την εμπιστοσύνη μεταξύ αθλητών/τριών, προπονητών και διοικητικών οργάνων. Οι αθλητές/αθλήτριες, ιδίως οι νεότεροι/ες, συχνά εξαρτώνται από τα πρόσωπα εξουσίας για την εξέλιξη της καριέρας τους, γεγονός που τους καθιστά ευάλωτους στην εκμετάλλευση. Αυτή η δυναμική δημιουργεί περιβάλλοντα όπου η κακοποίηση είναι όχι μόνο δυνατή, αλλά και διευκολύνεται από διαρθρωτικές ανεπάρκειες, όπως η έλλειψη εποπτείας σε περιβάλλοντα υψηλού κινδύνου, όπως τα αποδυτήρια, τις προπονητικές κατασκηνώσεις και τις άτυπες συγκεντρώσεις. Η ερευνητική ομάδα RISE τονίζει ότι οι ανισορροπίες δύναμης εντός των αθλητικών οργανισμών, που επιδεινώνονται από την ανεπαρκή εκπαίδευση σε θέματα προστασίας και τους ανεπαρκείς μηχανισμούς αναφοράς, διαιωνίζουν τους κύκλους κακοποίησης. Η κανονικοποίηση της λεκτικής παρενόχλησης, της ακατάλληλης σωματικής επαφής και του grooming επιτείνει περαιτέρω αυτούς τους κινδύνους, διαβρώνοντας τα ηθικά θεμέλια πάνω στα οποία βασίζεται ο αθλητισμός. Συνολικά, φαίνεται ότι ο αθλητισμός καθαυτός εκθέτει το άτομο και την κοινωνία σε θετικές και ενθαρρυντικές αξίες από τη μία πλευρά, αλλά, από την άλλη πλευρά, μπορεί να εκθέσει το άτομο σε σοβαρό κίνδυνο.

Επιπλέον, οι κοινωνικές επιπτώσεις αυτών των ευρημάτων δεν μπορούν να υπερεκτιμηθούν. Ο αθλητισμός, ως μικρόκοσμος της κοινωνίας, αντανakλά και συχνά ενισχύει ευρύτερα πολιτιστικά πρότυπα και αξίες. Η ερευνητική ομάδα RISE υπογραμμίζει πώς οι πατριαρχικές συμπεριφορές, το φαινόμενο της κατακραυγής των θυμάτων και η υπερσεξουαλικοποίηση των αθλητριών δημιουργούν ένα περιβάλλον όπου η κακοποίηση όχι μόνο είναι ανεκτή αλλά συχνά αόρατη. Η κοινωνική απροθυμία να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα, σε συνδυασμό με τον στιγματισμό και τα μικρά ποσοστά καταγραφής των περιστατικών, συμβάλλει σε μια κουλτούρα σιωπής που προστατεύει τους δράστες και περιθωριοποιεί τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση. Επιτρέποντας τη διατήρηση αυτών των δυναμικών, η κοινωνία κινδυνεύει να διαιωνίσει επιβλαβείς αφηγήσεις σχετικά με το φύλο, την εξουσία και τη λογοδοσία.

Τα ευρήματα υποδεικνύουν επίσης τη διασταύρωση συστημικών ανεπαρειών και πολιτισμικών εμποδίων, τα οποία επιδεινώνουν το ζήτημα της σεξουαλικής βίας. Και στις έξι χώρες-εταίρους - Κύπρος, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Βουλγαρία και Αυστρία - η ερευνητική ομάδα του RISE παρατήρησε

ως κοινό στοιχείο τους ανεπαρκείς μηχανισμούς καταγγελίας και την περιορισμένη πρόσβαση των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση σε υπηρεσίες υποστήριξης. Αυτή η συστημική αποτυχία όχι μόνο αποθαρρύνει τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση από το να τα καταγγείλουν, αλλά και περιορίζει τη συλλογή ακριβών δεδομένων επιπολεσμού, τα οποία είναι απαραίτητα για τον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων. Είναι επιτακτική ανάγκη στο μέλλον όλες οι χώρες να ενώσουν τις δυνάμεις τους για να παρέχουν μια πλατφόρμα ευαισθητοποίησης σε όλα τα επίπεδα και να παρέχουν ένα κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο μπορεί κανείς να καλλιεργήσει, να αναπτυχθεί και να αισθάνεται ψυχολογικά/σωματικά ασφαλής σε οποιαδήποτε αθλητική πρωτοβουλία. Επιπλέον, η άνοδος της ψηφιακής παρενόχλησης εισάγει μια νέα διάσταση στο πρόβλημα, αναδεικνύοντας την ανάγκη για καινοτόμες και προσαρμοστικές στρατηγικές διασφάλισης που να αντιμετωπίζουν τους αναδυόμενους κινδύνους.

Το ευρύτερο κοινωνικό κόστος της αδράνειας είναι σημαντικό. Η σεξουαλική βία στον αθλητισμό έχει εκτεταμένες συνέπειες για την ψυχική και σωματική ευεξία των αθλητών/τριών, επηρεάζοντας τις επιδόσεις τους, την αυτοπεποίθησή τους και τη μακροπρόθεσμη ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό. Η κανονικοποίηση της κακοποίησης μειώνει επίσης τις δυνατότητες του αθλητισμού ως πλατφόρμας για την κοινωνική συνοχή, την ενδυνάμωση και την οικοδόμηση της κοινωνίας. Αποτυγχάνοντας να αντιμετωπίσει αυτά τα ζητήματα, η κοινωνία κινδυνεύει να αποξενώσει τους/τις αθλητές/αθλήτριες και να υπονομεύσει τις θετικές αξίες που παραδοσιακά συνδέονται με τον αθλητισμό, όπως ο σεβασμός, η δικαιοσύνη και η ομαδική εργασία. Με την περαιτέρω αντιμετώπιση των κοινωνικών-πολιτισμικών παραγόντων, όπως η επέκταση του πατριαρχικού περιβάλλοντος, οι αθλητικοί οργανισμοί που μπορεί να ενθαρρύνουν -ή να επιτρέπουν- τη διείσδυση λανθασμένων συμπεριφορών μπορεί να ενθαρρύνουν ακούσια την καλλιέργεια λανθασμένων αξιών και συνηθειών. Συνολικά, μπορεί κανείς να υποθέσει ότι μια τέτοια παραμέληση στον τομέα του αθλητισμού θα μπορούσε να λάβει διάφορες μορφές, όπως εκπαιδευτική, ψυχολογική, κοινωνική και σωματική παραμέληση, οδηγώντας έτσι στη διατήρηση επιζήμιων και σοβαρών ζητημάτων.

Η ερευνητική ομάδα RISE τάσσεται υπέρ μιας πολύπλευρης προσέγγισης για την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, η οποία περιλαμβάνει εκπαίδευση, νομοθετικές μεταρρυθμίσεις και πολιτισμικές αλλαγές. Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού πρέπει να αμφισβητήσουν τα παγιωμένα στερεότυπα και να προωθήσουν μια κουλτούρα υπευθυνότητας και σεβασμού. Επιπλέον, οι κοινωνικές κουλτούρες που ενσωματώνουν ειδικές κοινωνικές νόρμες θα αυξήσουν σαφώς την πιθανότητα διαπροσωπικής βίας στον αθλητισμό και απαιτούνται άμεσες παρεμβάσεις σε όλα τα επίπεδα, από την εγκατάσταση πολλαπλών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, έως την αποδόμηση των κοινωνικών κανόνων και τη βελτιστοποίηση των πολιτικών κοινωνικής ασφάλειας, των κανονισμών και των ευθυνών όλων των εμπλεκόμενων μερών. Οι αθλητικοί οργανισμοί θα πρέπει να θέσουν ως προτεραιότητα την υποχρεωτική εκπαίδευση σε θέματα προστασίας, τα ανεξάρτητα όργανα εποπτείας και τους προσβάσιμους μηχανισμούς αναφοράς. Με την αντιμετώπιση αυτών των συστημικών και πολιτισμικών εμποδίων, ο αθλητισμός μπορεί να ανακτήσει τον ρόλο του ως δύναμη για το καλό, προωθώντας ασφαλή και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντα που αντικατοπτρίζουν τις καλύτερες αξίες της κοινωνίας

8. Συμπεράσματα και συστάσεις

Η ερευνητική ομάδα του RISE προτείνει ένα ολοκληρωμένο σύνολο συστάσεων για την αντιμετώπιση του διαδεδομένου ζητήματος της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό. Αυτές οι συστάσεις δίνουν έμφαση στην ανάγκη για συστημικές μεταρρυθμίσεις, πολιτισμική αλλαγή και συνεργατικές προσπάθειες μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε να δημιουργηθούν ασφαλή και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντα για όλους τους/τις αθλητές/αθλήτριες.

Πρώτον, η ερευνητική ομάδα του RISE υποστηρίζει την υποχρεωτική εκπαίδευση σε θέματα προστασίας για όλα τα άτομα που εμπλέκονται στον αθλητισμό, συμπεριλαμβανομένων των αθλητών/τριών, των προπονητών, των διοικητικών και του υποστηρικτικού προσωπικού. Αυτή η εκπαίδευση θα πρέπει να εστιάζει στην αναγνώριση, την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις δυναμικές εξουσίας και τις ευαλωτότητες που είναι εγγενείς στον αθλητικό χώρο. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν ενότητες σχετικά με τη συναίνεση, τα όρια και τη σωστή χρήση της εξουσίας, διασφαλίζοντας μια σαφή κατανόηση της ηθικής συμπεριφοράς. Η βελτίωση των μηχανισμών αναφοράς αποτελεί επίσης κρίσιμη προτεραιότητα. Η ομάδα προτείνει τη δημιουργία ανώνυμων, προσβάσιμων και εξειδικευμένων για τον αθλητισμό συστημάτων αναφοράς, που θα ενδυναμώνουν τα θύματα να αποκαλύπτουν περιστατικά κακοποίησης χωρίς φόβο αντιποίνων. Αυτοί οι μηχανισμοί θα πρέπει να συμπληρώνονται από ανεξάρτητους εποπτικούς φορείς, οι οποίοι θα είναι υπεύθυνοι για τη διερεύνηση καταγγελιών, τη διασφάλιση της λογοδοσίας και τη διατήρηση της αμεροληψίας. Οι

τακτικοί έλεγχοι των πολιτικών προστασίας από αυτούς τους φορείς μπορούν να βοηθήσουν στον εντοπισμό κενών και να εξασφαλίσουν τη συνεπή εφαρμογή τους. Τέλος, η ενθάρρυνση των θυμάτων σεξουαλικής βίας να αναζητήσουν επαγγελματική βοήθεια, να μιλήσουν ανοιχτά και να δώσουν προτεραιότητα στον εαυτό τους, αφήνοντας πίσω την ενδοομάδικη αφοσίωση που ενισχύεται από ένα πατριαρχικό σύστημα αξιών, πρέπει να προβάλλεται, να ενθαρρύνεται και να διαδίδεται μέσω κατάλληλων πολιτικών και νόμων για την προστασία όλων των αθλητών/τριών. Το διαρκές κοινωνικό ζήτημα της διατήρησης της εξουσίας πρέπει να αμφισβητηθεί, και η εξουσία που κατέχουν οι δομές και τα πρόσωπα εξουσίας πρέπει να εξετάζεται κριτικά, για τη συνολική ψυχολογική και κοινωνική ευημερία όλων των αθλητών/τριών σε διεθνές επίπεδο.

Επιπλέον, οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις είναι εξίσου ζωτικής σημασίας. Η ερευνητική ομάδα του RISE καλεί τις κυβερνήσεις να ενισχύσουν τα νομικά πλαίσια που αφορούν τη σεξουαλική βία στον αθλητισμό, ενσωματώνοντας σαφείς εντολές για πολιτικές προστασίας, απαιτήσεις αναφοράς και κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση. Οι συνεργατικές προσπάθειες μεταξύ κυβερνήσεων και αθλητικών οργανισμών μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη κανονισμών προσαρμοσμένων στο εκάστοτε πλαίσιο, οι οποίοι θα αντικατοπτρίζουν τόσο τις τοπικές πολιτισμικές ιδιαιτερότητες όσο και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Επιπλέον, οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού είναι απαραίτητες για την πρόκληση των κοινωνικών προτύπων που διαιωνίζουν την κακοποίηση. Αυτές οι εκστρατείες μπορούν να ενισχυθούν περαιτέρω μέσω της εφαρμογής κατάλληλων προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης από παρατηρητές (Bystander Intervention Programs), τα οποία έχουν τη δυνατότητα να παρέμβουν και να βελτιώσουν την κατάσταση (βλ., για παράδειγμα, τα έργα των Banyard, 2007; 2008; 2018). Οι εκστρατείες αυτές θα πρέπει να αναδεικνύουν το θάρρος των ατόμων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, να προωθούν την ισότητα των φύλων και να αποδομούν το στίγμα που περιβάλλει την αναφορά περιστατικών. Τέλος, η ομάδα προτείνει την ενίσχυση της εκπροσώπησης των γυναικών και των περιθωριοποιημένων ομάδων σε ηγετικούς ρόλους εντός αθλητικών οργανισμών, προάγοντας τη διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη. Συνολικά, αυτά τα μέτρα παρέχουν έναν οδικό χάρτη για τη δημιουργία ασφαλέστερων και πιο δίκαιων αθλητικών περιβαλλόντων, αντιμετωπίζοντας τα συστημικά και πολιτισμικά εμπόδια που αναδείχθηκαν στην έρευνα.

9. Βιβλιογραφικές Πηγές

- Alexander, K., Stafford, A., & Lewis, R. (2011). *The experiences of children participating in organised sport in the UK*. Edinburgh: University of Edinburgh/NSPCC Centre for UK Wide Learning in Child Protection. Main report. Edinburgh, UK.
- Banyard, V.L., Moynihan, M.M. & Plante, E.G. (2007). Sexual violence prevention through bystander education: An experimental evaluation. *Journal of Community Psychology*, 35(4), 463-481.
- Banyard, V.L. (2008). Sexual violence: Current perspectives on prevention and intervention. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 36(1-2),1-4.
<https://doi.org/10.1080/10852350802022225>
- Banyard, V.L. Potter, S.J. Cares, A.C., Williams, L.M., Moynihan, M.M., & Stapleton, J.G. (2018). Multiple sexual violence prevention tools: Doses and boosters. *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research*, 10(2), 145-155. <https://doi.org/10.1108/JACPR-05-2017-0287>
- Basile, K. C., DeGue, S., Jones, K., Freire, K., Dills, J., Smith, S. G., & Raiford, J. L. (2016). *STOP SV: A technical package to prevent sexual violence*. National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention.
- Bjørnseth, I., & Szabó, A. (2018). Sexual Violence Against Children in Sports and Exercise: A Systematic Literature Review. *Journal of Child Sexual Abuse*, 27, 365 - 385.
<https://doi.org/10.1080/10538712.2018.1477222>.
- Brackenridge, C. H., Bishopp, D., Moussali, S., & Tapp, J. (2008). The characteristics of sexual abuse in sport: A multidimensional scaling analysis of events described in media reports. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 6(4), 385–406.
<https://doi.org/10.1080/1612197x.2008.9671881>
- Cheever, J., & Eisenberg, M. E. (2020). Team sports and sexual violence: examining perpetration by and victimization of adolescent males and females. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(1–2), NP400–NP422. <https://doi.org/10.1177/0886260520915549>

- Chroni, S. A., & Kavoura, A. (2022). From silence to speaking up about sexual violence in Greece: Olympic journeys in a culture that neglects safety. *Frontiers in psychology*, 13, 862450.
- Fasting, K., Chroni, S., & Knorre, N. (2014). The experiences of sexual harassment in sport and education among European female sports science students. *Sport, Education and Society*, 19(2), 115-130.
- Hartill, M. J., Rulofs, B., Lang, M., Vertommen, T., Allroggen, M., Cirera, E., et al. (2021). *CASES: General Report. The prevalence and characteristics of interpersonal violence against children (IVAC) inside and outside sport in six European countries*. Edge Hill University. Available at: https://figshare.edgehill.ac.uk/articles/report/CASES_General_Report_The_prevalence_and_characteristics_of_interpersonal_violence_against_children_IVAC_inside_and_outside_sport_in_six_European_countries/17086616/1
- Jolly, A., & Decamps, G. (2006). Sexual assaults in sport: An exploratory study. *Science et Motricite*, 57, 105.
- Lang, M., Hartill, M., & Sage, D. (2021, November). Child abuse in sport: European statistics. UK National report. In *CASES: The prevalence and characteristics of interpersonal violence against children within and outside sport in six European countries: UK results*.
- Marsollier, E., Hauw, D., & Crettaz von Roten, F. (2021). Understanding the prevalence rates of interpersonal violence experienced by young French-speaking Swiss athletes. *Frontiers in Psychology*, 12, 726635
- McPherson, L., Atkins, P., Cameron, N., Long, M., Nicholson, M., & Morris, M. E. (2016). Children's experience of sport: What do we really know? *Australian Social Work*, 69(3), 348–359. doi:10.1080/0312407X.2015.1055508
- Ohlert, J., Rau, T., Rulofs, B., & Allroggen, M. (2020). Comparison of elite athletes' sexual violence experiences in and outside sport. *German Journal of Exercise and Sport Research*, 50, 435 - 443. <https://doi.org/10.1007/s12662-020-00678-3>.

- Parent, S., Fortier, K., Vaillancourt-Morel, M.P., Lessard, G., Goulet, C., Demers, G., & Hartill, M. (2019). Development and initial factor validation of the Violence Toward Athlete Questionnaire (VTAQ) in a sample of young athletes. *Loisir et Societe/Society and Leisure*, 42(3), 471-486.
- Parent, S., & Hlimi, K. E. (2012). *Sexual abuse of young people in sport*. Institut National de Santé Publique Québec. Retrieved from <https://www.inspq.qc.ca/en/sexual-violence/contexts/sport>
- Vertommen, T., Demarbaix, S., Kampen, J., and Van Hal, G. (2021). *CASES: National Report. The prevalence and characteristics of interpersonal violence against children inside and outside sport in Belgium*. Antwerpen: University of Antwerpen.
- World Health Organization Report (2004): Preventing Violence: A guide to implementing the recommendations of the World report on violence and health. World Health Organization, Geneva.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΕΠΙΠΟΛΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Ιανουάριος 2025

Δημοσιεύθηκε από την Κοινοπραξία Οργανισμών RISE

Συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.